ISSN 0032-339-x
9 770032 339010

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Шведска 25.00 SEK, Аустрија 40.00 ATS, Словенија 250 SLT, Македонија 70 ДЕН

2. V 1997. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIX • ЦЕНА 10 ДИНАРА • БРОЈ 2360

КАД АТЛЕТА ОСТАНЕ ТРУДАН

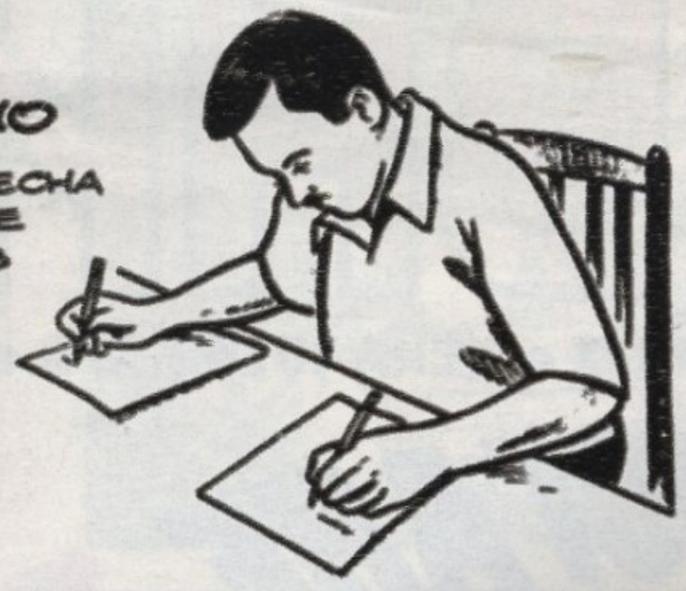

За све од 7 до 107

Веровали или не!

С обе руке истовремено

СЛЕВА НАДЕСНО И ЗДЕСНА НАЛЕВО МОЖЕ ДА ПИШЕ АНГЕЛ ЛОПЕЗ МЛАЂИ ИЗ ОРМОНД БИЧА НА ФЛОРИДИ.

ОДЕЛО ОД 4000 ПЛОЧИЦА ЖАДА

СПОЈЕНИХ КОНЦЕМ ОД ЧИСТОГ ЗЛАТА НАПРАВЉЕНО ЈЕ 174. ГОДИНЕ ПРЕ НАШЕ ЕРЕ ЗА КИНЕСКОГ ПРИНЦА ЛИУ ВУА ИЗ ДИНАСТИЈЕ ХАН.

427 ОМЛЕТА

ОД ПО 2 ЈАЈА НАПРАВИО ЈЕ ХАУАРД ХЕЛМЕР ЗА САМО 30 МИНУТА.

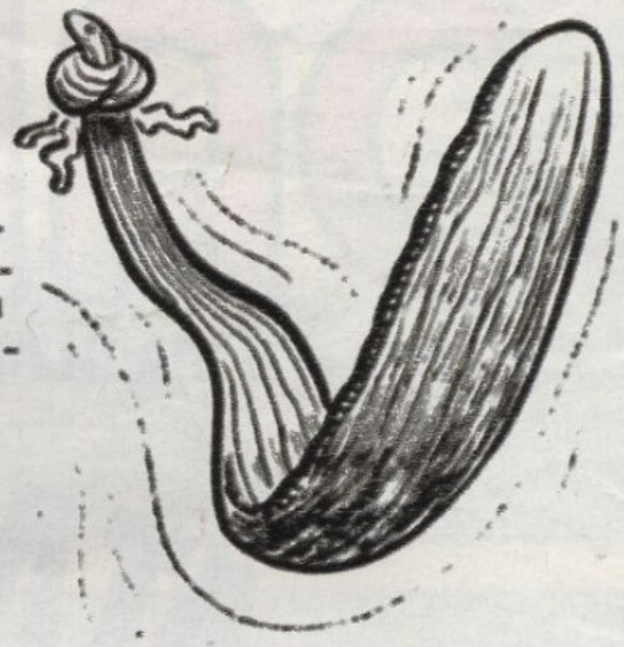

НОКТИ НА ПРСТИМА РУКУ

РАСТУ БРЖЕ НЕГО НОКТИ НА ПРСТИМА НОГУ.

МОРСКЕ ЗМИЈЕ

СКИДАЈУ КОШУЉИЦУ ТАКО ШТО СЕ ЗАВЕЖУ У ЧВОР КОЈИ ЗАТИМ ГУРАЈУ ПРЕМА РЕПУ СВЕ ДОК КОШУЉИЦА НЕ СКЛИЗНЕ.

ДАН СПАВАЛИЦА

СЛАВИ СЕ У ФИНСКОЈ 27. ЈУЛА КАДА НОЋНИ ВЕСЕЉАЦИ ПРОБУДЕ ОДАВРАНОГ СПАВАЛИЦУ, ОДВЕДУ ГА ДО НАЈБЛИЖЕ ЛУКЕ И БАЦЕ ГА У ВОДУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

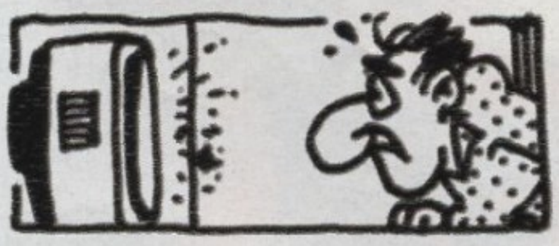

●●●руски цар Иван Грозни (1530–1584) ступио је на престо 1533, са три године, крунисао се за цара 1547. и остао да влада до краја свог живота, дуже од пола века.

●●●пошто не види добро, слон сурлом опипава препреку. Уз то опрезно задњом ногом гази увек у траг предње.

●●●телевизијске камере први пут су 1991. године директно преносиле призоре из рата – било је то кад су савезнички авиони бомбардовали Багдад.

●●●Сергеј Бубка, који је 36 пута поправљао светски рекорд у скоку с мотком, у дворани и на отвореном, спрема се да учествује на Олимпијским играма 2000. године.

●●●један велики град морао би да има 28 одсто површине под дрвећем, Београд поседује 13 одсто: 71 парк и 13 паркова–шума, од којих је највећа она на Звездари. И најважнија јер штити Београд од индустријских загађења која стижу из правца Панчева

●●●британска краљица потроши годишње преко седам милиона фунти, цео двор са осталим члановима краљевске породице званично 47, док стварна бројка достиже 60 милиона фунти. Форин офис, енглеско министарство иностраних послова, кошта земљу 640.000 фунти годишње.

●●● Кина троши једну трећину произведених цигарета у свету.

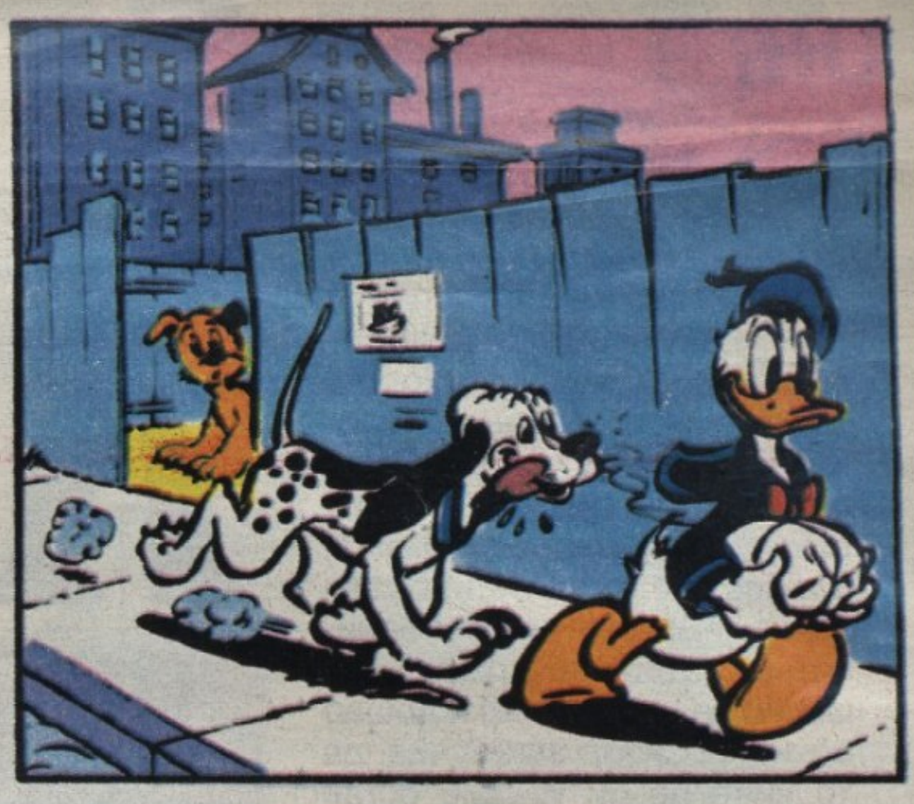

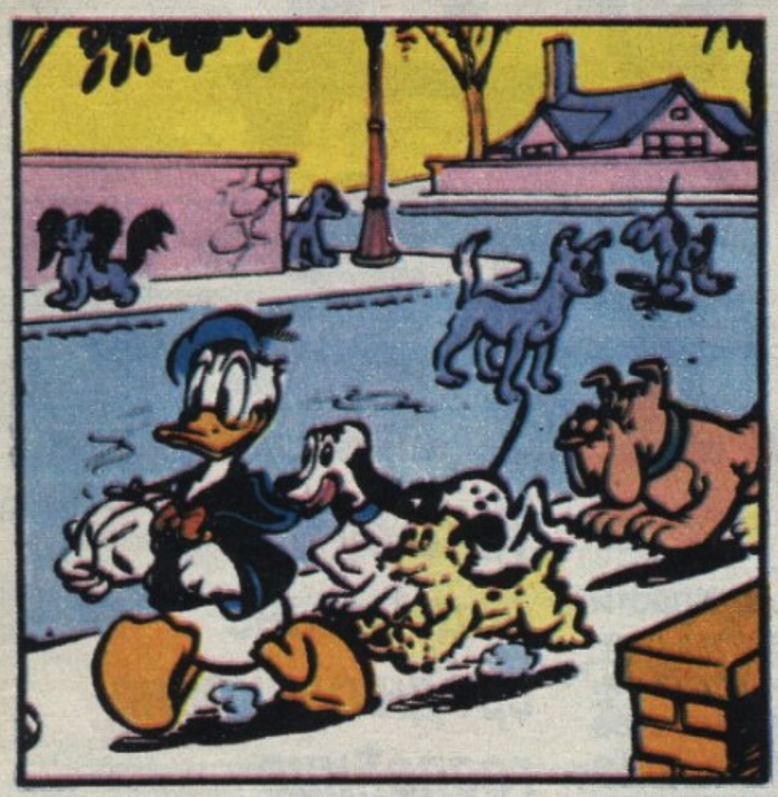
Илустровао: Зоран Петканић Петко

WALT DISNEY

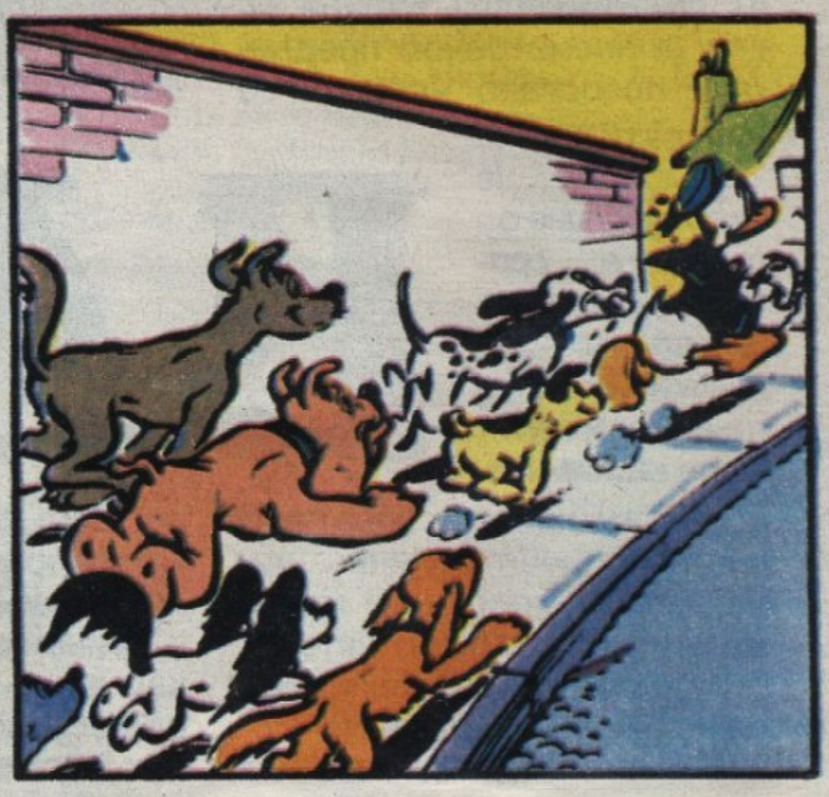
ПАЈА ПАТАК

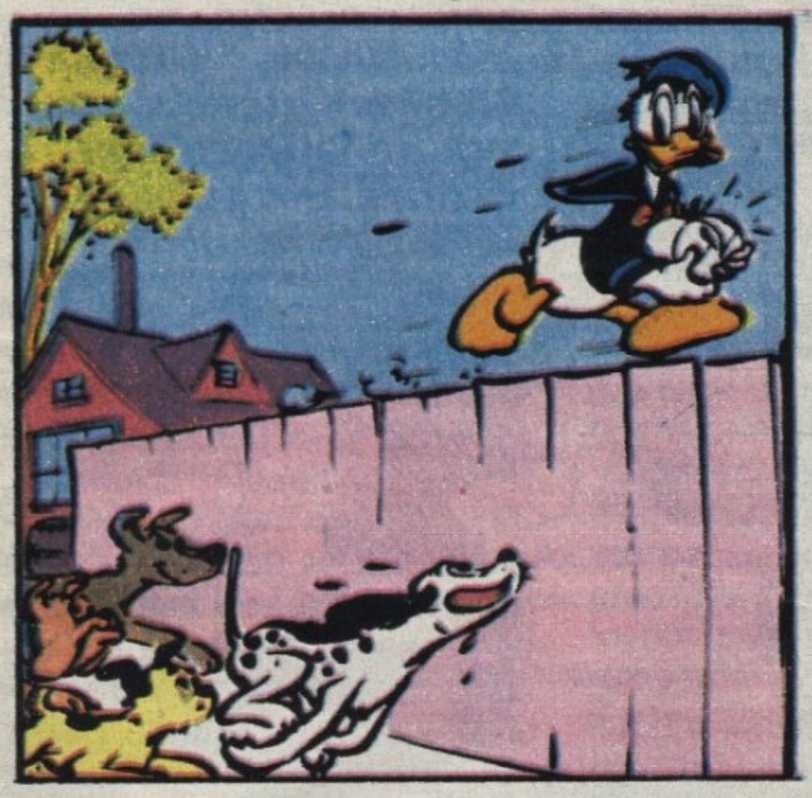

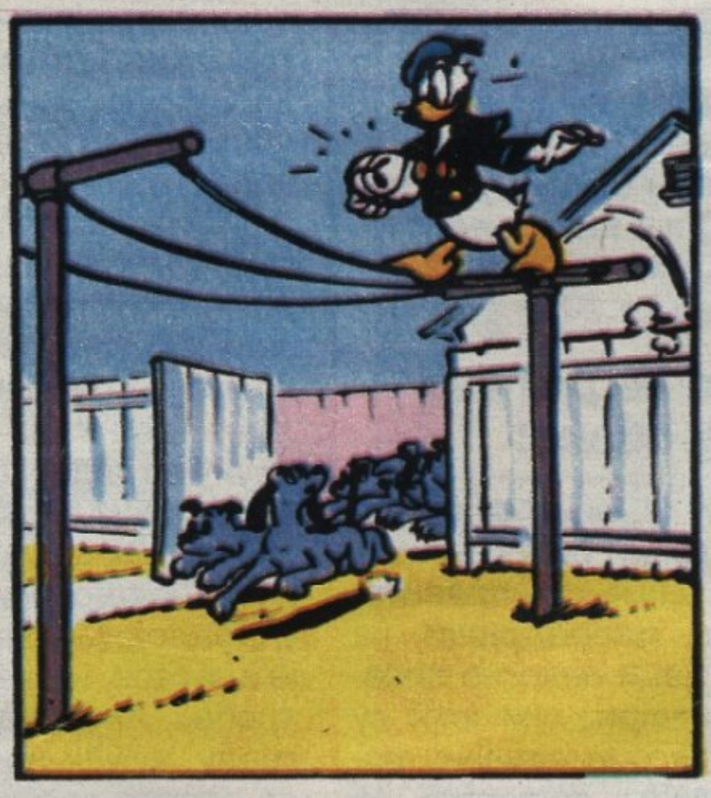

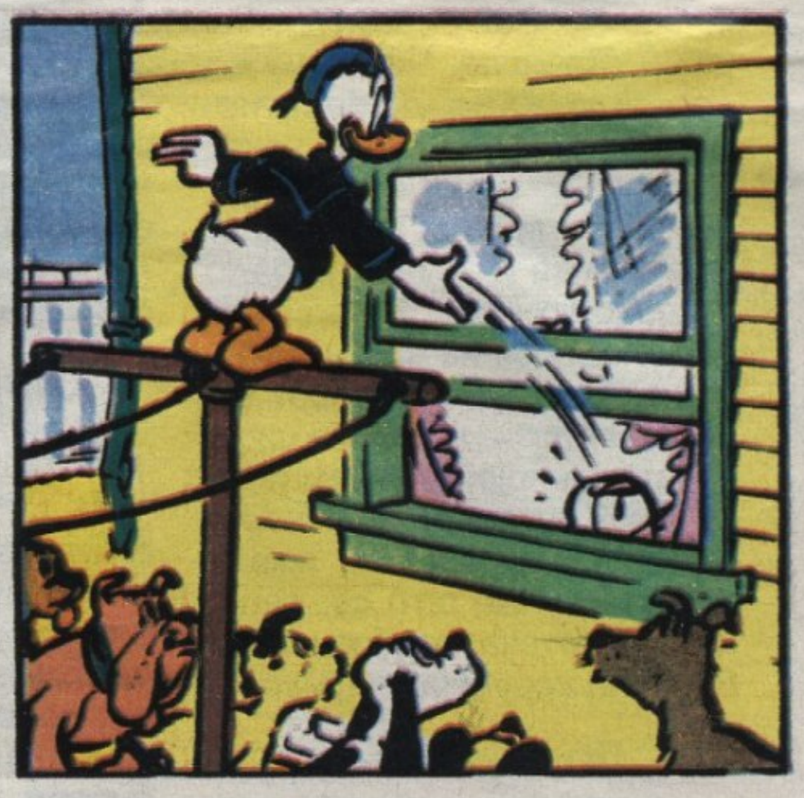

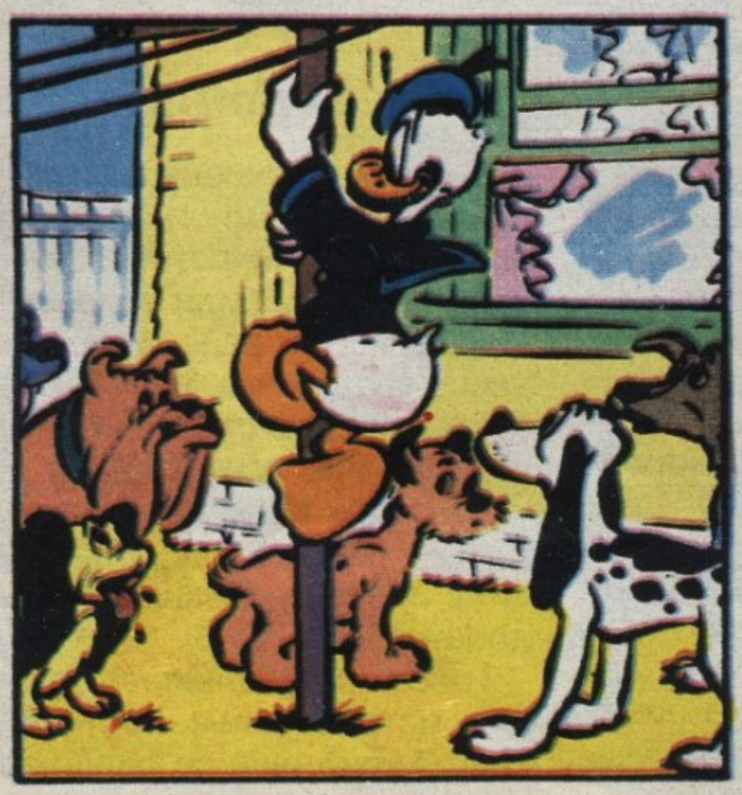

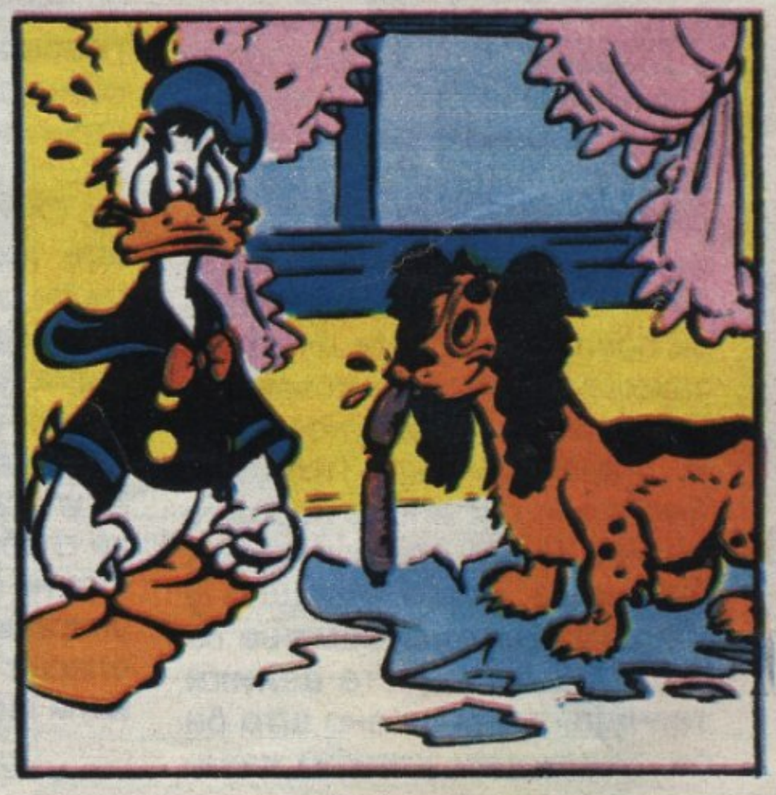

НИШТА ЛЕПШЕ ОД ВЛАДИКЕ

ПОСАО ЈЕ СВЕ ОД ЧЕГА СЕ ЖИВИ

Често се догоди да се човек залети, истрчи, каже нешто што би после радо повукао, али не може. Због поноса, ината или нечег трећег. Управо тако нешто догодило се и јунаку наше приче др Томиславу Ђурићу, психологу Службе запошљавања Републичког завода за тржиште рада у Ваљеву. На неком састанку, пре неколико година, предложио је да се направи попис старих и ретких занимања. Одлична идеја, одушевио се његов шеф и дошао до неопозивог закључка да то нико не би урадио боље од др Томислава Ђурића. И, шта је несмотреном предлагачу преостало него да се прихвати посла.

Природно је било да почне од стварања српске државе, па је ваљало наоружати се стрпљењем и латити се књига. Како никоме пре њега није пало на памет нешто слично, ваљевски психолог није могао да рачуна на стручну литературу него је морао пажљиво да ишчитава све што је макар и наговештавало да има неке везе с његовим истраживањем. Све у свему, неких 9.000 страница. Често му се догодило, каже, да релативно лако дође до назива неког занимања, односно његовог помена, али му је после много времена и труда требало да дође до – описа. То се посебно односи на време робовања под Турцима који су, поред власти, донели и своје занате за које, у нашем језику, нису постојали одговарајући називи. Срећом, има и изузетака као што су, рецимо, балугџија, односно рибар, или коруџија – шумар.

Додијавање, ни случајно!

Потешкоће нису задавали само турски називи него и наши, домаћи, јер су се многа занимања, почев од 12. века од кога је Ђурић и започео истраживања, у међувремену угасила. Као главни извори послужили су му Душанов законик, многи текстови и књиге из области етнографије, нарочито оне Тихомира Ђорђевића, и епске народне песме. Једно од најстаријих занимања које се нашло у његовој књизи, а помиње се још у 12. веку, јесте **велики тепчија,** односно оно што би се, данашњим језиком казало, шеф личног обезбеђења. Из тог времена потиче још једно занимање: **прахтор** или – финансијски чиновник, а као једно од најстаријих наведен је и **велмуж,** припадник високог племства. Многима ће се учинити чудно да припадање племству може значити занимање. Доктор Ђурић сматра да може јер се од њега „зарађивало" за живот. По истој основи у књизи су се нашли и **витез, властелин, владика – жена властелина, кнез.**

Село не долази у обзир!

Из 13. и 14. века остало је сачувано много више занимања. Међу њима су **управитељи двора, двородршци,** па **дворани, ђаци** односно **писари, гравничари,** они који су примали таксе за трговину, **урбурари,** људи задужени за књижење рударског десетка, **глобари** који су зарад посла којим су се бавили били под строгим надзором те се тако нашли и у Душановом законику. Они су, као што им и само име казује, били сакупљачи глобе, државни чиновници са врло малим овлашћењима. О њима у Душановом законику пише: „Глобари, који стојите при судијама, што осуде судије и, уписавши, даду глобарима, те глобе да узимају глобари а што не осуде судије, и не даду, уписавши, глобарима, да нису власни глобари ништа додијавали никоме."

Под будним оком власти било је још једно средњовековно занимање – **златари.** Златара има и данас и зна се шта раде и чиме се баве. То исто радили су и у средњем веку, али и још нешто – ковали су новац. То је и био разлог што се о њиховој делатности веома водило рачуна, посебно у време цара Душана. До његовог доба златарски занат је, како је записано, био „приман од приморских мајстора" и могао је слободно да се развија и по селима, али када је он ставио круну на главу, све се променило. Да не би дошло до неке забуне, Закоником је све било јасно одређено, па и то да у „градовима царевим постоје златари, и да кују друге потребе... Ако се златар нађе у граду, кујући новац тајно, да се златар сажеже и град да плати глобу што рече цар. Ако се нађе у селу, да се то село распе, а златар сажеже... Златара у жупама по земљи царевој нигде да није, осим у трговима, где је поставио цар новац ковати."

Данас више не постоји ни **сокаљник,** а у средњем веку то је био сеоски занатлија и то свестран, будући да се бави зидарским, пекарским и куварским пословима! Сличан назив, **сокалник,** носио је и слуга на великом имању чији се делокруг послова сводио на кухињу. Међу занимањима из 14. века помиње се и **соколар.** Он се, изгледа, није бавио гајењем и увежбавањем соколова, него је био повлашћен сељак. Шта се под тим повластицама подразумева, ништа се не каже. Много је јасније са **стреларима,** људима који су правили стреле за ратне потребе, а било их је, како је др Ђурић утврдио, и у 19. веку.

Тако су бар подучаване средњовековне госпођице припремане од малих ногу за једино могуће занимање...

Ноге не помињати

У средњовековна занимања којима су многи тежили спадале су и **ћефалије.** У 14. столећу то су били заповедници у малим варошима, односно градовима, а у 15. већ су узнапредовали. Седели су у појединим утврђењима и управљали свим пословима. Другим речима, ћефалије су биле претече данашњих градоначелника.

Током својих вишегодишњих истраживања др Томислав Ђурић није се ослањао

само на податке до којих је долазио ишчитавајући брда књига и разних списа по архивима већ и на помоћ колега и познаника. Тако је, поред осталог, сазнао и за занимање **качкаваљера,** за које се зна само у неким деловима Србије. – Право је чудо – каже он – како то занимање нико досад није описао. Наравно да је то и мени било тешко јер нигде нисам успео да нађем ни речи о начину на који се прави качкаваљ. Ипак, уз помоћ колега и пријатеља успео сам да ступим у везу са човеком пореклом из једног села на Старој планини који ми је потанко објаснио како се овај сир справља. Кад, једног дана, јавио се човек и моли ме да у књизи нипошто не поминьем како се будући сир гази ногама. Уплашио се да би то многе одвратило од куповине. Ја, опет, то нисам могао да му обећам, али сам покушао да га утешим убеђујући га да ће моја књига бити занимљивија библиотекама, архивима, књижевницима, новинарима и занатлијама него широким народним масама. Уосталом, за гажење груша босим – и наравно опраним – ногама не знамо само ми. То се ради и у Италији, Француској, Швајцарској и другим земљама.

Постоји још занимања која су, као и данас, уско везана само за поједина подручја. Тако су се **дувачи стакла** сретали углавном у сливу Мораве, **туглари** око Лесковца а **маори** у Војводини. Посебне муке задали су Ђурићу туглари чији је посао прављење једне врсте цигле од непечене земље. Тугла, како се зове, прави се без песка а са додатком воде и сламе или плеве. Нашем саговорнику, како каже, ни данас није јасно по чему се ова врста цигле и ово занимање разликују од прављења истог производа у другим крајевима.[1]

Мајстор за превару

Грађењем кућа од земље баве се и маори. Они граде углавном за сиромашан свет коме је и дом од набоја сасвим добар. Најпре дубоко ископају темељ, па онда у њега „догоне земљу и добро је набију маљевима уз квашење, ако је сува. По изласку из темеља стављају зидарске платње, тешке дугачке даске, учвршћене споља помоћу гредица, како би се у ‚шалунгу' наставило са набијањем довезене и убачене земље. Да се зид не би крунио, један сабија земљу уз платну помоћу багремове ћускије. Када мајстор и његови радници обаве посао, скидају ‚шалунг'. Након тога ставља се таваница и подиже кров, а све буде готово за неколико дана."

Аутор „Ретких и старих занимања у Србији од 12. до 20. века" каже да је управо истражујући посао маора чуо од неких грађевинских инжењера да су куће од набоја најздравије за становање и да се просто сијају када су направљене од квалитетне земље.

Доктор Ђурић открио је још један занимљив посао, обављали су га **џамбаси,** препродавци и добри познаваоци коња, прави стручњаци. Они су куповали или крали коње, препродавали их или трампили и на томе прилично зарађивали. Џамбаси су „купљене коње хранили на свој начин, дресирали их и дотеривали (шишали их, плели им гриву, везивали или шишали реп, главе им затезали шареним уздама, мењали им где-где боју длаке тако да се шарене, лепо их седлали па их продавали или трампили, своје лошије за туђе боље). То су постизали тако што су кували качамак, па га врелог прилепљивали коњима за леђа, на чело или неко друго место тако да је на тим местима кожа била опарена па је длака са ње опадала и ницала друга, бела". Од коња без белега постао би тако коњ кога ни један газда није могао да препозна.

Испод мушке аљине женско срце

Међу 2.500 занимања које је Ђурић сакупио и описао само мали број тиче се послова којима су се бавиле жене. Зашто је

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

Што тако није тешко погодити. Тек је индустријска револуција женама пружила могућност да обављају послове који нису искључиво и уско везани за кућу. Никакво чудо онда што је за жену било резервисано место **ашчике,** куварице на свадби, **шваље, везиље, плетиље, преље, ткаље, точарице.** Ове последње ишле су и „точиле" свилу за надницу и исто тако, за новац, биле **дадиље, васпитачице, нудиље.** За посао нудиље била је неопходна и одговарајућа школа.

Ипак, ту није крај женским занимањима. Оне су могле да буду и **баждарице,** односно да на мосту или улазу у неки град наплаћују баждарину, то јест царину, **модискиње, модлетице,** које су се бавиле прављењем модли и испробавањем колача печених у њима. **Одаџије** су биле исто оно што и данашње собарице, паламарке жене задужене за паљење кандила у црквама а просфоре оне које су месиле **просфору,** мале квасне хлепчиће који су се користили током служења свете литургије.

Ћерчијице су биле жене „узнапредовале" у схватању слободе и равноправности те су се бавиле куповањем памука од трговаца, те од њега саме ткале платно и саме га продавале. Уз платно су продавале и чарапе, мушке прегаче (фути), стара одела и свилу. За разлику од њих **чочеке,** плесачице чочечких игара, бавиле су се послом за који се подразумевало да је женски. Слично је важило и за **ченгије,** плесачице „специјализоване" за кафане. Плесом су се бавиле и **ђувендије,** али искључиво ако нису биле заузете основним послом: држањем коња кесецијама за време боја. Другим речима, ђувендије су биле младе робиње турских јунака које су се током боја старале о коњима својих господара одевене у „мушке аљине".

Окрутно али ефикасно

Ту, наравно, није крај женским занимањима. Оне су могле да буду и **видарице** чији се посао састојао у бајању, купању, гашењу угљевља, „вађењу црва" из појединих делова тела болесника, подизању стомака, намештању руку, ногу, рамена, кукова, врата. Жене су, најзад, могле да се баве и врачањем, гатањем... Избор им је, као што се види, био веома широк.

У попису занимања који је начинио др Ђурић нашла су се и ова: **лопов, џепарош** или **криминалац...** Јесте необично али аутор „Старих и ретких занимања" руководио се тиме да наводи послове, ма шта се под њима подразумевало, од којих су појединци живели. Како није било могуће да се сви наведу и разврстају на уобичајен начин, односно по основу предмета рада, средстава којим се обављају, услова под којима се одвијају, Ђурић је одлучио да их наброи по азбучном реду, што наука дозвољава. И, тако се међу првим описима, искључиво азбуке ради, нашло занимање **ајдука,** односно одметника од власти. С правне тачке гледано, они јесу били с оне стране закона, али, како је тај закон донео освајач, на ајдуке се гледало као на јунаке, борце за ослобођење. Слична ствар је и са **харамбашама.** С обзиром да су били вође хајдука, ни они немају лош предзнак. Ово, наравно, није важило за **даловерџије,** односно варалице, које су се служиле свакојаким подвалама и смицалицама да би зарадили за живот. Много часнији занат није био ни онај којим су се бавили **дербедери,** скитнице. Али, шта су они били у поређењу са **дербердеринама,** то јест окорелим скитницама и бескућницима.

Из књиге Томислава Ђурића следи да су и зулуми били вид занимања, па отдуа у њој **зулумчари, пустахије, беспосличари** чији се посао састојао од скитње и тумарања тамо-амо, **ховарде** како су Турци звали **лоле, беспосличаре и пропалице.** Своје „место" добили су и **чанколизи, лижисахани и готовани,** а богами и разбојници за које се и цар Душан свесрдно побринуо, те је у Законику одредио да „ако се нађе разбојник, који прође кроз област крајишника и пљачка где-год и опет се врати с пленом, да плаћа крајишник седмоструко". Тешко, дакле, њему али исто тако и крајишнику у чијем га атару ухвате.

Наравно, немогуће је навести сва, макар и најзанимљивија, занимања па ћемо о њима писати неком другом приликом. Извесно је да књига о којој је реч није само стручно дело већ занимљиво штиво које баца извесну светлост на понешто од оног што је дуго било у тами: у питању је наравно живот и рад обичног српског човека од 12. до 20. века.

Олга Вукадиновић

КАД АТЛЕТА ОСТАНЕ ТРУДАН

ВЕШТАЧКА МИШИЋАВОСТ

Још се препричава анегдота о једном од учесника светског надметања бодибилдера. Некада је било дозвољено да такмичар донесе у бочици мокраћу да би се урадила испитивања и утврдило да ли је узимао анаболике. У урину тог бодибилдера није било трагова анаболика, али су тестови показали нешто друго: Снагатор је остао у другом стању! Наравно, желећи да сакрије истину – да је узимао лекове – бодибилдер је, уместо своје, донео мокраћу своје супруге.

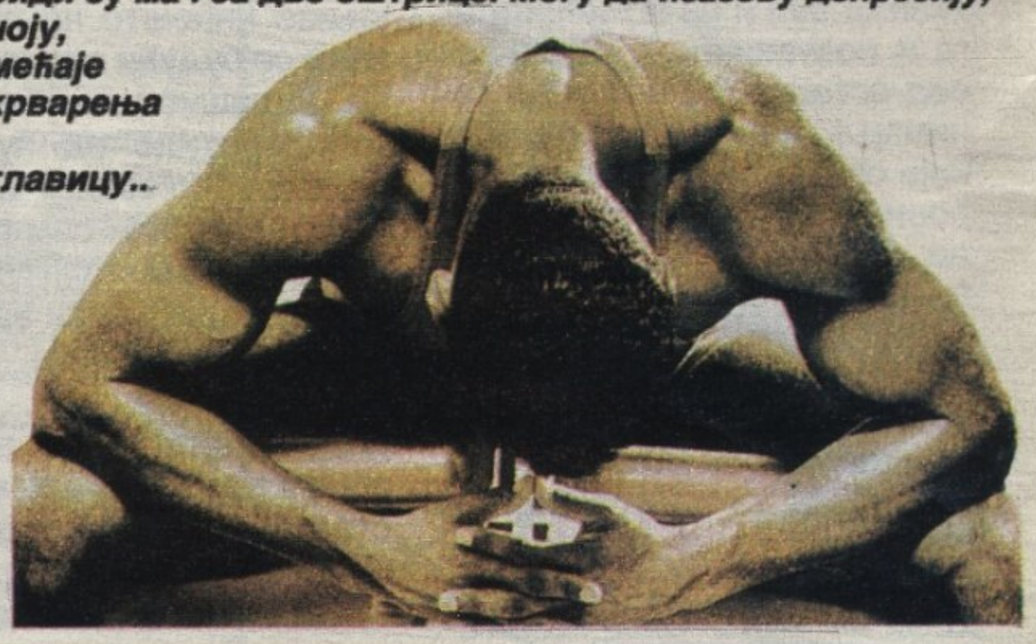
Овако нешто, тако се бар чини, не би више могло да се догоди. Такмичари више не доносе бочицу од куће – обаве то пред будним оком лекарске комисије. Нема могућности за превару.

Шварценегер: може и без њих

Није баш тако. Остаће запамћен случај Мишела Полентијера, белгијског бициклисте. Он је 1978. године дисквалификован јер је тек накнадно утврђено да је уочи такмичења ипак узимао анаболике. Па како је успео да превари лекаре? Баш као у неком мађионичарском трику, Мишел је бочицу с туђим (чистим) урином сакрио испод мишке. Из те флашице, скривене мајицом, водило је танко црево све до шорца и шлица. И кад је требало, Мишел је руком притиснуо флашицу и, уместо његове, потекла је туђа мокраћа.

Шта су, у ствари, анаболици? То су лекови добијени синтетичким путем из тестостерона, мушког полног хормона, који је издвојен 1935. године и после тога почео да се прави и вештачки. Анаболици, по хемијском саставу стероиди, примарно су почели да се примењују код особа које су имале сметње у расту, потом код неких облика анемије, чак и код рака дојке. Али, чим је схваћено да утичу на изградњу беланчевина, да повећавају апетит, телесну тежину, посебно да поспешују рад мишића, постали су врло тражени међу спортистима.

Стероиди су мач са две оштрице. Могу да изазову депресију, параноју, поремећаје сна, крварења акне, вртоглавицу..

Кад су у питању лекови који повећавају физичку спремност, многи спортисти, посебно бодибилдери, не размишљају да ли ће их узети. Једино их мучи како да сакрију да користе те лекове који су, иначе, протерани са званичних такмичења

Да ли је могуће извајати тело да изгледа као код овог бодибилдера а не узимати анаболике?

Иако је јавна тајна да, рецимо бодибилдери и даље прибегавају „вештачком пумпању" мишића уз помоћ стероида, готово је немогуће утврдити колико је тачно спортиста који узимају анаболике. Само они који су (наводно) престали да их користе, јавно ће признати да су некада зависили од тих штетних – лекова.

Тако један од најчувенијих светских снагатора, сада познати холивудски глумац Арнолд Шварценегер прича да је у прошлости и сам био „анаболичар". Пошто су их сви око мене узимали, вајка се он, није ми преостајало ништа друго него да их и ја набавим.

– Одлучно сам против анаболика – наставља Шварценегер. – Тврдим да човек може да изваја своје тело упорним вежбама и без икаквих лекова.

И док Арнолд Шварценегер наставља борбу против стероида, постоје стручњаци који тврде да Арни није у праву. По њиховом мишљењу, а ради се о зналцима као што је доктор Марк Херис, директор Британског олимпијског медицинског центра, без анаболика нико неће изгледати као Адонис, лепотан о кога су се отимале богиње Афродита и Персефона.

– Да се не лажемо – каже доктор Херис. – Лако је Шварценегеру, или неком другом бившем бодибилдеру, да сада прича како се све може постићи вежбом. Ако је заиста тако, питао бих га, да могу, да ми покаже бар једног коме је то пошло за руком без употребе анаболика.

Од љубавног заноса до деструкције

Једно је сигурно. Сви који свесно узимају анаболике морају да буду спремни да ће им се, додуше ако те лекове користе дуже време, десити промене у организму. Откривено је, наиме, да стероиди повећавају мишићну масу, али такође утичу и на то да се увећавају бубрези, јетра, слезина. Може доћи и до парализе нерава лица, а и до појаве акромегалије – поред већ поменутих органа, повећавају се и задебљавају руке, стопала, нос, чељусти.

Постоје и сведочења да бодибилдери, који су на анаболицима, у почетку имају огроман сексуални апетит који се убрзо смањује и временом готово сасвим престаје.

У судској пракси све је више случајева преступника и окорелих убица који не могу без стероида. Пошто је тек недавно утврђена могућа веза између снагатора са вештачким мишићима као могућих криминалаца, у нашој судској пракси таква истраживања још нису извршена. Али од 15 убица и сексуалних манијака, бележе британски статистичари, деветорица узимају стероиде.

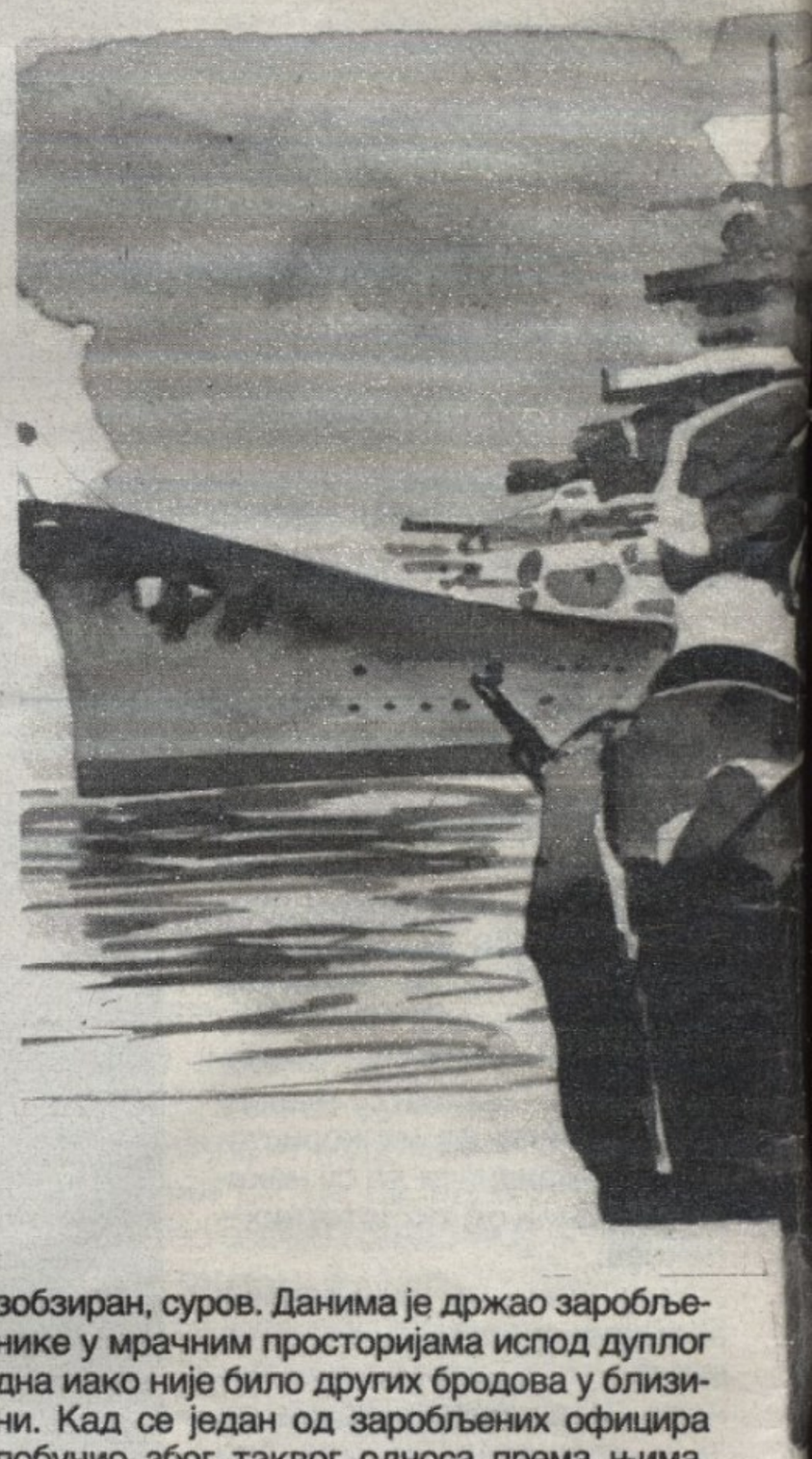
Без обзира на све научне доказе о могућој штетности тих синтетичких лекова, увек има оних који их користе. Да би се прикрили трагови анаболика у мокраћи, спортисти ће наставити да се довијају на различите начине. Неки од њих заиста су на граници могућег. Колико могу да буду опасни то је већ друга прича. Јер, за многе спортисте и даље је важније победити него само учествовати, па то и живота стајало.

В.С.

Тајанствени пратиоци ратних бродова

ШТА ЈЕ КРИО

Изгледали су као обични трговачки бродови, на њиховим катаркама вијориле су се заставе разних земаља, пловили су с лажним исправама

У завршној фази припрема за рат Немачка је правила план за тероризам на морима. Поучени искуствима из Првог светског рата, Немци су закључили да ће за слом Велике Британије бити неопходна потпуна војно-економска блокада. С тим циљем изграђени су скоро сви немачки ратни бродови. У почетку, на располагању су били само „Адмирал Граф фон Шпе", „Дојчланд" и „Адмирал фон Шер", три бојна брода која су по својим особинама надмашила све тадашње британске крстарице. Но, као и 25 година раније, Немце је мучило питање снабдевања горивом. На океанским подручјима нису имали никакву територију, самим тим ни базу. Због тога је одлучено да се свим ратним бродовима који су кретали на дугу пловидбу доделе и одговарајући бродови за снабдевање. Када је био одређен датум напада на Пољску, донета је одлука да ратни бродови и бродови снабдевачи морају што пре да исплове како би се стопили са територијом на којој ће дејствовати...

... Из Вилхелмсхафена је 5. августа 1939. године, под командом капетана Дауа, испловио танкер чије је одредиште био Порт Артур у САД. Изгледао је као сасвим обичан трговачки брод. На његовој катарци вијорила се немачка застава, ни ратна ни трговачка већ застава „у служби Рајха". У америчкој луци снабдео се великим количинама горива и намирницама. Напустио је Порт Артур 19. августа. Према плану, 28. августа састао се, усред Атлантика, са бојним бродом „Адмирал Граф фон Шпе". Капетан Дау примио је упутства о плану вођења крстаричког рата...

Био је то „Алтмарк", помоћни ратни брод немачке морнарице. Сграђен је у класи од пет танкера предвиђених за крстарички рат. Могао је да понесе чак 10.000 тона нафте, 300 тона моторног уља и 200 тона муниције и хране. Био је наоружан са два топа и два митраљеза.

Лажне исправе

Енглески Адмиралитет баш ништа није знао о присуству ова два брода на отвореној пучини. „Граф фон Шпе" неприметно се извукао на Атлантик. Уз то, Енглези су га често замењивали са „Адмиралом Шером". За разлику од „Шпеа", „Алтмарк" као да није ни постојао. Није био убележен ни у какав регистар бродова. Немци су се, у ствари, послужили варком. Послали су огроман танкер, наоружан и са лажним исправама, да се снабде горивом, храном и муницијом пре него што би Британци извршили блокаду Северног мора. Тако се „Алтмарк" неопажено нашао усред најпрометнијих британских поморских линија.

Саставши се, немачки бродови су запловили у јужни Атлантик где је требало да пресеку кључне поморске линије. Када су у зору 1. септембра чули вест о нападу на Пољску, били су спремни да изведу паклени план. Гусарење је отпочело 3. септембра, када је Енглеска објавила рат Немачкој. План је био следећи: „Граф фон Шпе" би пресретао и потапао бродове и пребацивао заробљенике на „Алтмарк", а са њега би добијао залихе хране, горива и муниције.

У почетку, два брода пловила су заједно. Међутим, лако су могли да буду откривени. Стога је „Алтмарк" често остајао сам. У сусретима са другим бродовима легитимисао би се као норвешки брод „Сонге" из луке Осло. Када су се поново састали 11. септембра, „Граф фон Шпе" и „Алтмарк" умало није открио извиђачки авион са једне британске крстарице. Због тога је капетан „Граф фон Шпеа" Ханс Лангсдорф наредио да „Алтмарк" плови сам и да се са његовим бродом састаје на уговореним местима и у уговорено време.

„Алтмарк" се тако одвојио од „Шпеа" и кренуо сам. Убрзо се прочуло о „Шпеовим" акцијама и „Алтмарк" се нашао у опасности јер су Британци закључили да „Шпе" сигурно има покретни извор горива. Почела је општа потрага за тајанственим снабдевачем бојног брода. Деветог октобра „Алтмарк" је спазио један авион са британског носача авиона „Арк Ројал". Када је затражено да се представи, капетан Дау је течним енглеским језиком одговорио да се његов брод зове „Делмар". „Алтмарк" је убрзо затим приведен до носача авиона. Дау није имао много потешкоћа са британским командантима. Лажне исправе које им је показао биле су довољно уверљиве да га пусте а да при том не обаве ни уобичајену проверу имена брода. Да су се потрудили, како су налагала ратна правила, сазнали би да се прави „Делмар" тада налазио у Њу Орлеансу. Овако су пустили немачки брод да и даље слободно плови.

Петнаестог октобра „Алтмарк" се састао са „Шпеом" у водама Атлантика југозападно од обала Африке. Пребацио је залихе на бојни брод и примио заробљенике са четири потопљена британска трговачка брода.

Нисте у летњиковцу

Поступак према заробљеницима на два немачка брода доста се разликовао. У поређењу са „Шпеом", „Алтмарк" је био тамница. Имао је двоструко дно и велики број тајних магацина у које су закључавани заробљеници. Капетан Дау је био хладан, безобзиран, суров. Данима је држао заробљенике у мрачним просторијама испод дуплог дна иако није било других бродова у близини. Кад се један од заробљених официра побунио због таквог односа према њима, Дау му је хладнокрвно одговорио: „Ви сте ратни заробљеници и понашајте се тако. Налазите се на ратном броду Трећег рајха а не у летњиковцу!"

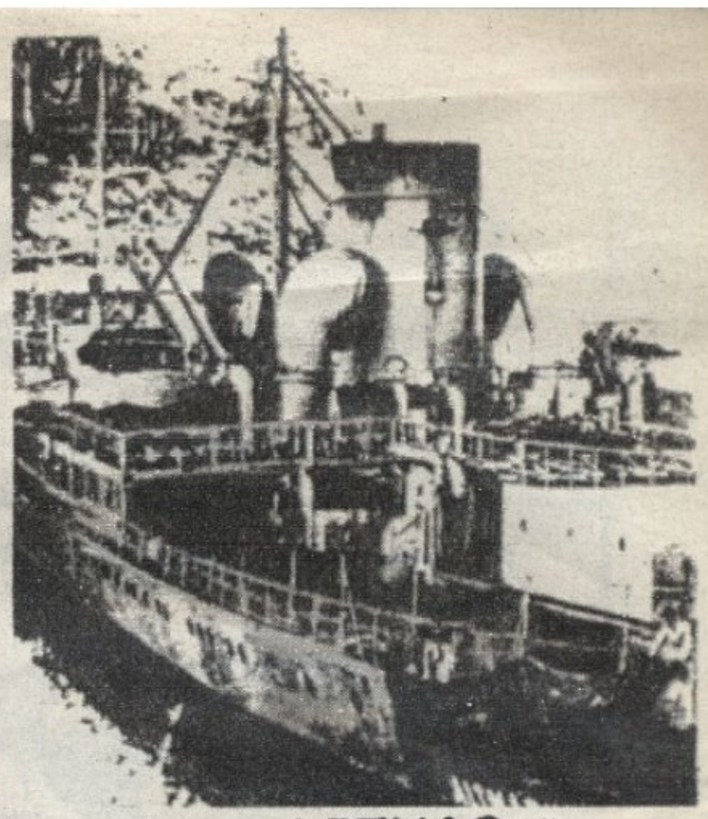
„Алтмарк" се састао са „Шпеом" још два пута. Пратио га је са велике удаљености у његовом походу на воде око Рта добре наде и у гусарењу око 40. јужне паралеле. Последњи пут састао се са „Шпеом" 27. новембра југозападно од архипелага Тристан да Куна. Тада је преузео последњу групу заробљеника. Крио је укупно 299 британских морнара.

Гусарењу је убрзо дошао крај. „Граф Шпе" је, након битке код Ла Плате, потопљен 17. децембра у Монтевидеу, а „Алтмарк" је добио наређење да се клони уобичајених рута. У подручју око 50. јужне паралеле остао је до 22. јануара 1940. а затим је запловио натраг у Немачку. Иако наоружан, није се упуштао у гусарске подухвате, а Дау је сада користио исправе брода „Чајнијер" које су такође биле лажне.

Све је текло према немачком плану. Неупадљивог изгледа, са лажним исправама, „Алтмарк" је почетком фебруара готово допловио до Данског пролаза, да би затим нагло променио курс и у олујној ноћи прошао између Исланда и Фарерн острва. У норвешке воде упловио је 14. фебруара. Требало је још да прође поред норвешких фјордова, а онда би могао да бира: кроз Скагерак и Категат до луке Кил, или уз обалу Данске у Хелголандски залив.

„АЛТМАРК"?

„АЛТМАРК"

Међутим, тада се ратна срећа променила. Норвешки торпиљер „Кјел" зауставља „Алтмарка". Влада из Осла не обазире се на захтеве капетана Дауа да их одмах ослободе. Да буде још горе по Немце, и британски Адмиралитет је сазнао за њихово присуство у норвешким водама.

Добивши вест о кретању „Алтмарка" дуж норвешке обале, британски адмирал Чарлс Форбс мушевито је реаговао. Капетану бојног брода Филипу Вајену, који је био најближи „Алтмарку", наредио је да га пошто-пото зароби. У Вајеновој формацији налазила се крстарица „Еритјуза" и једна флотила разарача. Шеснаестог фебруара Британци су спазили „Алтмарк" код Јесенфјорда. „Алтмарк" је брзо упловио у фјорд, а Норвежани су забранили Вајену да му приђе. У образложењу је стајало да Британци нарушавају неутралне воде, да су норвешке власти већ прегледале „Алтмарк" у луци Берген и установиле да на њему нема ни наоружања ни заробљеника. Осим тога, немачки брод је, по њима, легално пловио у неутралним водама.

Черчилов телеграм

Вајен се нашао у недоумици. Послао је телеграм Адмиралитету тражећи даља упутства. Адмиралитет, односно Черчил, одговорио му је да захтева од Норвежана здружену британско-норвешку пратњу „Алтмарка". Међутим, Черчил је на уму имао нешто сасвим друго. У телеграму који је послат 16. фебруара око 17.30 часова стајало је да се Британци, уколико норвешки брод не буде пратио „Алтмарк" са комбинованом пратњом, морају укрцати на „Алтмарк", ослободити заробљенике, запленити брод и чекати даља упутства. „Уколико се испречи норвешки торпиљер, морате га опоменути да се држи по страни", навео је Черчил у телеграму. „Ако, пак, отвори ватру на вас, не одговарајте све док вас озбиљно не нападне; у том случају треба да се браните улажући онолико снаге колико је потребно и престаните с ватром чим он одступи".

Пала је ноћ и рефлектори с британских бродова осветљавали су улаз у Јесенфјорд. Вајен је оценио да је сада погодан тренутак за извршавање Черчиловог наређења. Ипак, најпре је покушао да убеди капетана норвешког торпиљера „Кјел" да му дозволи претрес „Алтмарка". Норвежанин му је само поновио саопштење своје владе по коме је „Алтмарк" два пута био претресан и ништа није нађено. Када му је Вајен понудио да здружене британско-норвешке јединице уплове у фјорд и претресу немачки брод, овај је то одбио.

Не успевши да на миран начин преузме „Алтмарк", Вајен се укрцао на разарач „Косак" и наредио пробој у фјорд. У присуству „Кјела", чији су га морнари мирно посматрали, британски разарач кренуо је у мрачни залив. Његови рефлектори обасјали су „Алтмарк".

Ни Дау није седео скрштених руку. Наредио је својој посади да покушају да ударе у бок „Косака". „Алтмарк" се, међутим, насукао и остао готово непомичан. Вештим маневром „Косак" је пристао уз њега. Немци су били затечени. Британски морнари поскакали су на палубу „Алтмарка" уз повике: „Ево морнарице!"

Заробљеници у цистернама

Жестока борба прса у прса у којој је убијено осам, а рањено пет Немаца кратко је трајала. Један број немачких морнара успео је да се извуче на обалу и побегне, а остатак се предао.

Заробљеним британским морнарима заиграло је срце када су чули узвике „Ево морнарице!". Када су морнари са „Косака" кренули у потрагу за својим друговима, запрепастили су се видевши сплет тајних ходника и магацина где су држани заробљеници. Многи су нађени чак у празним цистернама за нафту. Ослобођено је свих 299 заробљеника.

Када су око три часа 17. фебруара 1940. чланови Адмиралитета примили обавештење о ослобађању заробљеника са „Алтмарка", настало је опште одушевљење. Али, само је неколицина била свесна да ће ова Черчилова одлука Норвешку скупо стајати. Немци су пребацивали норвешкој влади то што је скрштених руку посматрала британску акцију у Јесенфјорду, на шта су се Норвежани готово извињавали Хитлеру. Међутим, Хитлер је већ одлучио шта да уради – 20. фебруара хитно је у Берлин позвао генерала Фон Фалкенхорста и поставио га за команданта операције „Везерибунг Норд" – „поход на Норвешку". Тако су повик „Ево морнарице", толико слављен у Енглеској, у току наредних пет година проклињали многи Норвежани.

„Алтмарк" је остао у Јесенфјорду до 6. марта када је отегљен у Санде фјорд, а одатле, након што су Немци освојили Норвешку, у луку Кил. После оправки, на њега су постављена три топа калибра 150 mm. Добио је и ново име „Укемарк". Током 1941. служио је као пратећи брод снабдевач немачких бојних крсташа „Шарнхорст" и „Гнајзенау", а у јесен 1942. постао је пратећи брод помоћне крстарице „Тор". „Тор" је потонуо 29. новембра 1942. у Сингапуру услед експлозије до које је дошло приликом укрцавања муниције. Са њим су потонула још два брода – један јапански теретњак и „Укемарк", односно „Алтмарк".

Марко Бојиновић

Илустровао Брана Јовановић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Вечни Бодлер

Пресуда којом је 20. августа 1857. године Шарл Бодлер кажњен са 300 франака глобе зато што је у збирци „Цвеће зла" повредио јавни морал није значила и крај судског поступка против овог песника.

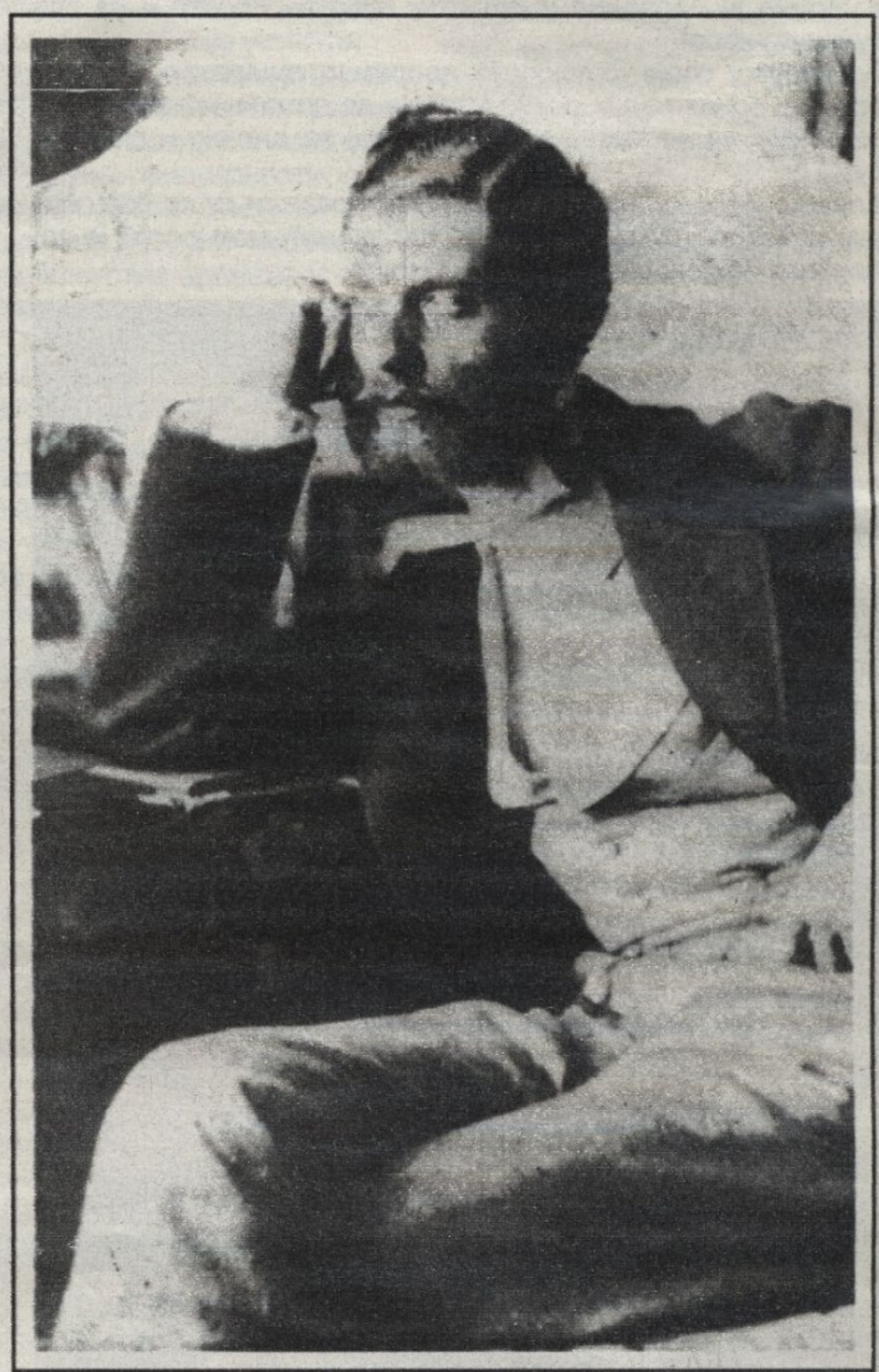
Пет дана после његове смрти, 5. септембра 1867. године, Жил Валес, књижевник и комунар, прогнозирао је да ће за годину–две Бодлер бити заборављен, па ће тако нестати лакрдијаштво, лажни сатанизам, охолост, позерство, славољубље и сличне безначајности које је Бодлер нудио читаоцима својих песама. Непуну годину након тога Бодлерова мајка покушала је да прошири судску пресуду и да из трећег издања „Цвећа зла" избаци песму „Одрицање светог Петра", а све ради одбране хришћанског морала.

Пролазиле су деценије, а слава „Цвећа зла" није пролазила. Покушао је да је заустави Фердинанд Бринтјер 1897. године оценом да је „Бодлер, својом легендом, смешним афектацијама свог дендизма, својим парадоксима, својом збирком „Цвеће зла", извршио и за последњих двадесетак година још увек врши на младу литературу... огроман и кобан утицај. „У овом веку такође га нису оставили на миру: Пол Клодел назива га „другоразредним песником", Максим Горки сматра његово дело полазном тачком свеколике буржоаске декаденције у књижевности... И тако, сваки савремени приступ Бодлеровој поезији наилази неки део који му смета.

Он је крив!

Кнез Милош је сазидао дворац за свог сина престолонаследника кнеза Михаила на месту где се данас налази Нови двор. Милош није марио за синовљев конак. Није му било удобно у пространим одајама, више је волео свој топчидерски конак пун малих просторија.

Једног дана наредио је свом ађутанту Барловцу да позове мајсторе и да све оне велике собе и салоне прегради. Барловац му је говорио да то не би било добро, поготово да не треба радити тако нешто без сагласности кнеза Михаила, али Милош није одустајао. И, Барловац је морао да доведе мајсторе. Кад су стигли, Милош се сместио иза Михаилове наслоњаче да посматра радове. Некако баш тада појавио се кнез Михаило. Милош сé збунио, није очекивао сина, па кад га је овај запитао шта се догађа, одговорио је: „Ето, овај луди Барловац једнако виче – те велике су собе, те тешко их је ложити, па навалио да се преграде". Барловац је морао само да ћути, а Кнез Михаило га је изгрдио и отерао мајсторе.

Огледалце, огледалце

Неки народи огледало употребљавају и за гатање. У области Конга на пример, врачеви посипају огледало прахом каолина, а одговор на питање читају из цртежа који направи посути бели прах, еманација духова, како су веровали. У средњој Азији шамани гатају окрећући огледало према Сунцу или Месецу који су, по њиховом веровању, огледала на којима се одражава све оно што се збива на Земљи. Према легенди, Питагора је имао чаробно огледало које је управљао према Месецу и из њега читао будућност. По учењу таизма, огледало открива праву нарав злих утицаја и удаљује их, штити од њих. У Јапану је огледало симбол савршене чистоте душе, али и симбол богиње Сунца. Многа пинтоистичка светилишта имају свето огледало, исто као што цркве имају распеће, а у посебној згради Царске палате чува се свето огледало.

МА ШТА КАЖЕШ

ХАРЛИ ТРАГАЧ

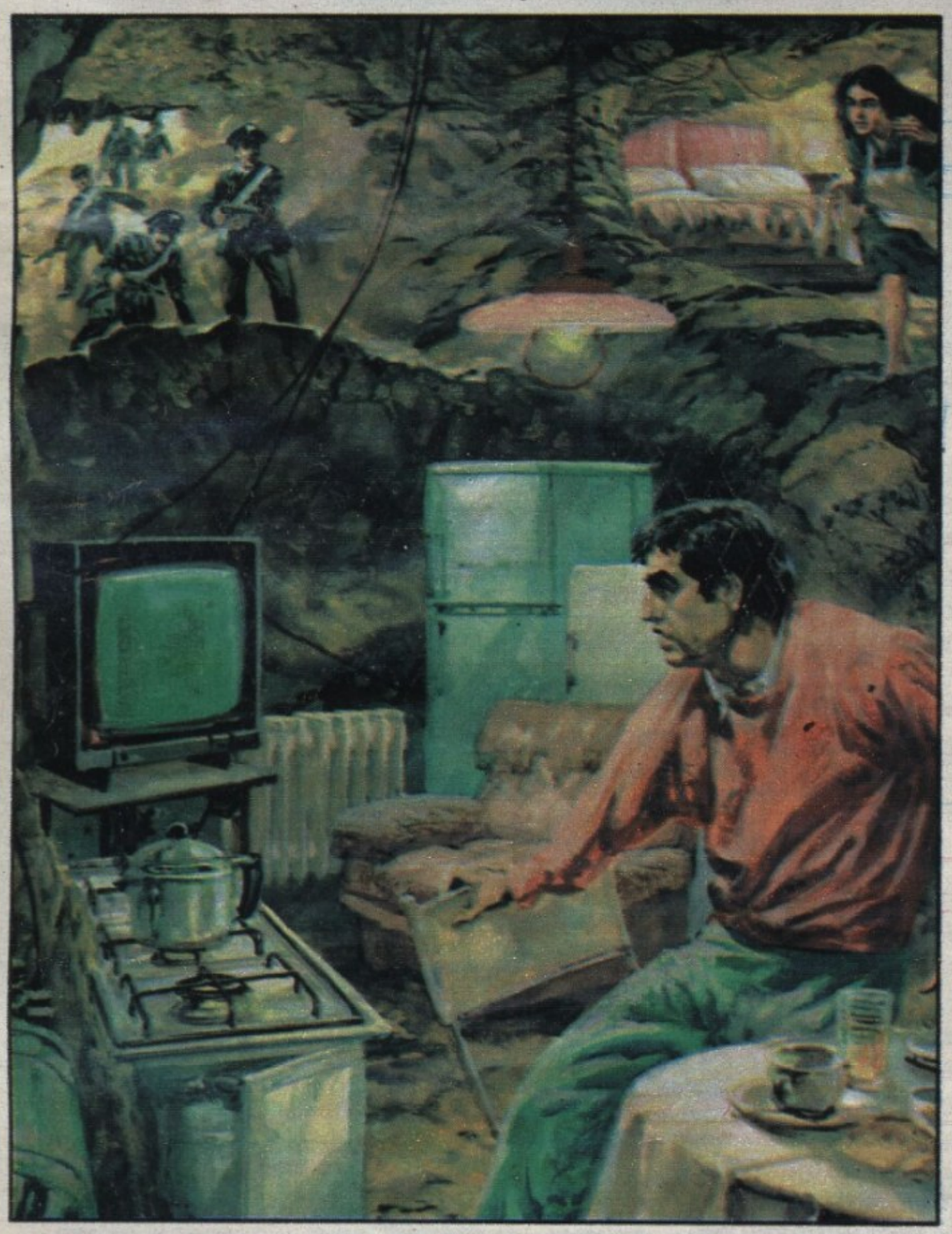
Харли се прославио својим чулом мириса које је полицији савезне америчке државе Орегон послужило у борби против кријумчара дроге, нарочито у главном граду Портланду. Пошто се од животиња, према америчком закону, у полицију примају само пси, Харли је – да би могао да обавља своју дужност – у службеним списима заведен као пас полицајац. А пре извесног времена у Вашингтону је проглашен и за почасног пса полицајца Сједињених Америчких Држава. ■

МОЈА КУЋИЦА, МОЈА СЛОБОДИЦА

Опасни криминалац Винченцо Листро, стар тридесет једну годину, месецима се крио од полиције у једној пећини на планини Каникатини, на југу Италије. Није се злопатио, напротив. Време је проводио у друштву супруге Розете и уз сав могући конфор!

Пошто је у своје склониште допремио генератор, имао је сопствено осветљење, разне уређаје за домаћинство и телевизор. Није му недостајао ни намештај за дневну и спаваћу собу.

Карабињерима, који су их открили, предали су се без опирања, али су се, одлазећи, осврtали за „кућицом у којој је остала чак и окићена новогодишња јелка. ■

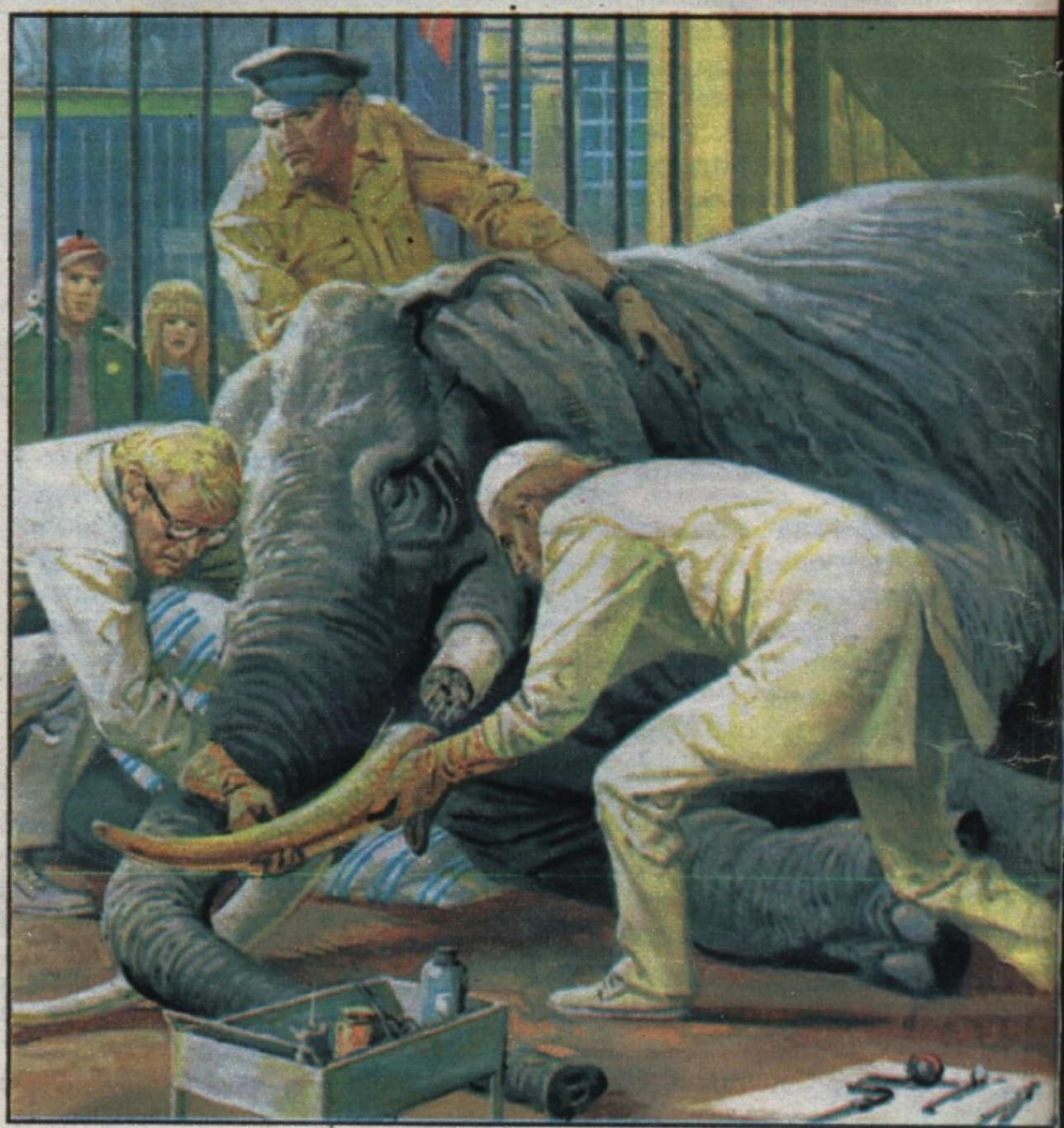
КЉОВА ИЗ КОВАЧНИЦЕ

Хакон, слон из зоолошког врта у граду Алборгу, у Данској, морао је недавно да издржи веома сложен захват – на поломљену кљову стављена му је огромна „зубна навлака" начињена од бронзе, а да би могла да се направи по мери, отисак је морао да узме – ковач. ■

С МОРИСОМ НАД АМБИСОМ

Догодило се у Апенинима, у месту Казола Валсенио. Осамдесетогодишњи лекар у пензији Пробо Нери слетео је с пута својим „мини морисом" и клизао низ падину читавих 50 метара – да би се најзад зауставио у крошњама два стабла и тако, висећи изнад провалије, сачекао помоћ. ■

КАКВА СМИРЕНОСТ, КАКВА ЛЕПОТА!

Пријатна шетња парком у месту Марина ди Маса, у Италији могла је и горе да се заврши за Еду Марони и Елију Фраскати, две старице из Фиренце које су ту биле на одмору:

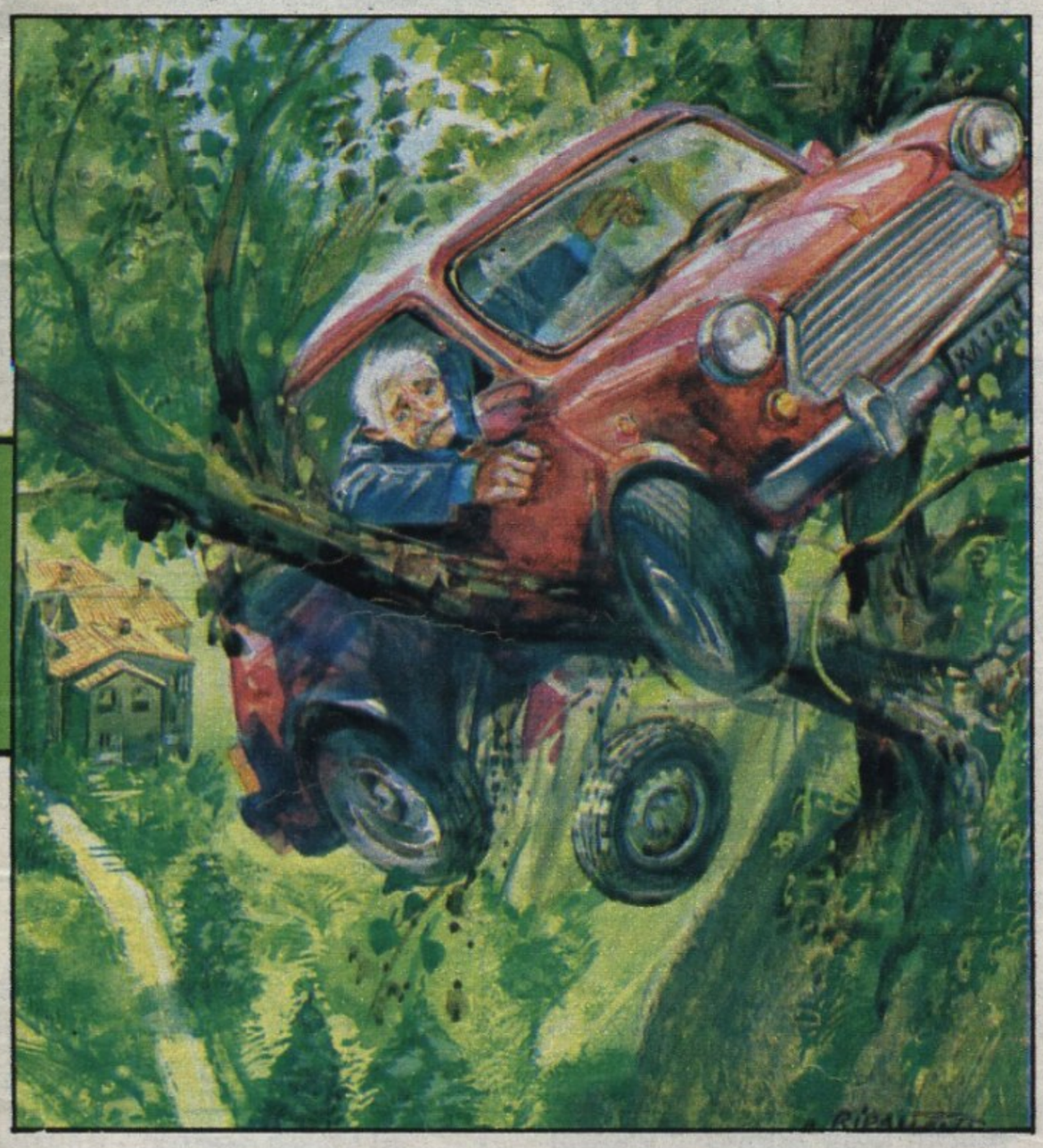
Један лабуд, иначе симбол смирености, лепоте и љубави, наједном је подивљао и насрнуо на ове две жене које су, с неколико ишчашења, с модрицама, огреботинама и, наравно, до смрти испрепадане, завршиле у болници. ■

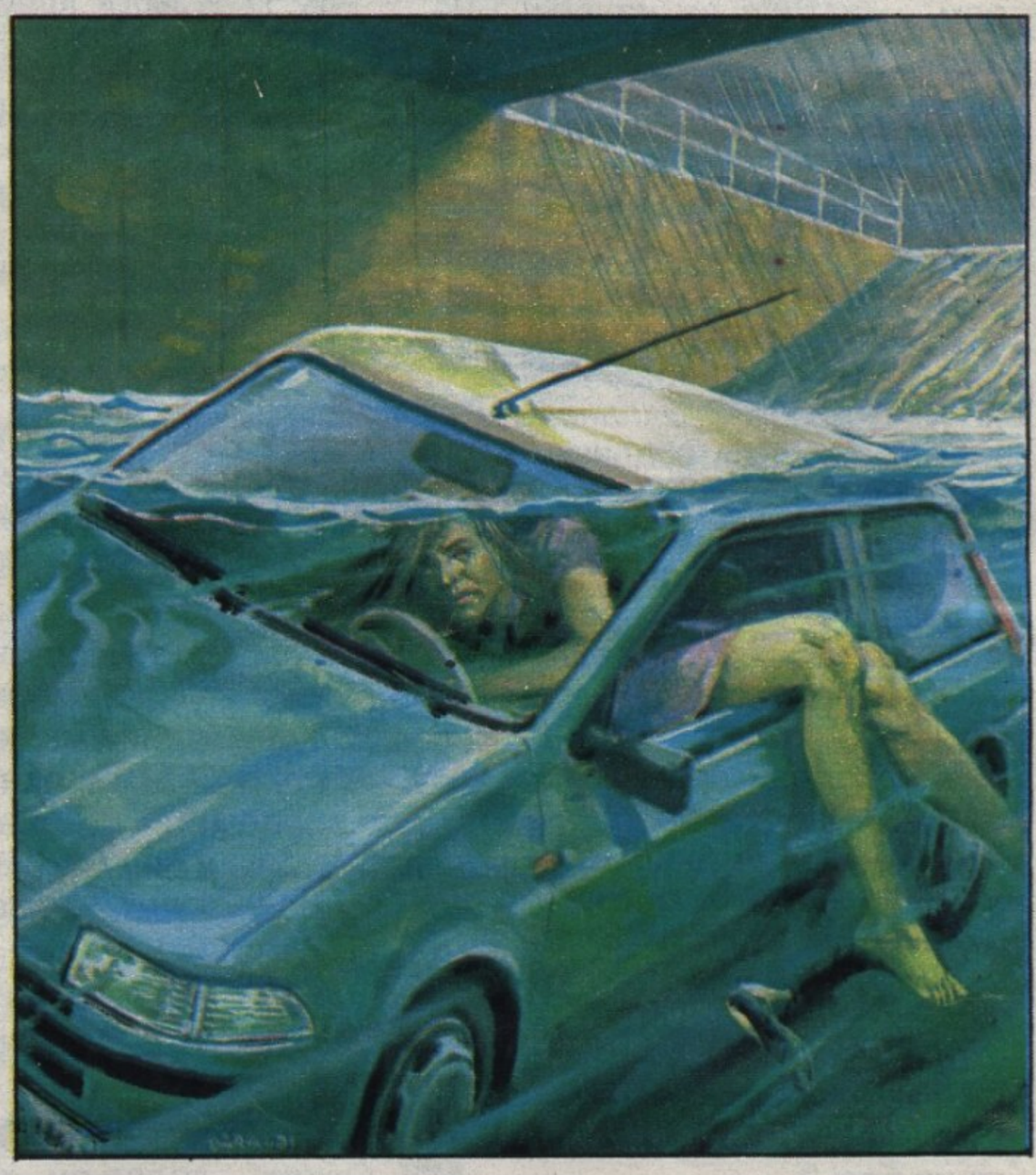

ЈЕДНЕ ОЛУЈНЕ НОЋИ

Захваљујући томе што је витка и што није изгубила присебност, двадесетшестогодишња Лаура Стафолани из Анконе, у Италији, једне олујне ноћи избегла је смрт у подземном пролазу пуном воде.

Улетела је у пролаз а да није ни приметила да је поплављен. И пошто су се врата њеног „фијата уно" под притиском воде заглавила, изашла је кроз прозор, а онда пливајући дошла до улаза у подвожњак где јој је помогао један случајни пролазник. ■

НИЈЕ ФИЛМ

Призор као да је из неке филмске комедије, а у ствари је незгода која се заиста догодила полицајцима из Ковентрија у Енглеској. Требало је да изненаде криминалце у једном скровишту, али су, преоптеретивши лифт, остали у њему заглављени немоћно посматрајући преступнике како беже, с пленом, наравно. ■

ОКО КИНЕ – ДА МУ БОЛЕСТ МИНЕ

Седамдесетогодишњи Хо Лункшан, официр кинеске војске у пензији, пешице је – за четири године – обишао читаву Кину. Прешао је 40 хиљада километара, прошао кроз 700 градова и насеља, исписао на стотине странице дневника и, између осталог, каже да му је пешачење помогло да се ослободи срчаних сметњи које су му годинама загорчавале живот. ■

РАЗМИСЛИТЕ,
ПОГОДИТЕ,
УПОЗНАЈТЕ

ОСКАРОВЦИ

Америчка филмска академија је, пре нешто више од месец дана још једном поделила „Оскаре". У овом нашем квизу постављамо вам питања о најистакнутијим добитницима тог изузетног признања.

1 Позлаћена мала статуа, популарни „Оскар" који се сматра највећим признањем у седмој уметности, први пут је додељен:

а) 1928. године – идите на број 29

б) 1929. године – идите на број 13

в) 1930. године – идите на број 6

2 Не. Филм „Плави војник" јесте вестерн, али није награђен „Оскаром". Вратите се на број 31.

3 Тачно. Тај мајстор филмске режије био је Џон Форд (1895–1973). Поред награђена четири филма, његова позната остварења су и : „Поштанска кочија", „Моја драга Клементина", „Човек који је убио Либерти Валанса" и „Кад се Вили враћа кући". Идите на број 22.

4 Нисте погодили. Филм „Свлачење" такође је режирао Милош Форман, али у њему није играла Луиза Флечер. Вратите се на број 27.

5 Рекордан број „Оскара", укупно 11, додељен је, 1959. године, филму „Бен Хур". То остварење, са Чарлтоном Хестоном у главној улози, режирао је:

а) Били Вајлдер – идите на број 33

б) Вилијам Вајлер – идите на број 8

в) Норман Мајлер – идите на број 25

6 Не. Те године није додељен први „Оскар". Вратите се на број 1.

7 Нисте погодили. Одри Хепберн (1929–1991.) награђена је „Оскаром" само једном (1953) за улогу у филму „Празник у Риму". Вратите се на број 14.

8 Тачно. Редитељ тог филмског спектакла био је Вилијам Вајлер (1902–1981). Овај мајстор режије је, осим за „Бен Хура" добио „Оскара" и за филмове: „Госпођа Миниver" (1942) и „Најбоље године живота" (1946). Идите на број 9.

9 Рекордер свих времена у броју освојених „Оскара" – чак 17 – јесте један амерички редитељ, аниматор и продуцент. То је:

1) Волт Дизни – идите на број 16

б) Дејвид Селзник – идите на број 20

в) Сем Голдвин – идите на број 38

10 Не. Ни у овом филму није играла Луиза Флечер иако га је такође режирао Милош Форман. Вратите се на број 27.

11 Тачно. Био је то други „Оскар" у каријери славног глумца. Брандо је први пут ово ласкаво признање добио 1954. године, за остварење у филму „На доковима Њујорка". Идите на број 27.

12 Тачно. Филм „Кољa" снимљен је у Чешкој. Идите на број 40.

13 Погодили сте. Први „Оскар" додељен је те, 1929, године. Идите на број 5.

14 „Јутарња слава" (1932), „Погоди ко долази на вечру" (1967), „Зима једног лава" (1968) и „Летњиковац" (1981), наслови су филмова чија је главна глумица добила „Оскара". Име и презиме те глумице, која једина међу колегама, има четири позлаћене фигурице, јесте:

а) Бет Дејвис – идите на број 19

б) Одри Хепберн – идите на број 7

в) Кетрин Хепберн – идите на број 34

15 Не. Филм „Мали велики човек" никад није награђен „Оскаром". Вратите се на број 31.

16 Тачно. Волт Дизни (1901–1966) успео је да сакупи највише драгоцених фигурица. Идите на број 14.

17 Нисте погодили. Чарлс Бронсон (право име Чарлс Банчински), један од најпопуларнијих глумаца акционог филма у свету, никад није добио „Оскара" нити је играо у „Куму I". Вратите се на број 22.

18 Само један редитељ добио је четири пута ово ласкаво признање. Реч је о режисеру филмова: „Потказивач" (1935), „Плодови гнева" (1940), „Како је била зелена моја долина" (1941) и „Миран човек" (1952). Његово име и презиме је:

а) Џон Форд – идите на број 3

б) Џон Хјустон – идите на број 24

в) Мајкл Кертис – идите на број 37

-НИКО КАО ДИЗНИ И „БЕН ХУР"

19 Не. Бет Дејвис (1908–1995) добила је „само" два „Оскара". Они су јој припали за филмове: „Опасна" (1935) и „Џезабел" (1938). Вратите се на број 14.

20 Не. Дејвид Селзник је, додуше, био продуцент чувеног холивудског остварења, „Прохујало са вихором", које је, 1939. године, награђено чак са 10 „Оскара". Вратите се на број 9.

21 Не. Овај редитељ је пре десетак година скренуо пажњу на себе анимирано-играним остварењем „Ко је сместио Зеки Роџеру", а 1995. добио је „Оскара" за режију филма „Форест Гамп". Вратите се на број 40.

чак са седам „Оскара". Идите на број 36.

24 Не. Џон Хјустон (1906–1987) режирао је веома запажене филмове, као што су: „Благо Сијера Мадре", „Острво Ларго", „Афричка краљица", али ипак није четвороструки „оскаровац". Вратите се на број 18.

25 Погрешили сте. Норман Мајлер (1923) познати је амерички романсијер. Његово главно дело „Голи и мртви" својевремено је пренето и на филм. Вратите се на број 5.

26 Не. Овај филм није из пољске продукције. Вратите се на број 36.

22 Дело Френсиса Форда Кополе „Кум I" добило је 1972. године три „Оскара". Један од њих је припао тумачу главног лика – дон Вита Карлеонеа. То је био:

а) Марлон Брандо – идите на број 11

б) Јул Бринер – идите на број 35

в) Чарлс Бронсон – идите на број 17

23 Тачно. Филм „Плес са вуковима" (режирао га и у њему играо главну улогу Кевин Костнер) пре шест година је награђен ра". Он јој је припао за улогу окрутне болничарке у чувеном филму Милоша Формана:

а) „Свлачење" – идите на број 4

б) „Лет изнад кукавичјег гнезда" – идите на број 39

в) „Амадеус" – идите на број 10.

28 Не. Стивен Спилберг је пре три године награђен „Оскаром" за режију филма „Шиндлерова листа". Вратите се на број 40.

29 Није тачно. Те године „Оскар" још није постојао. Вратите се на број 1.

30 Тачно. Ентони Мингела режирао је филм коме је ове године припало највише „Оскара".

31 Међу скоро 4.000 вестерна, снимљених у ери звучног филма, само су два добила „Оскара", као најбољи филмови године. Први од њих, „Симерон", снимљен је још пре Другог светског рата, а други је:

1) „Мали велики човек" – идите на број 15

б) „Плави војник" – идите на број 2

в) „Плес са вуковима" – идите на број 23

32 Не. Филм „Кољa" није снимљен у Украјини. Вратите се на број 36.

33 Није тачно. Били Вајлдер је такође велико редитељско име. Његова су дела, рецимо: „Неки то воле вруће", „Булевар сумрака", „Апартман", али ипак није добио толико „Оскара". Вратите се на број 5.

27 Речима „Хвала што сте ме мрзели", глумица Лујза Флечер је пре двадесетак година пропратила уручење „Оскара" ...

34 Тачно. Кетрин Хепберн (1907) је та јединствена глумица. Остали њени запаженији филмови су: „Филаделфијска прича", „Силом дадиља", „Изненада прошлог лета". Идите на број 18.

35 Не. Јул Бринер није ни играо у филму „Кум I". Вратите се на број 31.

36 Ове године „Оскара" за најбољи филм, снимљен ван енглеског говорног подручја, добило је дело „Кољa", које је произведено у једној словенској земљи. То је:

а) Чешка – идите на број 12

б) Украјина – идите на број 32

в) Пољска – идите на број 26

37 Не. Мајкл Кертис (1888–1962) режирао је филмове, какви су били: „Анђели гарава лица" и „Казабланка", али није добио четири „Оскара". Вратите се на број 18.

38 Погрешили сте. Сем Голдвин ни случајно није могао да сакупи толико „Оскара" иако је био продуцент и један од оснивача продуцентске куће „Метро Голдвин Мајер". Вратите се на број 9.

39 Тачно. „Лет изнад кукавичјег гнезда" је филм у коме је Лујза Флечер „зарадила" ово изузетно признање. Идите на број 31.

40 На последњој додели вредног признања тријумфовали су ствараоци филма „Енглески пацијент", коме је припало чак девет „Оскара". Један је добио и редитељ овог дела:

а) Роберт Земекис – идите на број 21

б) Стивен Спилберг – идите на број 28

в) Ентони Мингела – идите на број 30

Свој учинак оцените тако што ћете за погодак из првог покушаја доделити себи три поена, из другог два и из трећег један.

Када, на крају, саберете све поене, успех вреднујте овако: 26–30 – одличан; 21–25 – врло добар; 16–20 – добар; 11–15 – довољан; 10 – недовољан.

● Нај, нај из „Гинисове књиге рекорда" за 1997. ●

ТИ ТРИ ПОИНТ

Путници

Најнеуморнији путници

Највећи светски путник је Џон Д. Клауси из Ивансвила, америчка држава Индијана. Он је посетио све суверене државе наше планете и све, осим шест, несуверених држава и територија које су имале такав положај до почетка 1996. године.

У доба путовања у коњском седлу „најнапутованији" човек на свету био је методистички бискуп Френсис Есбери који је од 1771. до 1815. године по дивљинама Северне Америке прејахао 425.000 километара. Циљ његових путовања није било истраживање непознатих крајева већ вера: он је одржао 16.000 проповеди и рукоположио око 3.000 свештеника.

Најнапутованији пар

Др Роберт Бекер и његова жена Кармен Бекер из Ист Нортпорта у држави Њујорк обишли су све постојеће суверене државе и све осим 7 несуверених земаља и територија.

Шампион аутостопа

Стефан Шлај из Ратингена у Немачкој има право на титулу светског шампиона у путовању аутостопом пошто је од 1960. године до данас на тај начин превалио 776.955 километара.

НАЈДУЖА „ПЕШАЧКА СТАЗА" ОКО СВЕТА ИЗНОСИ 50.559 КИЛОМЕТАРА

Путовање пешице

Најдуже пешачење

Први човек за кога се верује да је пешице обишао Земљину куглу је Џорџ Метју Шилинг из Сједињених Америчких Држава и то од 1897. до 1904. године.

Прво званично потврђено пешачење око света извео је Дејвид Кунст из Сједињених Америчких Држава који је растојање од 23.250 километара преко четири континента прешао сопственим ногама од 20. јуна 1970. до 5. октобра 1974. године.

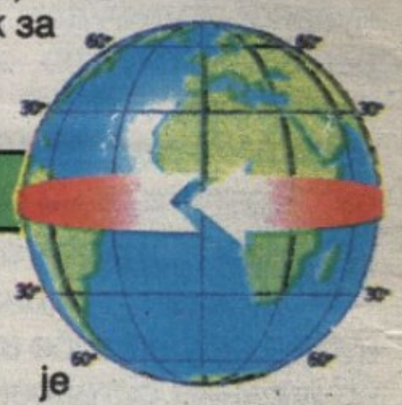
Артур Блесит из Норт Форт Мејерса у Флориди полаже право на највеће пређено растојање приликом путовања пешице око света. Он је од 25. децембра 1969. до краја 1995. године препешачио 50.559 километара посетивши свих седам континената и то држећи у рукама крст велики 3,7 метара и непрекидно се молећи Богу.

Соло пешак Стив Њумен из Бетла у Охају провео је четири године, од 1. априла 1983. до 1. априла 1987. на путу око света прешавши 24.959 километара и обишавши пет континената и 20 држава. Он се кретао брже и од Шилинга, и од Кунста, и од Блесита.

Жена која је препешачила највише километара је, наравно, Енглескиња, по имену Фиона Кембел из Дармаута у Британији. Она је пут око света од 31.521 километра савладала у пет фаза, а свратила је на четири континента и у 20 држава. На далеки пут кренула је из места Џон О'Гроутса на северној обали Шкотске 16. августа 1983. и у то исто место вратила се 14. октобра 1994.

По ширини и дужини

Прво пешачење дуж Северне и Јужен Америке, то јест дуж западне хемисфере, извео је Џорџ Минг из Рејнхема у Кенту, Велика Британија. Он је растојање од 30.431 километра од Усхуаје на јужном врху Јужне Америке до залива Прудхоу на северу Аљаске превалио за 2.426 дана, од 26. јануара 1977. до 18. септембра 1983. године.

Шон Јуџин Мекгир из Сједињених Америчких Држава препешачио је 11.791 километар од реке Јукон северно од Лајвенгуда на Аљасци до Ки Веста на крајњем врху Флориде за 307 дана, од 6. јуна 1978. до 9. априла 1979. године.

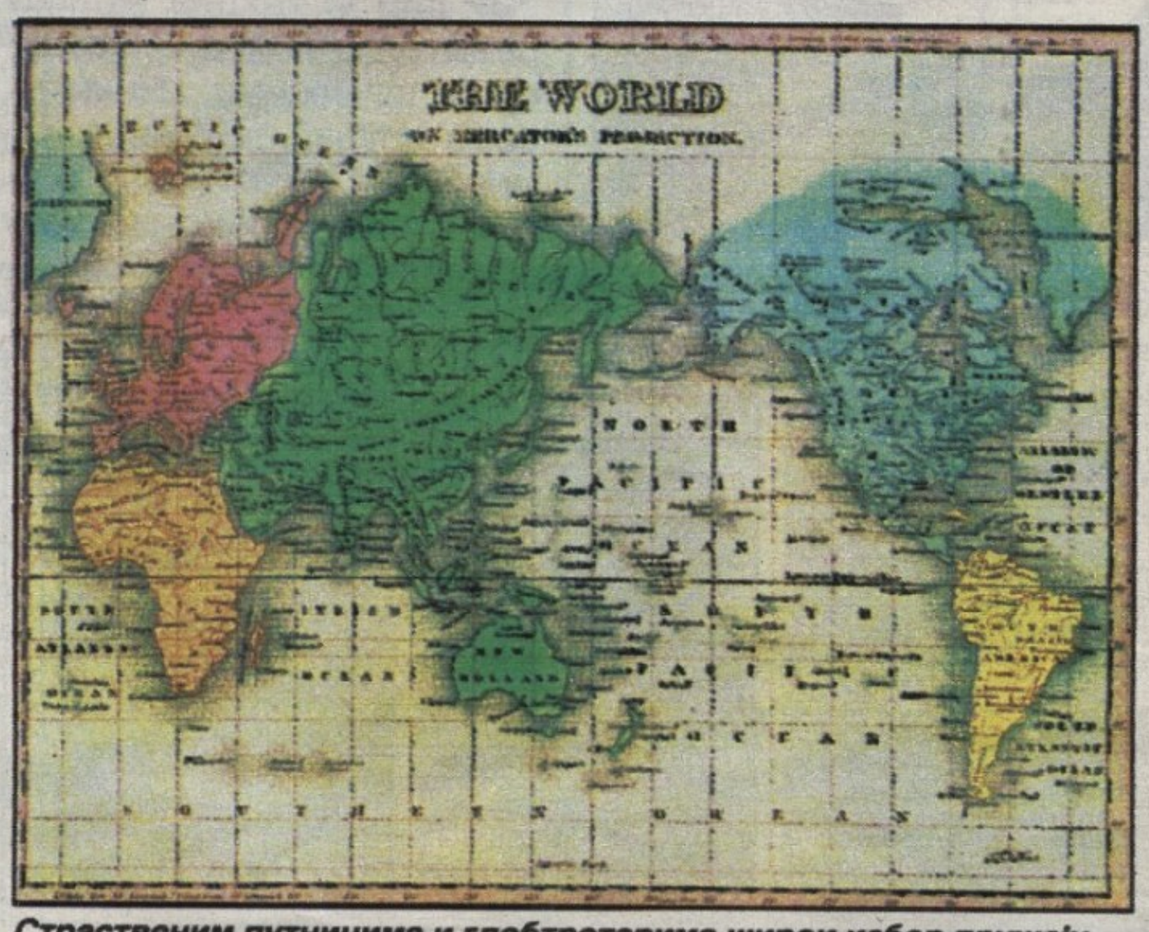
Рекордно пешачење од 6.057 километара преко Канаде, од Халифакса на Атлантском до Ванкувера на Тихом океану, за 96 дана, од 1. маја до 4. августа 1973. године, извео је Клајд Мекреј.

Џон Лиз из Брајтона у Британији пешице је прешао Сједињене Америчке Државе по ширини, од Градске већнице у Њујорку на Атлантском океану до Градске већнице у Лос Анђелесу на Тихом океану, за 53 дана, 12 сати и 15 минута од 11. априла до 3. јуна 1972. крећући се просечном брзином од 86,49 километара на дан.

ДОСАД НАЈБРЖИ ЛЕТ ИЗ ЦЕНТРА ЛОНДОНА ДО ЦЕНТРА ЊУЈОРКА ТРАЈАО ЈЕ ТРИ

Фиона Кембел, жена која је најдуже пешачила, вратила се с пута око света 14. октобра 1994. у Џон О'Гроутс одакле је и кренула 11 година раније прокрстаривши Европом, Северном Америком, Аустралијом и Африком

Страственим путницима и глобтротерима широк избор пружају 192 суверене државе и 65 несуверених земаља и територија, колико их укупно има на Земљи. Џон Д. Клауси посетио их је све осим шест, а Дејвид Кунст је, на путу око света, прошао кроз 13

НЕМАЧКИ АУТОСТОПЕР СТЕФАН ШЛАЈ ПРЕШАО ЈЕ ОД 1960. ГОДИНЕ 776.955 КИЛОМЕ

Најдужа бициклистичка тура обухвата 159 држава

● Нај, нај из „Гинисове књиге рекорда" за 1997. ●

НА АУТОПУТУ 52

Посебан случај

Рик Хансен, парализован од појаса надоле после саобраћајне несреће 1973. године, прешао је у инвалидским колицима на механички ручни погон 40.075,2 километра преко четири континента и 34 државе. Кренуо је из Ванкувера у Канади 21. марта 1985. и вратио се у Ванкувер 22. маја 1987. године.

Путовање бициклом

Најдуже растојање

Путујући предавач Волтер Стоул прешао је на бициклу више од 646.960 километара од јануара 1959. до децембра 1976. године. Кренувши из Ромфорда у Есексу, Велика Британија, он је на том путовању обишао 159 земаља.

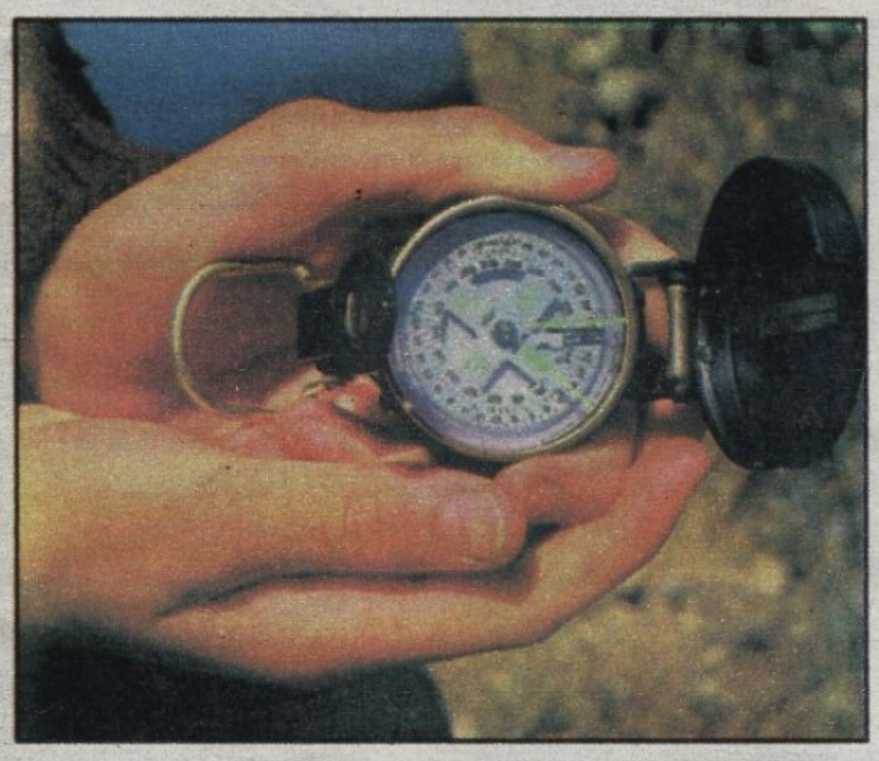
Џон Хетвеј из Ванкувера у Канади превалио је на бициклу 81.430 километара и од 10. новембра 1974. до 6. октобра 1976. посетио свих седам континената.

Удвоје

Лора Гејген и Марк Тонг сели су на тандем, бицикл за две особе, у Лондону 21. маја 1994. и одвезли се у Сиднеј у Аустралији где су стигли 11. новембра 1995. прешавши 32.248 километара.

Вероника и Колин Скаргил из Бедфорда у Британији обишли су на тандему Земљину куглу прешавши 29.000 километара од 25. фебруара 1974. до 27. августа 1975. године.

САТА, 59 МИНУТА И 44 СЕКУНДЕ ХЕЛИКОПТЕРОМ И „КОНКОРДОМ"

Компас су измислили Кинези нешто пре почетка наше ере и он је и данас од драгоцене помоћи путницима кроз пустиње и прашуме

Летење

Најстарији око света

Фред Ласби је имао 82 године када је извео соло лет око Земље у једномоторцу „пајпер команчи". Узлетео је са аеродрома у Форт Мејерзу на Флориди 30. јуна 1994, прелетео 37.366 километара у правцу запада, слетео 21 пут и вратио се у Форт Мејерз 20. августа 1994.

Најбрже око света

Дејвид Спрингбет из Теплоа у Британији најбрже је, у току од 44 сата и шест минута, по свим прописима које у таквим приликама налаже Међународна ваздухопловна федерација, облетео свет користећи искључиво редовне путничке авио-линије. Прелетео је 37.124 километра кренувши из Лос Анђелеса, па преко Лондона, Бахрејна, Сингапура, Бангкока, Маниле, Токија и Хонолулуа назад у Лос Анђелес од 8. до 10. јануара 1980. године.

Чувени бивши капитен Шкотског рагби савеза Дејвид Соул извео је рекордно путовање авионом око света за 64 сата и два минута од 2. до 5. маја 1995. године. Летео је редовним путничким линијама, али између места која су тачни међусобни антиподи (што значи на супротним странама Земљине кугле – тачке која је егзактан антипод аеродрому у Мадриду. У Лондон се вратио преко Лос Анђелеса прелетевши укупно 41.709 километара. Циљ овог путовања био је сакупљање прилога за Музеј Гордон Хајлендерс.

Брат Мајкл Бартлет, познат као „Ексцентрични глобтротер", из Сендија у Британији постигао је рекордно време од 58 сати и 44 минута у лету око света између аеродрома који су најлбижи антиподним тачкама Земљине кугле. Полетео је из Цириха у Швајцарској 13. фебруара 1995. и вратио се у Цирих 16. фебруара 1995. прелетевши преко Шангаја у Кини и Буенос Ајреса у Аргентини укупно 41.547 километара.

Најбрже Лондон – Њујорк

Најкраће досад постигнуто време за лет из центра Лондона до центра Њујорка износи три сата, 59 минута и 44 секунде и то прво хеликоптером до лондонског аеродрома Хитроу, па „конкордом" на редовној линији до Њујорка. Повратак је био још бржи: три сата, 40 минута и 40 секунди. Овај рекорд поставили су Дејвид Спрингбет и Дејвид Бојс између 8. и 9. фебруара 1982. године.

Најбрже Париз – Лондон

Најкраће досад постигнуто време за лет од 344 километра из центра Париза до центра Лондона је 38 минута и 58 секунди. Рекордер је Дејвид Бојс, а рекорд је постављен 24. септембра 1983. године. Бојс је путовао најпре мотоциклом, па хеликоптером до Ле Буржеа у Француској, затим млазњаком „хокер хантером" – којим је пилотирао покојни Мајкл Карлтон – до Бигин Хила у Кенту у Британији и, на крају, хеликоптером који се спустио на паркинг Бибисијевог телевизијског центра усред Лондона.

Рекорди путничким линијама

Рекорд у највећем броју летова редовним путничким линијама за 24 сата држи брат Мајкл Барлет, „Ексцентрични глобтротер", из Сендија у Британији. Он је 13. јуна 1990. успео да се провоза на 42 редовна путничка лета авио-компаније „Хели транспорт" из Нице у јужној Француској, и то између Нице, Софије Антиполис, Монака и Кана, у времену од 13 сати и 33 минута.

Ово је Дејвид Соул, чувенији у свету као некадашњи капитен Шкотског рагби савеза, који је 1995. године поставио светски рекорд летећи око Земљине кугле, али само између тачака које су тачни антиподи

Дејвид Боумонт из лондонског предграђа Вимблдона обишао је свих 15 држава чланица Европске заједнице редовним путничким летовима у рекордном времену од 35 сати и 8 минута између 2. и 3. маја 1995. године.

Приредила Бојана Дожић

ЕТАРА САМО УЗ ПОМОЋ ПОДИГНУТОГ ПАЛЦА

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

КОБНИ 24.

После повреде руке ЈАТ-ов лекар доктор Кушић хтео је да ми отвори боловање – сећа се данас пилот Вранеш – али ја ни да чујем. Истог дана добио сам налог да идем за Ротердам. Око 18 часова у мој „DC–9" ушла је група путника. Био је то један од уобичајених чартер-летова.

Десна рука ми је у завојима. За управљачем испробавам покретљивост десне шаке. Боли ме, али ми завој не смета да радим. У истом правцу, у другом „DC–9" и по истом послу, лети и мој колега Словенац капетан Јакоб Горјанц. Сјајан човек, диван друг, поуздан и храбар пилот. Стари смо пријатељи.

У Ротердам смо стигли у размаку од тридесетак минута. Сви смо се мало одморили, а онда је требало кренути назад – ја за Љубљану а он за Загреб. Контрола лета на аеродрому извештава нас да у Љубљани и Загребу пада снег, али да је видљивост добра. Ја сам полетео први, а капетан Горјанц тридесет минута касније. Над Љубљаном сам био у један час и тридесет пет минута после пола ноћи. Испод мене је све бело. Снег и даље пада. Праву зимску ноћ ремети само уједначени звук мог „DC–9". Видљивост дозвољена – око 800 метара. Слетна стаза осветљена. Од контроле лета са Брника добијам дозволу за слетање. Копилот обавља свој део посла, а посада у празном авиону још дремуцка...

Камион на писти

По мишљењу капетана Вранеша, авион „DC–9" је у то време, после типа „DC–3", био најбољи путнички авион на свету.

– На „DC–9" – истиче овај искусни пилот који је у ваздуху провео преко 20 хиљада часова – пилот је могао да рачуна као на своје тело, на своје продужене руке. Волео сам да летим овим авионом јер сам веровао у њега. Када су те ноћи точкови моје летелице додирнули тло и кренули добро очишћеном пистом, опустио сам се.

У делићу секунде, на 300 метара испред себе, десно на писти, угледао сам црну таблу којој ту није било место. Мислио сам: то је задњи део заборављеног камиона за чишћење снега према коме су јурили десни точак авиона и резервоар за гориво.

И данас, четврт века после те децембарске ноћи, на лицу капетана у пензији Драга Вранеша појављује се бледило. У тим пресудним делићима секунде инстинкт искусног пилота и поверење у команде авиона све је на шта може да се рачуна.

– Немам времена да размишљам откуд камион на писти. Знам да је натоварен са три тоне бетонских блокова и да му је на предњем делу причвршћен раоник за чишћење снега. Да бих избегао директан судар, експлозију и пламен до облака, скрећем улево око шест метара. Не смем више јер је на другој страни писте снежна банкина, тврда као бетонски зид, која би ми разнела точкове. Од грчевитог стезања управљача на повређеном длану пуца ми рана. Бол сам, додуше, тек касније осетио. Десно крило већ „плива" изнад снегом покривене каросерије камиона, а онда један кратак и не много јак удар. Авион је наставио да рула. Претпостављам да оштећење није велико јер је крило ударило у кабину камиона негде два ипо до три метра од врха према трупу. Копилот бесни на контролу лета.

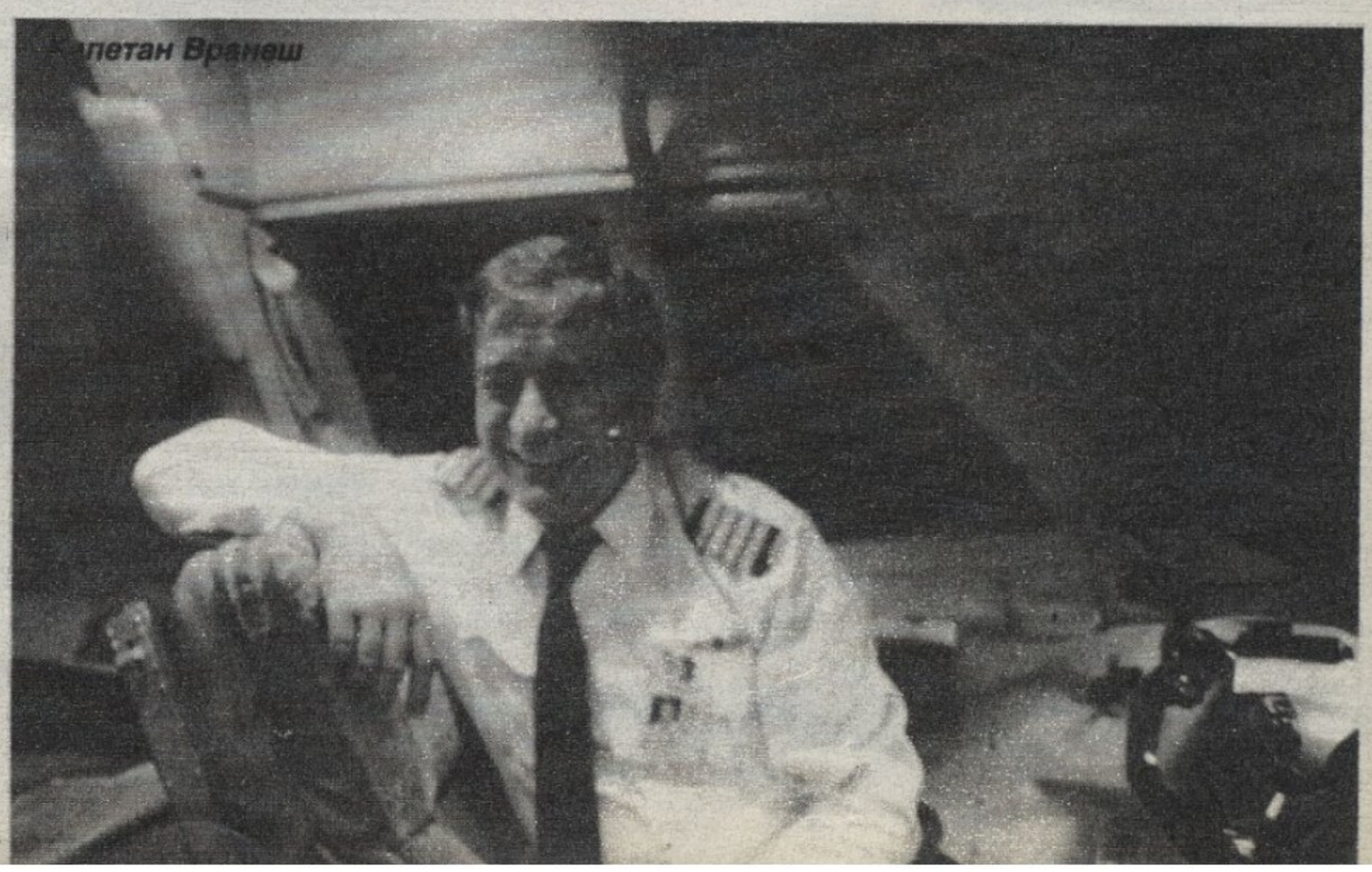
Бик Који Седи

– У ствари, мене је тада много више бринуло да сазнам да ли је неко био у кабини камиона – каже капетан Вранеш. Ако јесте, онда сам га убио. И док уз авион постављају покретне степенице, довикујем им да погледају има ли кога у камиону. Шеф аеродромског обезбеђења трчи према мени и, не схватајући шта говорим, виче: „Капетане, јавили су да је у авиону бомба!" Не оклевајући, избацујем посаду из авиона и, баш тада угледао сам како на месту судара у амбулантна кола убацују носила с човековом. Јурим према њима али ми један од болничара довикује: „Ништа страшно! Направили сте му скалп достојан „Бика Који Седи"!

Захвали Богу и природи што си остао тако мали. Да си био само пет центиметара виши... оде ти глава – рекао је капетан Вранеш човеку у завојима

Шта се, у ствари, догодило? Авионско крило откинуло је кров кабине камиона а његов оштећени лим закачио возача по темену и огулио му део коже са косом. То смо касније видели – наставља капетан – јер је лим на једном месту био крвав.

Извештај ЈАТ-овој комисији писао сам седећи у аеродромској амбуланти. Чекао сам да видим шта ће бити с возачем. Убрзо су га извела два болничара. Лекар је, објаснили су ми, вратио „скалп" на своје место и ушио га са 12 копчи. У

Капетан Вранеш

ДЕЦЕМБАР

Илустровао Брана Јовановић

неверици сам гледао овог срећника. Главу му у дебелим завојима, а он се некако извињавајући смешка. Није, чини ми се, био виши од 150 центиметара. „Пријатељу", кажем му, „немој никада да жалиш што си малог раста. Захвали Богу и природи за то. Јер, да си био само пет центиметара виши – за толико бих те скратио".

Цео живот за пола сата

Драма на љубљанском аеродрому Брник трајала је једва неколико секунди. Међутим, капетану другог авиона „DC–9", Јакобу Горјанцу који је из Ротердама кренуо тридесет минута после Вранеша, те зимске ноћи време је споро протицало.

У тренуцима док се на љубљанском аеродрому завршавала драма капетана Вранеша, на небу изнад Беча почињала је друга, ништа мања, у авиону капетана Горјанца. Готово у исто време када и Вранеш и Горјанц је са љубљанског аеродрома обавештен да се у једном од два југословенска авиона која су те ноћи полетела из Ротердама налази експлозивна направа. А када је сазнао да се Вранешов авион спустио, рекао је: „Бомба је, значи, код мене!"

Шта сада, питао се. А ако је лажна узбуна? А ако није? Да тражи дозволу за слетање на бечки аеродром или можда на Брник? Копилот је ћутао. Авион лети по курсу. И, Горјанц одлучује: правац Загреб. То је одлука капетана коју копилот поштује. Посада мирно спава у празном авиону. Од Беча до Загреба има 30 минута лета. Капетану Горјанцу чини се да казаљке на сату стоје. Два пилота ћуте. Шта ако се сада проломи? Можда је узбуна, ипак, лажна...

Пред слетање на загребачки аеродром у пилотску кабину улази једна од стјуардеса и застаје. Необично јој је што капетан Горјанц ћути – обично је расположен. Мало је стајала па се вратила осталима.

Светла аеродрома већ су испод њих. Капетан добија дозволу за слетање. Време: два часа и 15 минута после пола ноћи. Цео аеродром је на ногама. Пред само слетање капетан обавештава посаду да буде спремна да одмах напусти авион. Страх је сада толико стваран да га готово руком можеш додирнути, али нико не проговара ни реч.

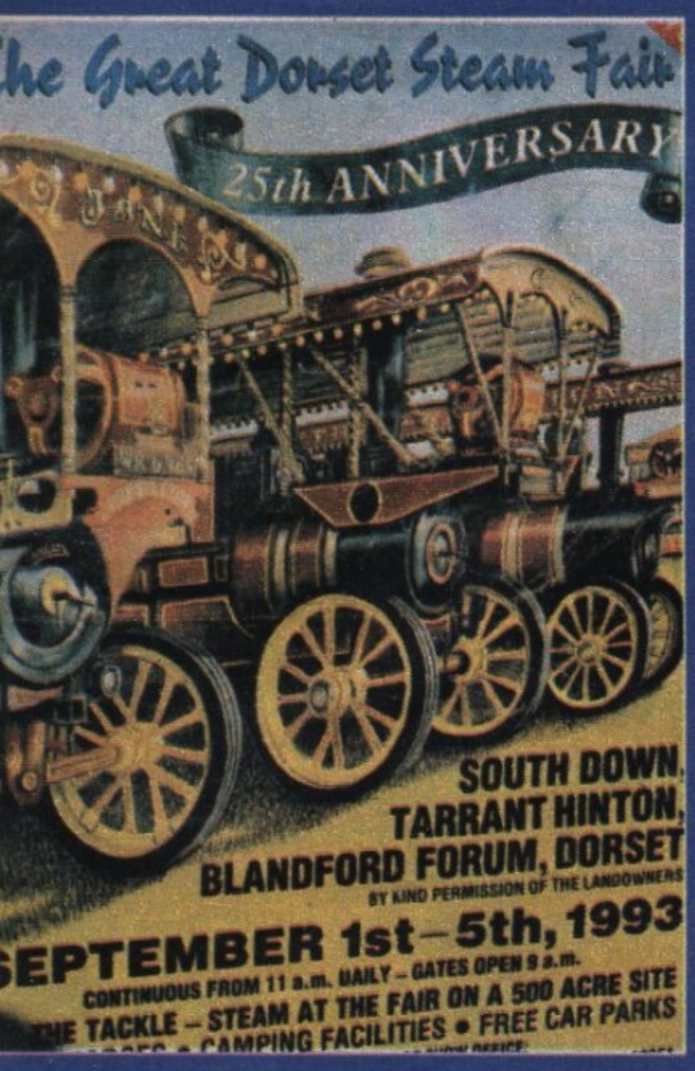
Отварају се врата, посада брзо напушта авион, а специјалци улазе да га прегледају. У аеродромској згради посада авиона „DC–9" вади пиће, које су купили на ротердамском аеродрому. Заливају страх који полако нестаје.

И ова, као и још неколико узбуна које су те године „ушле у моду" била је лажна. А капетан Горјанц и његов копилот тога јутра осванули су седи.

Зора Меденица

ЕНГЛЕСКА – ОТАЏБИНА ЛОКОМОТИВА

И ОВЕ ГОДИНЕ НА ИСТОМ МЕСТУ

Почев од 1700. године у Енглеској су настајала друштва која су ширила славу парних машина. Тако су настале фирме „Чарлс Барел", „Клејтон", „Шатлворт", „Фаулер" и друге које су производиле најбоље машине свих врста. Међу њима су биле и машине за пољопривредне радове, електрични генератори, парни ваљци за изградњу путева...

Још 1820. године направљен је и први парни камион. Ипак, било је потребно да прође шездесетак година да би транспортна предузећа признала предност нових открића. Енглези су истина, били свесни значаја и предности ових домета, али је превоз дилижансом још био исплатљивији.

Када је из Америке стигао прототип парног аутомобила, Енглезе је почела и те како да занима та модна „враголија". Произвођачи су направили економичне моторе, а парна машина постала је „краљица" нове технологије нарочито у земљама богатим угљем.

После успеха парне машине која се користила у разним гранама индустрије полако је почела да се смањује њена употреба, што је у Енглеској богатој угљем ишло спорије. Последњи парни мотори изашли су из употребе између 1950. и 1960. године, а последњи воз са парном локомотивом 1965. године. И од тада се у Блендфорду, у Енглеској, сваког септембра одржава изложба старих машина. За то време колекционари излажу своје машине које су сачували, сакупили, поправили враћајући им стари сјај као сведочанство у једном блиставом раздобљу енглеске технологије. Сваке године 7.500 аматера долази у Блендфорд да прикаже машине које припадају прошлости. Ове године састанак је 10. и 11. септембра. На истом месту, наравно. Позив је упућен свима.

МУДРИ КИНЕЗ И АМЕРИЧКИ КЛИНАЦ

Стрип „Минг Фу", код нас преведен као „Пустоловине малог Џонија" испилио се из стрипа о малој Ени Руни и сматра се једним од најбољих пустоловних дела девете уметности

Стрип о пустоловинама малог Џонија и његове дружине појавио се већ у првом броју „Политикиног Забавника" и одмах одушевио читаоце. Нажалост, „Забавник" је почео да излази 28. фебруара 1939. а већ после две године почео је рат па је објављен мали број епизода о дечаку Џонију.

Не зна се поуздано ко је стрипу дао назив „Пустоловине малог Џонија", али се зна да је Дуда Тимотијевић био алфа и омега предратног „Забавника" и да је многим страним стрипским јунацима смислио имена прилагођена нашем поднебљу. Све указује на то да је он „крстио" и Џонија. У изворној верзији стрип се зове „Минг Фу", док је право име Џонија – Џој Робинсон. Минг Фу је Кинез, личност у стрипу, али му је у „Забавниковој" верзији дато име – Шанг Лин!

Дуда Тимотијевић тежио је лаком изговору страних имена и у томе је, очигледно, успео.

Није Ана него Ени Руни

Прича о настанку стрипа о малом Џонију и његовим пријатељима Шанг Лину и старом капетану веома је необична, готово јединствена у историји стрипа.

Наиме, 10. јануара 1929. у Америци је, у издању „Кинг Фичерса", изашао стрип „Мала Ени Руни", и то као одговор на стрип „Мала сиротица Ени", који је издавала конкурентска агенција. Разлика у називима је незнатна. „Кинг Фичерс" је то намерно урадио, тек да збуни читаоце! За осмишљавање лика, сценарија и писање текста плаћен је већ познати Брендон Волш. Мука је била са цртачима – променило их се пет. Коначно, 1930. нађен је прави – двадесетседмогодишњи Дарел Меклур. Он је дотерао линију цртежа, а изменио једино изглед Ениног пса претворивши га у пудлицу.

Стрип о Ени Руни појавио се и у првом броју „Политикиног Забавника" али под називом „Доживљаји мале Ане и њеног пса Нулице". Опет је Дуда Тимотије-

— Кад човек има воде да пије, хлеба да једе и руку да стави под главу, он је још увек срећан.

С таквим схватањем живота иде мудри Кинез кроз свет, и зато га ништа не узбуђује.

Буре потапају бродове којима он плови, свирепи гусари га одводе у ропство, људождери спремају казан у коме ће га живог скувати, земљотреси гутају куће у којима он станује, блага му падају у шаке и исто тако брзо их нестаје, али ништа не ремети Шанг Линов мир.

Он је срећан, јер му није стало ни до моћи, ни до почасти, ни до блага. Он зна да су стари мудрац рекли: „Највеће благо на свету је искрен пријатељ." А он има два искрена пријатеља.

* * *

Ти пријатељи су млади Џони Милтон и стари морски вук Том Траут.

Они нису ни упола мудри и сталожени као Шанг Лин. Од њих се то не може ни тражити. Џони је несумње млад, а Том Траут је прилично морнар који никада није имао доста времена за размишљање и који је, најзад, западњак, а не Кинез.

Судбина је ову тројицу везала. Они заједно путују морима, заједно допазе у највеће опасности, а заједно се и спасавају из њих — захваљујући Шанг Лину.

* * *

Кад му говоре о смртној опасности, Шанг Лин одговара: „Коме је суђено да буде обешен, тај се потсмева и најдубљој води!" Он тако храбри друге, — а сам одлично зна да човек не сме да се ослони само на судбину. Он се не боји опасности, али га опрезност никада не напушта.

Он зна да „не треба отварати срце пред новим пријатељем и старим непријатељем," и зато је будљив и обазрив. Благ је и попустљив, али не заборавља да „кад с разбојницима разговараш, најбољи је доказ ударац по глави." А свако зло које му се догоди чини га спремнијим да преброди нове тешкоће, јер „само се будала двапут спотиче о исти камен".

За своје пријатеље малог Џонија и Том Траута он је драгоцен сапутник. Он их бодри својом филозофијом, помаже им својим саветима и извлачи их из тешких ситуација својом довитљивошћу. Али, кад треба, он их води и у опасност, јер: „Нема већег задовољства него борити се за правду."

* * *

Шанг Лин, Џони и Том Траут познати су вам из „Политике", у којој је објављено неколико њихових авантура.

Од првог марта пратићете њихове нове авантуре у „Политикином забавнику".

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
ПОЈАВИЋЕ СЕ 1 МАРТА
а излазиће уторком и петком

Цена једном примерку биће 1 динар.

Претплатници ће, разуме се, добијати лист јевтиније.

Они који желе да буду претплатници новог забавног листа, моћи ће да се претплате на годину дана, пола године и три месеца.

Претплата (коју администрација „Политике" већ прима) биће ова:
Годину дана 80 динара,
пола године 40 динара,
три месеца 20 динара.
Претплата се прима и за Београд.
Тромесечна претплата за иностранство износи 32 динара.

Претплата се шаље преко чековног рачуна 53-002 или упутницом на администрацију „Политике". Приликом слања претплате назначити да се новац шаље за „Политикин забавник".

Оглас у „Политици" из 1939. године којим се најављује излазак првог броја „Забавника". На главном месту „Пустоловине малог Џонија"

Девојчица Ени Руни је „крива" што је настао стрип о малом Џонију

да направе пробу. И тада се догађа невероватна ствар: од 1933. до 1935. излазе недељне епизоде о Ени Руни и са њеним именом у наслову, али ње у стрипу нема! Она је стално „ту негде", но, не види се. Уместо ње као главни ликови појављују се Џој Робинсон, мудри Кинез Минг Фу и стари капетан. Три пријатеља путују морима из пустоловине у пустоловину, а у „Кинг Фичерсу" задовољно трљају руке – проба је успела! Руководећи људи агенције коначно одлучују и 17. марта 1935. „крене" стрип под називом „Минг Фу" о доживљајима малог Џоја или Џонија, како га је Дуда Тимотијевић код нас назвао.

Николас Ник Афонски је руски емигрант рођен 1892. Иако се сви познаваоци стрипа слажу да је имао чист и једноставан цртеж без „запушене" позадине, судбина му није доделила славу, већ напротив – био је пчела радилица и где год је требало довршити недовршено или усавршити постојеће позиван је Афонски. Ропски је радио и ћутао. Наплаћивао је посао, али новац није све, бар у свету аутора стрипа. У нас има мало података о њему и ниједне фотографије, чак ни карикатуре. Зна се да је у Русији, у време револуције, успео да побегне из воза којим су чланови буржујских породица превожени на стратиште. По доласку у Америку помогао је цртачу Едгару Вилану. Било је то двадесетих година прошлог века када је Вилан филмовао поједине личности пошто би их Афонски претходно „стриповао". Филмови су били кратки.

Афонски је помагао и чувеном Алексу Рејмонду на цртању познатог стрипа „Тајни агент X-9". Умро је 1943. Тада се угасио и стрип о малом Џоју.

Џој је типичан амерички дечак. Кинез Минг Фу припада свету источњачких пустолова. Из њега зрачи мудрост, па се зато и изражава сажето, искључиво у пословицама и изрекама с поучном поруком. Краси га бескрајна стрпљивост и велика довитљивост.

Стари морнар Том Траут, власник брода „Морска ластавица", трећи је члан ове необиче дружине, како ју је називао Волш. Џој и Кинез упознали су се са капетаном на једном од његових путовања. Потом су заједно сусретали гусаре дуж кинеске обале, људождере, револуционаре у Јужној Америци...

Цртајући стрип о малом Џонију, Афонски се определио за благо подсмешљив стил. Историчар стрипа Бил Блекбирд написао је неком приликом „да је стрип Минг Фу био првокласан, један од највећих пустоловних стрипова свих времена"!

Три главне личности стрипа: Џој Робинсон, капетан Том Граут и Кинез Минг Фу

вић „умешао" прсте, наравно успешно.

У каквој су вези девојчица Ени Руни и дечак Џони када су то главни ликови два одвојена стрипа?

По Брендону Волшу, аутору стрипа о Ени Руни, девојчица је сиротица коју је усвојио један брачни пар – нико други до родитељи малог Џонија или, правим именом, Џоја Робинсона. Тако је дечак добио у породици другарицу коју је волео као сестру. Лепо је то осмислио Волш, поготову што је породици примакао и Кинеза Минг Фуа, по нашем – Шанг Лина. Тиме је стрип живнуо на задовољство америчке читалачке публике.

Међутим, стварност је била другачија и мали Џој Робинсон није се појавио тек тако. Стрип о Ени Руни садржавао је од почетка причу само о њој. Џони или Џој нигде се не помињу! Али, рад на недељним и дневним наставцима толико је исцрпео цртача Меклура да је 1932. недељне епизоде преузео цртач Ник Афонски. Управо тада Брендон Волш у договору са Афонским уводи у стрип о Ени Руни нови лик – малог Џоја Робинсона. А онда се појавио и Кинез Минг Фу.

Успели трик „Кинг Фичерса"

Агенција „Кинг Фичерс" ради да заради. Оценила је да Џој и Ени Руни, свако за себе изазивају пажњу читалаца Требало је направити два одвојена стрипа. У једном би главна личност био Џој у другом Ени Руни. За сваки случај у „Кинг Фичерсу" су одлучили

И опет у „Кинг Фичерсу" показују изузетан пословни дух. Да се не би нагло прекинула веза између Ени Руни и Џоја Робинсона, решено је да оба стрипа иду на једној страни: на горњој половини (као старији) објављиван је стрип о малој Ени Руни, а на доњој стрип о малом Џоју Робинсону. Наравно, у недељном издању. Из дневног издања Ени Руни никада није „избачена".

Пирати, људождери, револуционари

Не треба помињати да је Брендон Волш сјајно извео целу „операцију" сценаријом, али треба истаћи да му у „Кинг Фичерсу" никада нису одали јавно признање. Све до 1935. није му дозвољено да се потписује у заглављу стрипа о Ени Руни. То му је допуштено тек августа те године.

Потпуни и једини аутори стрипа о малом Џоју од прве табле су сценаристи Брендон Волш и цртач Ник Афонски.

Било како било, штета што је стрип кратко излазио у „Политикином Забавнику". У овом броју пружамо вам прилику да прочитате другу епизоду која се појавила тек после Другог светског рата и то у броју 63 од 14. марта 1953. године.

Миленко Тодоровић

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГЛИНА

ПОСЛЕ МНОГОБРОЈНИХ АВАНТУРА, МАЛИ ЏОНИ, МОРНАР ТОМ И ШАНГЛИН ВРАЋАЈУ СЕ КУЋИ НА СВОМ БРОДУ „МОРСКА ЛАСТА" ПРАВЕЋИ ЛЕПЕ ПЛАНОВЕ ЗА БУДУЋНОСТ. ЗАВОРАВИЛИ СУ НЕДАЋЕ И ИСКУШЕЊА ПРОШЛОСТИ.

ГЛЕ! ЈОШ ЈЕДАН ОГРОМАН КИТ! КАКО ВИСОКО ИЗБАЦУЈЕ ВОДУ!

КАД БУДЕШ ПРОКРСТАРИО СЕДАМ МОРА КАО ЈА, КИТОВИ ТИ НЕЋЕ БИТИ НИКАКВО ЧУДО.

АЛИ, ИМА ИХ ЧИТАВО КРДО!

МУДРО ЈЕ РЕЧЕНО: „ЗА ПАМЕТНОГ ЧОВЕКА КИТ НИЈЕ ВЕЋЕ ЧУДО ПРИРОДЕ ОД ЦВЕТА ИЛИ ПТИЦЕ ПЕВАЧИЦЕ!"

ЕНО ГА! РОНИ! ШТА ЋЕ БИТИ АКО УДАРИ О БРОД?

НЕРАЗУМНИ КИТ ПОВУЋИ ЋЕ СЕ С БЕЗБРОЈНИМ ОГРЕБОТИНАМА И ЗАСЛУЖЕНИМ ПОНИЖЕЊЕМ!

ЧУО САМ МОРНАРСКЕ ПРИЧЕ О НАПАДУ КИТОВА НА БРОДОВЕ, АЛИ ЈА У ТО НЕ ВЕРУЈЕМ...

Copr. 1937, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved. N. AFONSKY

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

„МОРСКА ЛАСТА" ХИТРО СЕЧЕ МИРНУ ПОВРШИНУ МОРА. ОКО БРОДА ПЛИВА ЧИТАВО КРДО КИТОВА У ТРЕНУТКУ КАД МОРНАР ТОМ ОБЈАШЊАВА ЏОНИЈУ ДА НЕ ВЕРУЈЕ У ПРИЧЕ МОРНАРА О СУДАРУ БРОДА И СПАВАЈУЋЕГ" КИТА, БРОД СЕ СТРАХОВИТО ЗАТРЕСАО И ЏОНИ ЈЕ ПАО У МОРЕ. ШАНГ ЛИН СКАЧЕ ЗА ЊИМ И СПАСАВА ГА. ДИЖЕ СЕ БУРА.

Copr. 1937 King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

ЗА ВРЕМЕ СТРАШНЕ ОЛУЈЕ МОРНАР ТОМ ТРАУТ СКОЧИО ЈЕ У МОРЕ И СТАВЉАЈУЋИ СВОЈ ЖИВОТ НА КОЦКУ СПАСАО ЈЕ „ЛЕДИ НЕПТУН" ЈАХТУ ЈЕДНОГ МУЛТИМИЛИОНЕРА - КОЈОЈ СУ ТАЛАСИ РАЗБИЛИ КРМУ.

ОВИ ГЛУПИ МОРНАРИ СТРАЖИЛИ СУ ЧИТАВУ НЕДЕЉУ ДАНА ПОКУШАВАЈУЋИ ДА ОПРАВЕ КРМУ И ТО БЕЗ УСПЕХА

И МЕНИ ЈЕ ТО ВЕЋ ДОСАДИЛО! ЗАР НЕ МОЖЕШ ТЕЛЕГРАФСКИ ДА ПОРУЧИШ ЈЕДНОГ ПРАВОГ МАЈСТОРА. МОРНАРИ СУ ТАКВЕ ШЕПРТЉЕ И ГЛУПАЦИ!

„ШЕПРТЉЕ И ГЛУПАЦИ!" НАДУВЕНКО! "ПУСТИ МЕ! ЈЕДНИМ УДАРЦЕМ ПОСЛАЋУ ГА АЈКУЛАМА У ЗАГРЉАЈ!

ОБУЗДАЈ СВОЈ ОПРАВДАНИ ГНЕВ

ЗАПАМТИ СТАРУ ИЗРЕКУ: „МАГАРАЦ ОСТАЈЕ МАГАРАЦ ЧАК И КАД ИМА ЗЛАТАН ПОКРОВАЦ!"

АХ, И ЗБОГ ТАКВИХ САМ СВОЈ ЖИВОТ СТАВЉАО НА КОЦКУ

МУДРО ЈЕ РЕЧЕНО: „ВИШЕ ВРЕДИ СПАСТИ ЈЕДАН ЖИВОТ НЕГО САГРАДИТИ СЕДМО-СПРАТНУ ПАГОДУ!"

НЕ ЗАБОРАВИ СИНЕ. ДА НИЈЕ БИЛО ХРАБРОГ ТОМА ТРАУТА И ЊЕГОВЕ ПОСАДЕ НИКО ОД НАС НЕ БИ БИО ЖИВ И У МОГУЋНОСТИ ДА **КРИТИКУЈЕ** МОРНАРЕ!

ПРИЗНАЈЕМ, ОЧЕ, ДА СУ ОНИ СПАСЛИ НАС И ЈАХТУ. АЛИ, ТО ИМ ЈЕ ЗАНАТ. СИГУРАН САМ ДА ОНИ НЕ ОЧЕКУЈУ НАШУ ЗАХВАЛНОСТ ВЕЋ **ДОБРУ НОВЧАНУ НАГРАДУ!**

У КЊИЗИ МУДРОСТИ ЗЛАТНИМ СЛОВИМА ЈЕ ЗАПИСАНО: „ДУГ ЗАХВАЛНОСТИ НЕ МОЖЕ СЕ ПЛАТИТИ НИ СВИМ ЗЛАТОМ ОВОГА СВЕТА!"

Copr. 1931, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

МОРНАР ТОМ ТРАУТ, СТАВЉАЈУЋИ ЖИВОТ НА КОЦКУ СПАСАО ЈЕ ОШТЕЋЕНИ БРОД НЕКОГ МИЛИОНАРА. БОГАТИ ПУТНИЦИ С ЈАХТЕ С ПРЕЗИРОМ ГОВОРЕ О СВОМ СПАСИОЦУ И ЊЕГОВОЈ ПОСАДИ.

ЕВО, ПРИЈАТЕЉИ; ЧЕК НА 100.000 ДОЛАРА ТО ВАМ ШАЉЕ МОЈ ГАЗДА КАО НАГРАДУ ШТО СТЕ МУ СПАСЛИ ЈАХТУ

ШАЉЕ СЛУГУ ДА МИ ПЛАТИ ШТО САМ СПАСАО ЊЕГОВУ КОЖУ. НАЗОВИ МЕ ПИРАТОМ АКО УЗМЕМ И ЈЕДНУ ПАРУ...

ОБУЗДАЈ СВОЈУ ОПРАВДАНУ ЉУТЊУ! СЕТИ СЕ ИЗРЕКЕ: „КАД ЈЕ ЧОВЕК ЉУТ, ЈЕЗИК МУ ЈЕ БРЖИ ОД ПАМЕТИ!"

ТАЈ БОГАТИ НАДУВЕНКО МОГАО ЈЕ И САМ ДА ДОЂЕ И ДА СЕ ЗАХВАЛИ, УМЕСТО ШТО ЈЕ ПОСЛАО СЛУГУ С ТИМ НОВЦЕМ!

ПАМТИ: „ТВОЈ ПОНОС НЕЋЕ БИТИ ОКРЊЕН, АКО НОВАЦ УПОТРЕБИШ НА ДОБРО ДРУГИХ."

ДОМ ЗА СТАРЕ МОРНАРЕ

УЛАЗ

МУДРУ ГЛАВУ НОСИШ НА РАМЕНИМА, ШАНГ ЛИНЕ! БЕЗ ТЕБЕ...

МОЈА МАЛЕНКОСТ ПАМТИ СТАРУ ПОСЛОВИЦУ „УЧИНИ ДОБРО, НЕ КАЈ СЕ!"

КАКВА СРЕЋА! 100.000 ДОЛАРА! А ВЕЋ СМО СЛАЛИ ПОЗИВЕ ЗА ПОМОЋ. БУРА ЈЕ ПРОШЛА! ПРЕД МОЈИМ СТАРИМ МОРНАРИМА ПРОСТИРЕ СЕ САД МИРНО МОРЕ!

Copr. 1937 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

А ЈА САМ ХТЕО ДА БАЦИМ ТАЈ НОВАЦ НАТРАГ У ЛИЦЕ ТОЈ СТАРОЈ БОГАТОЈ БУДАЛИ!

МУДРО ЈЕ РЕЧЕНО: „ЗА ПАМЕТНОГ ЧОВЕКА ГЛУП БОГАТАШ ЈЕ ОВЦА СА ЗЛАТНИМ РУНОМ!"

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

КАДА СУ ШАНГ ЛИН И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ БИЛИ У НЕВОЉИ, „ТОНГ ХИЉАДУ БРАЋЕ" ДАО ИМ ЈЕ 10.000 ЗЛАТНИХ ДОЛАРА. САДА „ТОНГ" ПОЗИВА ШАНГ ЛИНА И МОРНАРА ТОМА НА САВЕТОВАЊЕ.

СА БЕЗБРОЈНИМ ДОБРИМ ЖЕЉАМА У У ПОГЛЕДУ ЗДРАВЉА ВАШЕ ЦЕЊЕНЕ ОСОБЕ, МОЈА МАЛЕНКОСТ МОЛИ ЗА ДОПУШТЕЊЕ ДА ВАМ ПРЕДА ПОРУКУ ТОНГА ХИЉАДУ БРАЋЕ!

НАША БЕЗВРЕДНА ЧЕЛА ПАДАЈУ У ПРАШИНУ ПРЕД УЗВИШЕНОМ ПОРУКОМ, КОЈА ЋЕ БИТИ ПРОЧИТАНА СА ДУЖНИМ СТРАХОПОШТОВАЊЕМ!

ОПРЕЗНОСТ ЈЕ МАЈКА БЕЗБЕДНОСТИ!

АКО ЈЕ ТО НЕКА ТАЈНА ПОРУКА, ОНДА ЋЕМО ЈЕ, ВАЛА, ПРОЧИТАТИ У ТАЈНОСТИ!

ШКЉОЦ!

„ТОНГ ХИЉАДУ БРАЋЕ" МОЛИ ДА ПРИСУСТВУЈЕМО ЊИХОВОМ ЗАСЕДАЊУ!

„ТОНГ" НАМ ЈЕ СПАСАО ЖИВОТ! ТРЕБА ДА ИМ ДОКАЖЕМО СВОЈУ ЗАХВАЛНОСТ!

ПОДЛИ ЧАНГ ХО ЛИШАВА НАШУ БРАЋУ ИМЕТКА И ДОБАРА, А ОНЕ КОЈИ ОДБИЈАЈУ ДА МУ СЕ ПОКОРЕ, ЛИШАВА И ЖИВОТА!

ОН ДАЈЕ МИТО НЕПОШТЕНИМ ЧИНОВНИЦИМА ДА БИ ГА ПУСТИЛИ ДА НЕСМЕТАНО ПЉАЧКА НАШУ НЕЗАШТИЋЕНУ БРАЋУ!

Copr. 1937, King Features Syndicate, Inc.
World rights reserved.

ГУСАРИ СУ МОЋНИ И ОПАСНОСТ ЈЕ ВЕЛИКА! СМРТ ЈЕ ЦЕНА НЕУСПЕХА!

ИЗВИН'ТЕ АЛИ НИКАД СЕ ЈОШ ТОМ ТРАУТ НИЈЕ БОЈАО НИКАКВИХ ГУСАРА!

ПИСАНО ЈЕ: „БОЉЕ ЈЕ СПАСТИ ЈЕДАН ЖИВОТ НЕГО САГРАДИТИ СЕДМОСПРАТНУ ПАГОДУ!" — У НАЈВЕЋОЈ ЖУРБИ ИСПЛОВИЋЕМО НА ПУЧИНУ, НАДАЈУЋИ СЕ У ЗАСЛУЖЕНИ УСПЕХ ОНОГА ШТО СМО ПРЕДУЗЕЛИ!

N. Пончин

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГЛИНА

ДА БИ СЕ ОДУЖИЛИ „ТОНГУ ХИЉАДЕ БРАЋЕ", ЏОНИ, ШАНГЛИН И ТОМ ПРИСТАЛИ СУ ДА ПОТПОМОГНУ БОРБУ ПРОТИВ ОКРУТНОГ ГУСАРА ЧАНГ ХОА И ЊЕГОВЕ БАНДЕ.

НЕКА МЕ ЂАВО НОСИ, АКО НИСАМ НАЊУШИО ДА...

ОПРОСТИ МИ ХИЉАДУ ПУТА ШТО ЋУ ТЕ НЕУЧТИВО ПРЕКИНУТИ.. АЛИ ПОСЛОВИЦА ВЕЛИ: „И ЗИДОВИ ИМАЈУ УШИ, А КАМОЛИ ЉУДИ!"

ОВДЕ НИКО НЕ МОЖЕ ДА НАС ЧУЈЕ!

ПРОШЛЕ НОЋИ НЕСТАО ЈЕ ЈЕДАН ЧЛАН ПОСАДЕ... МОЖДА ЈЕ ТО БИО ЧАНГ ХООВ ШПИЈУН!

СИРОМАШАН ЧОВЕК СПАВА СА ОТВОРЕНИМ ВРАТИМА! ЧАНГ ХО ЗНА ДА МИ ПРЕНОСИМО САМО ЏАКОВЕ ВУНЕ, НЕДОСТОЈНЕ ЊЕГОВОГ УЗВИШЕНОГ ИНТЕРЕСОВАЊА!

АЛИ АКО ХУЉА САЗНА ДА СЕ У ЏАКОВИМА НАЛАЗИ НОВАЦ, НЕИЗОСТАВНО ЋЕ ДОЋИ ДА НАС ОПЉАЧКА!...

ГУСАРИ! СВИ НА ПАЛУБУ!

НИЈЕ МИ СТАЛО ДО ТВОГ ЖИВОТА, КУКАВНИ ЦРВЕ, ВЕЋ САМО ДО БЕЗВРЕДНИХ ВРЕЋА С ВУНОМ!

МОЈ СКРОМНИ БРОД ОБРАДОВАН ЈЕ ВАШОМ БЛАГОТВОРНОМ ПОСЕТОМ!

ХА-ХА-ХА, ЗЕЦ ЈЕ ПОКУШАО ДА НАДМУДРИ ЛАВА! ОСЛОБОДИЋУ ВАС ОВОГ ПОНИЖАВАЈУЋЕГ ТОВАРА БЕЗВРЕДНЕ „ВУНЕ"!

ЕВО ВАМ И ОСТАТКА ПОДМУКЛЕ УХОДЕ! РЕЦИТЕ СВОМЕ НЕЧАСНОМ ГОСПОДАРУ ЧАНГ ХОУ, ДА МУ ЈЕ МОЗАК МАЊИ ОД ПИЛЕЋЕГ, А ДА СУ ОВЕ БЛАГОРОДНЕ НОВЧАНИЦЕ СВЕ ДО ЈЕДНЕ ЛАЖНЕ!

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА, МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

ШАНГ ЛИН ЈЕ ВЕШТО НАВЕО КРВОЛОЧНОГ ГУСАРА ЧАНГ ХОА ДА ОПЉАЧКА ТОВАР ЛАЖНИХ НОВЧАНИЦА... ОЗЛОЈЕЂЕНИ ГУСАР РЕШИО ЈЕ ДА СЕ СВИРЕПО ОСВЕТИ ШАНГ ЛИНУ И ЊЕГОВИМ ДРУГОВИМА

ЕВО ТИ КЕСЕ ДУКАТА! ТО ТИ ЈЕ НАГРАДА ЗА ОБАВЕШТЕЊЕ О СКРОВИШТУ ПРЕЗРЕНОГ ШАНГ ЛИНА!

МОЈА СЕ НИСКОСТ НАЈПОНИЗНИЈЕ ЗАХВАЉУЈЕ ВАШОЈ ВИСОСТИ!

ЗАПАМТИТЕ: ХОЋУ ДА ОНОГА БЕДНОГ ПСА ШАНГ ЛИНА УХВАТИТЕ ЖИВОГ... СМИСЛИО САМ ЗА ЊЕГА ОСОБИТО СВИРЕПУ ВРСТУ МУЧЕЊА!

ШАНГ ЛИНЕ! ТОМЕ! БРЗО ОВАМО ВИДИМ НЕШТО!

МОЈЕ НЕПОУЗДАНЕ ОЧИ ЗАПАЖАЈУ ВЕЛИКИ БРОЈ НАОРУЖАНИХ БРОДОВА НА ВИДИКУ!

ТО СУ БРОДОВИ ЧАНГ ХОА!.. БРЖЕ СЕ ПОВУЦИМО У СТЕНОВИТИ ТЕСНАЦ, ГДЕ ЋЕМО БИТИ СИГУРНИЈИ!

МОЈЕ СУ СКРОМНЕ ЖЕЉЕ ДА ОВЕ СМРТОНОСНЕ КАНТЕ, ПО ИМЕНУ **МИНЕ**, НАНЕСУ ШТО ВИШЕ НЕПРИЈАТНОСТИ НЕПОЖЕЉНИМ БРОДОВИМА НАШИХ ГОНИЛАЦА!

ТОМЕ, ОДЕ НАМ КАТАРКА! САД СМО ГОТОВИ!

ГОТОВИ БИСМО БИЛИ ДА ИМАМО ЈОШ КОЈУ МИНУ НА БРОДУ! ОВАКО СМО НА КОЊУ!

МУДРО ЈЕ РЕЧЕНО: „КО ДРУГОМЕ ЈАМУ КОПА, САМ У ЊУ ПАДА!"

937, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

N. AFONSKY.

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА, МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

ОСВЕТОЉУБИВИ ГУСАР ЧАНГ ХО ПОСЛАО ЈЕ СВОЈУ ФЛОТУ ДА ЗАРОБИ ШАНГ ЛИНА И ТОМА, АЛИ ЈЕ ШАНГ ЛИН БРОДОВЕ НАМАМИО У СТЕНОВИТИ ТЕСНАЦ И ПОЛОВИНУ УСПЕО ДА ПОТОПИ ПОДВОДНИМ МИНАМА, КАДА ЈЕ ПАО МРАК...

ЗАПАЛИЋЕМО ОВУ ТРОШНУ ОРАХОВУ ЉУСКУ И НАЧИНИТИ БУКТИЊУ!

АКО ТВОЈЕ ЛУКАВСТВО УСПЕ, ЧАНГ ХО ЋЕ ИМАТИ ГДЕ ДА СЕ ПОЧЕШЕ!

УЗ НЕОЦЕЊИВУ ПОМОЋ УЗВИШЕНЕ ПЛИМЕ И НАДАХНУТИХ ВЕТРОВА ПОСЛАЋЕМО ОВАЈ СКРОМНИ ДАР УНЕЗВЕРЕНОМ НЕПРИЈАТЕЉУ!

УХ!.. СРЕЋАН САМ ШТО СТЕ СЕ ВРАТИЛИ!.. ШТА ЈЕ СА ЏУНКОМ?

ОНА ЋЕ СЕ УСКОРО ПРЕТВОРИТИ У ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ВАТРОМЕТ!... НАШЕ ЋЕ ОЧИ ВИДЕТИ НЕПРИЈАТЕЉА КАО ПО ДАНУ!

ХА!.. УСПЕЛО ЈЕ! СВИ СУ УЗЕЛИ НА НИШАН НАШУ „ПЛОВЕЋУ БУКТИЊУ", А ЗАБОРАВЉАЈУ ДА СМО **МИ ЊИХ** УЗЕЛИ НА НИШАН!

УРА! ТО ЋЕ ИХ НАУЧИТИ ДА СЕ УБУДУЋЕ ОКАНУ ТОМА ТРАУТА!

УТИШАЈ СВОЈУ ПОБЕДНИЧКУ РАДОСТ!

ГЛЕДАЈ! ПОТОПИЛИ СМО ЧАНГ ХООВ АДМИРАЛСКИ БРОД!

ОВАЈ ПРИЗОР ГОДИ МОЈИМ СКРОМНИМ ОЧИМА!

© 1937, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ВРЕМЕ ЈЕ ДА ИХ НАПАДНЕМО!.. РАЗБЕЖАЋЕ СЕ КАО ЗЕЧЕВИ!

ПИСАНО ЈЕ: „У ДОБРУ СЕ НЕ ПОНОСИ, А У ЗЛУ СЕ НЕ ПОНИШТИ"!

М. АБЕНИУ

МИ ИМАМО САМО ЈЕДАН БРОД, А ГУСАРИМА ЈЕ ОСТАЛО ЈОШ ДОСТА! ПОСЛОВИЦА ВЕЛИ: „МУДРА ЛИСИЦА ЗАМЕЋЕ ТРАГ ЧИМ ЧУЈЕ ЛАВЕЖ ЧОПОРА ЛОВАЧКИХ ПАСА"!

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

ПОМОРСКА БИТКА У СТЕНОВИТОМ ТЕСНАЦУ ЗАВРШИЛА СЕ ПОБЕДОМ „МОРСКЕ ЛАСТЕ!" ЗАХВАЉУЈУЋИ ТОБЏИСКИМ СПОСОБНОСТИМА ТОМА ТРАУТА, ПОТОПЉЕН ЈЕ АДМИРАЛСКИ БРОД ГУСАРА ЧАНГ ХОА! ГУСАРСКА ЈЕ ФЛОТА ДЕСЕТКОВАНА, АЛИ ЈОЈ ЈЕ ОСТАЛО ЈОШ ДОСТА БРОДОВА ПОД ЗАШТИТОМ НОЋИ. „МОРСКА ЛАСТА" УСПЕЛА ЈЕ ДА УМАКНЕ ...

ЈЕДРО НА ВИДИКУ!

ОБИЧАН ТЕРЕТНИ ЈЕДРЕЊАК! ОД ЧАНГ ХООВИХ БРОДОВА НЕМА НИЈЕДНОГ НА ВИДИКУ!

МОЈА МАЛЕНКОСТ СЕЋА СЕ ПОСЛОВИЦЕ: „КО СЕ ГУШТЕРА ПЛАШИ, САЧУВАЋЕ СЕ ОД ЗМИЈСКОГ УЈЕДА!" ОПРЕЗНОСТ НАМ НИКАД НЕЋЕ БИТИ НА ОДМЕТ!

У ПРАВУ СИ ШАНГ ЛИНЕ! ПОТОПИЛИ СМО ПОЛОВИНУ ГУСАРСКИХ БРОДОВА! ЧАНГ ХО СЕ НЕЋЕ ОКАНУТИ ОСВЕТЕ!

ДЕСЕТ ЊЕГОВИХ БРОДОВА СВАКАКО НАС ГОНЕ!

И ОПЕТ ВАМ КАЖЕМ „ОПРЕЗНОСТ ЈЕ МАЈКА БЕЗБЕДНОСТИ!" МОЈЕ СУ НИШТАВНЕ ОЧИ УСРЕТСРЕЂЕНЕ НА ПРИМИЦАЊЕ ОНОГА НЕ БАШ МИРОЉУБИВОГ ОБЛАКА!

СМРКЛО СЕ!

БАРОМЕТАР ЈЕ ПАО!

САМО ЛУПАК ВЕРУЈЕ ДА СУНЦЕ НИКАДА НЕ ЗАЛАЗИ!

Copr. 1957 King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

МОЈА КУКАВНА И СИЋУШНА МАЛЕНКОСТ НАДА СЕ ДА ЋЕ НАС РАЗБЕСНЕЛА СТИХИЈА МИЛОСТИВО ПОШТЕДЕТИ!

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

УРАГАН ЈЕ ЗАХВАТИО „МОРСКУ ЛАСТУ" НА ОТВОРЕНОЈ ПУЧИНИ ПРИВЕЗАНИ ЗА КАТАРКЕ, МОРНАРИ СУ БЕСПОМОЋНО ПЛЕДАЛИ КАКО БУРА ГОНИ БРОД ПРЕМА СТЕНОВИТОЈ ОБАЛИ!

НАЈЗАД СЕ „МОРСКА ЛАСТА" НАСУКАЛА...

НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ ПОСЛЕ ОВЕ БУРЕ „МОРСКА ЛАСТА" ИКАДА ПОНОВО ЗАПЛОВИТИ!

МУДРАЦИ СУ ЗАПИСАЛИ: „АКО СИ И ПРСТЕН ИЗГРУБИО, ОСТАО ТИ ЈЕ ПРСТ!"

У ПРАВУ ЈЕ ШАНГ ЛИН! ДОБРО ЈЕ ШТО СМО УОПШТЕ ОСТАЛИ ЖИВИ!

ПОЖУРИТЕ ДА СПАСЕМО ШТО МОЖЕМО, ПРЕ НЕГО ШТО НОВА БУРА НЕ РАСТУРИ ОСТАТКЕ БРОДА ПО ПУЧИНИ!

МОЈА МАЛА ПАМЕТ ПРИСЕЋА СЕ ПОСЛОВИЦЕ: „НЕ ОСТАВЉАЈ ЗА СУТРА ОНО ШТО МОЖЕШ УЧИНИТИ ДАНАС!" НО НЕМОЈМО ОЧАЈАВАТИ, ЈЕР У СВАКОЈ НЕСРЕЋИ ИМА И СРЕЋЕ!

У БРОДУ НЕМА НИЈЕДНЕ ПУКОТИНЕ!

НЕКА МИ САМО НЕКО КАЖЕ ДА ЈЕ ИКАД БИЛО ЧВРШЋЕ И БОЉЕ ЛАЂЕ ОД ОВЕ!

МАШИНА ЈЕ НЕОШТЕЋЕНА; АЛИ ЈЕ КРМА ОТИШЛА У ПАРАМПАРЧАД! АКО УСПЕМО БРОД ДА ОТКАЧИМО СА СТЕНА, МОЋИ ЋЕ СЕ НЕКАКО НЬИМЕ ДА УПРАВЉА... УКОЛИКО СЕ ДОТЛЕ НЕ ПОЈАВЕ ГУСАРИ!

СТАРА ЈЕ МУДРОСТ: „РАДИ СВАКОГ ДАНА КАО ДА ЋЕШ ВЕЧИТО ЖИВЕТИ!"

АЛИ ЧАНГ ХО ИМА ДЕСЕТ БРОДОВА! АКО НАС ПРОНАЂЕ, ПРОПАЛИ СМО!

КО ЗНА ШТА НОСИ ДАН А ШТА НОЋ! ПРЕЗРЕНИ ЧАНГ ХО ИМАО ЈЕ ДЕСЕТ БРОДОВА ПРЕ НЕГО ШТО СЕ РАЖЕСТИЛА БУРА!.. ПИСАНО ЈЕ: „КО ПЛИВА У ЗЛОЧИНУ, ПОТОНУЋЕ У КАЈАЊУ!"

Copr. 1952, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГЛИНА

Морска „Лашта" се наскакала пођала под командом Тома Траута и Шанглија отпловљавају крму и граде од бамбусових стабала чудан сплав који ће помоћи да се брод отисне на пучину чим наиђе плима.

ОВА ТРСКА ЈЕ ШУПЉА „ПА ЋЕ ТЕЖИТИ ДА ОСТАНЕ НА ПОВРШИНИ ВОДЕ И ТИМЕ ЋЕ ИЗДИЋИ „ЛАСТУ" ИЗ САДАШЊЕГ ПОЛОЖАЈА!

БОЛЕ МЕ ЛЕЂА КАО ДА САМ ЦЕЛОГ ЖИВОТА БИО АМАЛИН! КАД БИХ САМО БИО СИГУРАН ДА НАМ ЦЕО ОВАЈ ТРУД НИЈЕ УЗАЛУД!

ДА НИЈЕ БИЛО НЕИЗМЕРНОГ СТРПЉЕЊА, ВЕЛИКИ КИНЕСКИ ЗИД НЕ БИ НИКАД БИО САГРАЂЕН!

ЈОШ УВЕК МИ НИЈЕ ЈАСНО ХОЋЕМО ЛИ ИШТА УСПЕТИ ДА ПОСТИГНЕМО!

САМО ЋЕ БУДУЋНОСТ ПОКАЗАТИ ЈЕ ЛИ НАША САДАШЊОСТ БИЛА ЦЕЛИСХОДНА!

АЛИ, НА КОЈИ ЋЕМО НАЧИН УСПЕТИ ДА ОТИСНЕМО БРОД?

КО НЕ ВИДИ ШУМУ ОД СИЛНОГ ДРВЕЋА, НЕКА СЕ НЕ ЛАЋА ДРВОСЕЧИНОГ ЗАНАТА!

ПЛИМА ЈЕ НАДОШЛА! НАДАМ СЕ ДА ЋЕ НАШ „СПЛАВ" УСПЕТИ ДА ИЗДИГНЕ ЛАЂУ НА ПОТРЕБНУ ВИСИНУ!

УРА! ОТИСЛИ СМО СЕ!

ЗАСЛУЖЕНО ТРИЈУМФУЈЕМО!

СЕДАМ ТЕШКИХ МЛИНСКИХ КАМЕНОВА СПАЛО ЈЕ СА МОГА УСПЛАХИРЕНОГ И БРИЖНОГ СРЦА!

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

ЊИШЕНА ТАЛАСИМА И ГОЊЕНА ВЕТРОМ, „МОРСКА ЛАСТА" СЕ СВЕ ВИШЕ УДАЉУЈЕ ОД АЗИЈСКОГ КОПНА. КРМА СЕ ПОНОВО ПОКВАРИЛА, И НАШИ СУ ПРИЈАТЕЉИ ОСТАВЉЕНИ НА МИЛОСТ И НЕМИЛОСТ МОРСКИМ СТРУЈАМА.

ПРИБЛИЖУЈЕМО СЕ ОСТРВУ МАНЕЛДАУ! ТО ОСТРВО ИМА ДОБРУ ЛУКУ, АЛИ ЈЕ ГУВЕРНЕР ОСТРВА ПРАВА ПРАВЦАТА ХИЈЕНА!

ПОСЛОВИЦА ГЛАСИ: „СВЕТ ЈЕ ПАУКОВА МРЕЖА – ШТО СЕ ВИШЕ БАТРГАШ, ТО СЕ ВИШЕ У ЊУ ЗАПЛИЋЕШ!"

ШТО МЕ СЕ ТИЧУ ПОСЛОВИЦЕ! МОРАЋЕМО ДА ПРИСТАНЕМО ПА ТО ТИ ЈЕ!

ЕВО ИЗАСЛАНИКА! АКО САЗНА ДА НАМ ЈЕ ПОКВАРЕНА КРМА, МОЋИ ЋЕ ДА НАС УЦЕЊУЈЕ!

АЛИ ТО ЈЕ НЕПОШТЕНО!

МУДРО ЈЕ РЕЧЕНО: „ВУК ЋЕ УВЕК ПРОНАЋИ РАЗЛОГ ДА ПОЖДЕРЕ ЈАГЊЕ – А ЈАГЊЕ НЕКА ГЛЕДА КАКО ЋЕ СЕ СПАСТИ!"

ДОБРОДОШЛИ У НАШУ ЛУКУ! НАШ ГУВЕРНЕР ИМА ЧАСТ ПОЗВАТИ ВАС ДА ГА ПОСЕТИТЕ У ЊЕГОВОЈ ВЕЛЕЛЕПНОЈ РЕЗИДЕНЦИЈИ!

МОЈЕ ЈЕ СКРОМНО МИШЉЕЊЕ ДА ЛАСКАВЦИМА НЕ ТРЕБА ВЕРОВАТИ НИ КАД СУ НАЈСЛАТИКОРЕЧИВИЈИ!

ИСКРЦАЈТЕ СЕ, МИЛИ ГОСТИ! ЊЕГОВА ЕКСЕЛЕНЦИЈА ЛИЧНО ВАС ДОЧЕКУЈЕ!

ПА ДОБРО КАД КАЖЕШ! ЕВО НАС ОДМАХ!

НА ПРВИ ПОГЛЕД ВИДИ СЕ ДА СУ ОВО ГУСАРИ! У ИМЕ ЗАКОНА, УХАПСИТЕ ИХ!

НЕКА НАМ НАША НЕВИНОСТ БУДЕ У ПОМОЋИ!

Copr. 1937, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

N. Afonsky

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

ТИМ ЈЕ „МОРСКА ЛАСТА" СПУСТИЛА СИДРО НА ОСТРВУ МАНЕЛДАУ, ГУВЕРНЕР ОСТРВА УХАПСИО ЈЕ ЦЕЛУ ПОСАДУ ПОД ОПТУЖБОМ ДА СУ ГУСАРИ... У ТАМНИЦИ, ТОМА, ЏОНИЈА И ШАНГ ЛИНА ПОСЕТИО ЈЕ ГУВЕРНЕРОВ ПРАВНИ САВЕТНИК

КАО ПРАВНИК, МОРАМ ДА ВАМ ОБЈАСНИМ ДА НА ОВОМ ОСТРВУ ПРАВДА МОЖЕ ДА СЕ „ПОДМАЖЕ" ЗЛАТОМ! ПРЕМА ТОМЕ, БИЋЕ ПАМЕТНИЈЕ ДА КАЖЕТЕ ГДЕ ВАМ ЈЕ СКРИВЕНО ЗЛАТО, А ЈА ЋУ ВАМ ПОМОЋИ ДА СЕ ИЗВУЧЕТЕ ОДАВДЕ ЧИТАВИ!

АЛИ, ОТКУД МОЖЕ ПРАВДА ДА НАС КРИВИ ЗА ОНО ШТО НИСМО УЧИНИЛИ? МИ НИТИ ИМАМО ЗЛАТА, НИТИ СМО УОПШТЕ ГУСАРИ!

НЕМОЈТЕ ТО ДВАПУТ ДА КАЖЕТЕ, ПРИЈАТЕЉУ!

„УМИЉАТО ЈАГЊЕ ДВЕ ОВЦЕ СИСА, А **ЗЛАТАН** КЉУЧ И ГВОЗДЕНА ВРАТА ОТВАРА!" ТАКО ПИШЕ У НАРОДНОЈ МУДРОСТИ!

УКОЛИКО НАМ ВЕЛИКОДУШНО ДАТЕ ВРЕМЕНА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ, МОЖДА ЋЕМО НАЋИ НЕКО РЕШЕЊЕ!

ДОБРО!...РАЗМИСЛИТЕ!...ДОЋИ ЋУ СУТРА!

ШТА ЋЕМО САДА? А...?

УЧТИВО ТЕ УПОЗОРАВАМ НА МОГУЋНОСТ ДА СЕ ИЗ ОВОГ БЕСМИСЛЕНОГ ЗИДА УКЛОНИ НЕКОЛИКО СУВИШНИХ КАМЕНОВА!

БРЖЕ ОВАМО!...ТУ ЈЕ НЕКИ ТУНЕЛ...! МОЖДА НАМ ЈЕ ТО ПУТ У СЛОБОДУ! БРЖЕ!

КО СЕ БОЈИ НЕИЗВЕСНОСТИ, ТАЈ НЕКА СЕ НИЈЕДНОГ ПОСЛА НИКАДА НЕ ЛАЋА!

УХ, АЛА ЈЕ ОВДЕ МРАЧНО!

ВЕЋ САТИМА ПУЖЕМО КРОЗ ОВАЈ ТУНЕЛ! ХОЋЕМО ЛИ ИКАДА ИЗ ЊЕГА ИЗАЋИ?... И КУДА...?

Copr. 1937, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

БИЛО ГДЕ ДА СМО СВАКАКО ЈЕ БОЉЕ НЕГО У ОНОМ ЈЕЗИВОМ ТУНЕЛУ!

МУДРО ЈЕ РЕЧЕНО: „МА КУДА ДА ПОЂЕШ, НЕКУД ЋЕШ СТИЋИ!"

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

ЏЕЛУ ПОСАДУ „МОРСКЕ ЛАСТЕ" БАЦИО ЈЕ У ТАМНИЦУ ГУВЕРНЕР ОСТРВА МАНЕЛДАУ, АЛИ СУ ЏОНИ, ШАНГ ЛИН И ТОМ ТРАУТ УСПЕЛИ ДА СЕ ИЗ ЊЕ ИЗВУКУ КРОЗ ЈЕДАН ТАЈНИ ТУНЕЛ... ИЗБИЛИ СУ НА СВЕТЛОСТ ДАНА У САМОЈ ГУВЕРНЕРОВОЈ ПАЛАТИ!

ОВДЕ МИРИШЕ НА СВАКОЈАКА ЈЕЛА! МОРА ДА ЈЕ КУХИЊА У БЛИЗИНИ!

И ЈА ОСЕЋАМ МИРИС ЈЕЛА!

ПИСАНО ЈЕ: „ЖЕДНОМ ПУТНИКУ СВАКА БАРА ПРУЖА ОСВЕЖАВАЈУЋИ НАПИТАК!"

ГУВЕРНЕРОВА КУХИЊА СВАКАКО ЈЕ ПОД ЈАКОМ СТРАЖОМ!

ПОЖУРИТЕ, ЛЕЊИВЦИ! ГУВЕРНЕР ЧЕКА РУЧАК! ГЛАДАН ЈЕ КАО ВУК!

МИНУТ САМО, И ЊЕГОВА ЕКСЕЛЕНЦИЈА ЋЕ БИТИ ЗАДОВОЉЕНА!

ПОСЛОВИЦА ВЕЛИ: „ИЗ ПРЕПУНА ЧАНКА НИЈЕ ГРЕХОТА ОТСРКНУТИ!" У ТО ИМЕ, НАПРЕД!

ЗАПАЛИ НЕКЕ КРПЕ, ВИКНИ „ВАТРА!" И КИДАЈ!

ВАТРА

ВАТРА

ЛЕЛЕ! ШТА ЛИ СЕ ТО ЗАПАЛИЛО?

НАПРЕД! СПАСАВАЈТЕ ЊЕГОВУ ЕКСЕЛЕНЦИЈУ!

ВРЛО ДОБРО, ЈУНАЦИ! УГАСИСТЕ ПОЖАР!

ЧЕК' ДА ПОГЛЕДАМ ШТА ЈЕ С РУЧКОМ!

УПОМОЋ! ЛОПОВИ! УКРАДЕНО ЈЕ ГУВЕРНЕРОВО ПЕЧЕЊЕ!

НЕСТАЛА ЈЕ И ТОРТА ОД ЧОКОЛАДЕ!

ЗА ОВО ЋЕ НЕКО ДА ПЛАТИ!

ЗАШ ЈЕ ОДЛИЧНА ОВА ТОРТА!

АКО, ЈЕДИ ЈЕ, СИНКО!... ТИ СИ ЈЕ И ЗАРАДИО!

ТАЧНА ЈЕ ПОСЛОВИЦА: „ДОК СЕ ЈЕДНОМЕ НЕ СМРКНЕ, ДРУГОМЕ НЕЋЕ ОСВАНУТИ!"

Copr. 1939, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

N. AFONSKY

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГЛИНА

Пошто су умакли из тамнице и поткрепили се гувернеровим ручком, који су украли из кухиње, Џони, Том и Шанглин смишљају како да из тамнице ослободе остале чланове посаде „Морске ласте"...

ПРЕ СВЕГА, БЕЗ ПОСАДЕ НА ЛАЂИ НЕ МОЖЕМО ДА НАПУСТИМО ОСТРВО... А ОСИМ ТОГА, САМО КУКАВИЦА СПАСАВА СВОЈУ КОЖУ ДОК СУ МУ ДРУГОВИ У НЕВОЉИ!

ИСТИНИТО ЈЕ РЕЧЕНО: „НАЈВЕЋА ЈЕ ВРЛИНА ВЕРНОСТ ОНИМА КОЈЕ ЈЕ СУДБИНА ОД СЕБЕ ОДБАЦИЛА!"

АЛИ КАКО ЋЕМО ДА ИХ СПАСЕМО? У ТОМЕ ЈЕ ЦЕО ПРОБЛЕМ!

ПОСЛОВИЦА ВЕЛИ: „РЕЧИ СУ ТЕШКЕ, АЛИ ЈЕ У ПОНЕКОЈ ПРИЛИЦИ ТОЈАГА ЈОШ ТЕЖА!"

НИЈЕ ТО ГЛУПА ПОСЛОВИЦА! ДАО СИ МИ ДОБРУ ИДЕЈУ, ШАНГЛИНЕ!

ПОЖУРИ! ДОЛАЗИ ДРУГИ СТРАЖАР! АКО НАС ВИДИ, ПРОПАЛИ СМО!

ИЗВИНИ МЕ, ПРИЈАТЕЉУ, АЛИ ТАКО МОРА ДА БУДЕ!

АКО СЕ ОВА ДВОЈИЦА ОСВЕСТЕ, УДРИ ИХ ПО ГЛАВИ!

НЕ ТРЕБА НИКАД НИКОМЕ ЧИНИТИ НА ЖАО ОСИМ КАД ЈЕ БАШ ПОТРЕБНО!

ОТВОРИ ПОШТОВАНУ КАПИЈУ, ИЛИ ЋЕШ СЕ ПРИДРУЖИТИ СЕНИМА СВОЈИХ ПРЕДАКА!

НЕМОЈТЕ ДА МЕ УБИЈЕТЕ!

Copr. 1937, King Features Syndicate, Inc., World rights re

Е, ТАКО, ДРУГОВИ, САД СМО СВИ СЛОБОДНИ! ОСТАЈЕ НАМ ЈОШ САМО ДА СЕ ДОЧЕПАМО „МОРСКЕ ЛАСТЕ" И ДА ОТПЛОВИМО СА ОВОГ ГОСТОЉУБИВОГ ОСТРВА!

МОЈА МАЛЕНКОСТ ЗАРАДИЛА ЈЕ ПОВЕЛИКУ ЧВОРУГУ, АЛИ ТО НЕКА НЕ СПРЕЧАВА НАШЕ СКРОМНЕ НАПОРЕ КА КОНАЧНОМ ЦИЉУ!

N. Aronsky

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА,

МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

Пошто су се ослободили из затвора, Шанг Лин, Том Траут и Џони ослободили су и осталу посаду „Морске ласте"... изненадним јуришем, растерали су стражу и дочепали се свога брода који је испловио из луке пре но што су се гувернерове трупе уопште снашле.

СРЕЋА НАША ШТО СЕ СПУСТИЛА МАГЛА; ТАКО ДА НИКАКАВ БРОД НЕЋЕ МОЋИ ДА ПОЂЕ ЗА НАМА У ПОТЕРУ!

НА ТАБЛИЦАМА ОД БЕЛОГ МЕРМЕРА СТОЈИ ЗАПИСАНО: „КУКАВИЦА БЕЖИ, А МУДАР ЧОВЕК ХВАТА МАГЛУ!"

САД СМО ВАН ДОМАШАЈА ГУВЕРНЕРОВОГ, А НИ ОНАЈ ГУСАР ЧАНГ ХО НЕЋЕ НАС ПРОНАЋИ У МАГЛИ!

НЕМОЈ ДВАПУТ ДА КАЖЕШ!

СТАРА ЈЕ ИЗРЕКА: „КОГА ЗМИЈА УЈЕДЕ ТАЈ СЕ И ГУШТЕРА ПЛАШИ!"

НЕ БОЈИМ СЕ ГУШТЕРА НЕГО ГУСАРА!

ЈЕДРО НА ВИДИКУ!

ПРОПАЛИ СМО! ТО ЈЕ ЧАНГ ХО...! СПРЕМИМО СЕ ДА ШТО СКУПЉЕ ПРОДАМО СВОЈУ КОЖУ!

УМ ЦАРУЈЕ, А СНАГА КЛАДЕ ВАЉА!

ЧЕКАЈТЕ! НЕШТО МИ ЈЕ СУМЊИВО! МОЖДА ЈЕ КЛОПКА! ЗАПАМТИТЕ ДА ШАНГ ЛИН МОРА ДА БУДЕ УХВАЋЕН ЖИВ! ОСТАЛЕ ПОБИЈТЕ!

СЕНКЕ МОЈИХ ВРЛИХ ПРЕДАКА!! КУГА!!!

СПАСАВАЈ СЕ!

БРОД ЈЕ ЗАРАЖЕН!

Е ВАЛА, ПРОШАО САМ СИТО И РЕШЕТО, АЛИ НИКАД НИСАМ САЊАО ДА ЋЕ МИ **ВОДЕНЕ БОЈИЦЕ** СПАСТИ ЖИВОТ!

СКРОМНО ПОНАВЉАМ ИЗРЕКУ: „УМ ЦАРУЈЕ, А СНАГА КЛАДЕ ВАЉА!"

КРАЈ

Copr. 1937, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

КАКО ПРЕВАРИТИ СМРТ

+ ПОЧЕТАК КРАЈА

Сви бисмо ми да вечно будемо млади. Какве су нам шансе у том погледу? Има ли начина да успоримо или заувек одгодимо старење?

+ КРАЈ ПУТА

Ко одлучује када смо уистину мртви? Како се то ради? И шта бива након тога?

+ НЕИСПИТАНА ПРОСТРАНСТВА

Има ли живота након смрти? Да ли духови заиста постоје? И шта су, побогу, себични гени?

+ ДЕВЕТНАЕСТ ПРАКТИЧНИХ САВЕТА

Океј. Није лако умрети. Ал' ко каже да нема начина да донекле ублажите језу?

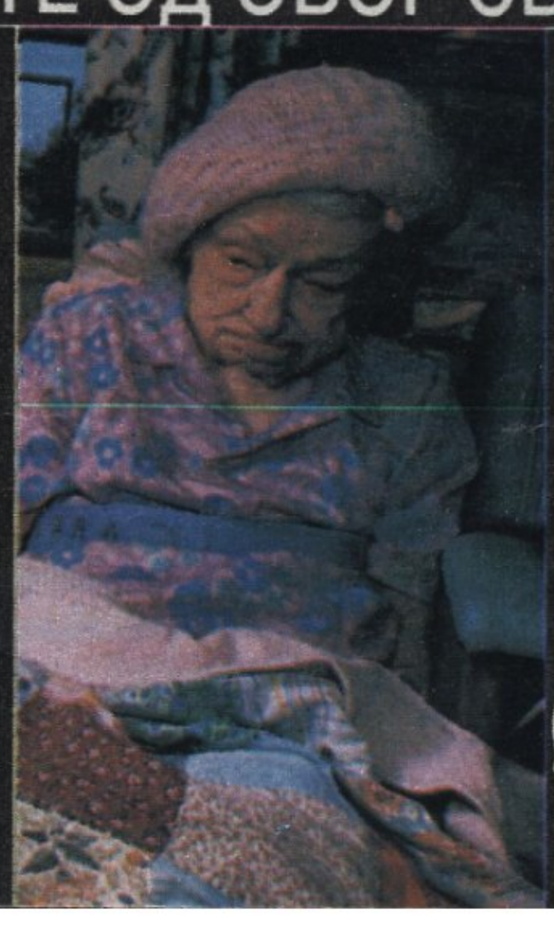
СВЕ ШТО СТЕ ОДУВЕК ЖЕЛЕЛИ ДА ЗНАТЕ А НИСТЕ СМЕЛИ ДА ПИТАТЕ О СМРТИ

ВАШ НАЈПОУЗДАНИЈИ ВОДИЧ НА 7 СТРАНА О ТОМЕ КАКО ДА СЕ НА НАЈЛАГОДНИЈИ НАЧИН ОПРОСТИТЕ ОД ОВОГ СВЕТА

Почетак краја

СВАКОГА ДАНА И У СВАКОМ ПОГЛЕДУ – УМИРЕМО

И у тренутку док читате ове редове, ви старите. Шта да се ради и има ли нам спаса? Да ли постоји начин да ствар успоримо или чак заувек одгодимо?

Американка Кери Вајт: 116 година, једна од најстаријих жена на свету.

ЛОША ВЕСТ

Можда не би било лоше да седнете пре него што почнете ово да читате. О вашој будућности је реч, а вести нису најбоље. Ствар је у томе што се, од тренутка када достигнете физичку зрелост па надаље, ваше тело креће искључиво у једном правцу: низбрдо. Нема те младе и здраве особе која се на крају неће претворити у геријатријски случај и ту нема врдања.

А старење почиње око тридесете. Метаболизам се успорава, ћелије одумиру и успут се још све спорије и спорије деле, што ће рећи да је све мање нових ћелија које би замениле изгубљено. Нико, заправо, не зна због чега се ово дешава, али зато на располагању имамо сијасет теорија које звуче сасвим уверљиво.

Неки научници тако верују да је старење једноставно упрограмирано у наш ДНК. Други опет мисле да се ради о истрошености генетског материјала услед оштећења насталих током живота.

Шта нам не гине

Ма шта био разлог, пропадање тела и духа нам не гине. Кад ствар једном крене, повратка нема. Ткиво губи еластичност, наслаге масти се топе, на кожи се појављују боре и кесе. Мишићи попуштају. Епидерм се истањује, корен длаке производи све мање косе, мањак пигмента меланина се увећава, а број седих у глави умножава.

Око тридесет и пете са срцем већ почиње да бива чудно. То је, отприлике, доба када постајемо изгледни кандидати за артериосклерозу, срчане ударе и остале перипетије везане за рад овог важног мишића. Ни с костима ствари не стоје много боље. Од тридесет и пете надаље оне постају крхкије, лакше се ломе и теже зарастају.

Најцрње је, у ствари, с ћелијама. Одумиру навелико, а у случају бубрега у готово трагичним размерама, тако да на крају крајева свако изгуби половину од укупног броја ћелија с којима је почео. Некако баш у то доба и мождане ћелије крећу да нам се осипају, и то брзином од 30 ћелија у минуту. А може и брже, ако то мало поспешимо алкохолом.

Океј, ал' након тридесет и пете, још нисмо за старо гвожђе, је л' тако? Па, искрено говорећи, није тако. Са чисто биолошке тачке гледишта, жени истиче рок употребе између четрдесете и педесет пете године. У том раздобљу јајне ћелије губе способност репродукције, а менструални циклус се окончава.

Мушкарци су у нешто бољем положају, утолико што њихов организам у истом животном раздобљу не престаје сасвим да производи мушке полне хормоне (тестостероне), али их ипак штанцује у значајно мањем броју. Има мушкараца спремних да се закуну како им менопауза пада подједнако тешко као женама.

У прилог овој својој тези наводе изненадни порив да пошто-пото купе црвени спортски „мерцедес", носе искључиво младалачку одећу и удварају се секретарици која би по годинама могла да им буде кћерка и коју, колико до јуче, нису ни примећивали.

Ко све ово преживи, следи му одумирање чула вида, слуха, укуса и мириса, све лошије усклађености покрета и, као последица тога, увећана склоност ка падовима и преломима. Срећници који избегну огромну шансу да на сасвим равном сломе руку, ногу или кук, могу са сигурношћу да рачунају на видно слабљење концентрације, рефлекса и памћења, с тим што ово последње често иде дотле да на тренутке неће бити у стању да се сете ни сопственог имена.

Отприлике у то исто време, имунитет, односно општа способност организма да се одбрани од разноразних повреда, назеба и болештина пада на најниже гране, а изгледи да се оболи од рака и старачке деменције вртоглаво расту.

Тужна прича завршава се тако што, напослетку, истрошени организам више није у стању да се носи ни са најбезазленијом кијавицом, а камоли запаљењем плућа које је један од најчешћих узрока смрти код особа у поодмаклом животном добу.

И, то је то. На крају обавезно куцне час када све животне функције заувек замру. И срце, и плућа, и мозак. Крај. Одживео си своје, склопио очи, преминуо, одјездио у Вечна ловишта, издахнуо, отишао на онај свет. Отегао папке. Бацио кашику, што би рекли данашњи клинци. У сваком случају, нема те више.

ДОБРА ВЕСТ

Звучи прилично грозно, зар не? Само, не очајавајте. Још није све изгубљено. У настојању да се домогнете вечног живота и младости на располагању вам стоје званична наука (у мањој мери), потпуно непроверене теорије такозване алтернативне медицине (у ствари, превасходно баш оне) и, наравно, неутемељени оптимизам да је могуће преварити смрт.

Шта нам то, дакле, нуди озбиљна наука? Изузмемо ли уобичајени савет да физичка активност, умереност у јелу и пићу и уздржавање од пушења могу да нам продуже век, тако рећи ништа више.

Незванично, али веома популарно становиште гласи: држ'те се доктора Денема Хармена! Поменути доктор је још педесетих година овог века изнео теорију да нам има спаса, али под условом да доскочимо такозваним слободним радикалима, то јест хемијским једињењима у нашем организму којима је својствена изузетно висока способност оксидације.

Поменуте хемикалије понашају се као прави терористи који озбиљно сакате генетску шифру на основу које смо саздани. Уколико им не станемо на пут, оне наносе озбиљне штете нашем ДНК, број им се са сваком годином неповратно увећава и на крају доводе у питање способност ћелија да се деле. Крајњи исход: сви који то нису на време укапирали – остариће.

Остали треба да слушају доктора Хармена, односно да у организам свакодневно уносе огромне количине витамина, минерала, лековитог биља, лешника, белог лука, соје и чаја који су смрт за слободне радикале. Сам добри доктор коме је, ево, седамдесет и девета, свакодневно гута шаку разноразних таблетица, укључујући ту и обавезних две хиљаде милиграма витамина С што је 32 пута већа доза од оне која се иначе препоручује.

Невоља с овом теоријом је у томе што, за сада, још није научно потврђена, али ни одбачена као нетачна.

Уколико из било којих разлога нисте спремни да се кљукате витаминима и наливате чајем, заборавите на др Хармена и његове радикале и окрените се индијском гуруу Дипак Чопри који каже: „Смрт није ништа друго до грешка у размишљању!"

Грешка у размишљању

Штос је прост као пасуљ и састоји се у томе да једноставно престанете да верујете у старење. То би, наводно, требало да има за последицу да се вама та непријатност никада не догоди.

Нешто слично проповедају и „плејадијанци" који верују да је живот на Земљи настао као опит ванземаљске цивилизације и да треба само чврсто веровати у моћ кисеоника да нам продужи век. Сасвим конкретно, њихов савет гласи: дишите што више и што дубље, не бисте ли тако у тело унели што више кисеоника и све ће бити океј.

Најзад, увек можете да призовете у помоћ древну источњачку мудрост да свакодневно треба понављати следеће: „Ово што сад говорим поновићу и сутра."

А можете и да пробате да проверите смрт, само што то прилично кошта. Ради се, погађате, о дубоком замрзавању. Поступак потапања и чувања тела у течном нитрогену први пут је изведен још 1970. године и од тада му популарност стално расте.

Нада свих замрзнутих је да ће их једнога дана, када наука нађе лек за смрт, одмрзнути, мало дотерати и поново пустити у промет у тако рећи гланц новом издању. Заинтересовани сте? У том случају треба да знате да може и на парче. Ако се одлучите да замрзнете само главу, то ће вас коштати 33 хиљаде фунти. За читаво тело мораћете да исповртите око 80 хиљада фунти. А ако спадате у оне којима вечност нема смисла без вољене куце, ту ствар решићете с додатне две хиљаде.

Има места и за наду да ће нас медицина и генетски инжењеринг, који већ чине чуда, ослободити мука. Све вртоглавији технолошки развој можда ће омогућити захвате на нивоу молекула захваљујући којима ће лекари бити у стању да лече болести које су данас неизлечиве. Можда ће научници успети и да издвоје ген дуговечности (с геном гојазности то се већ догодило) и да нам омогуће да живимо далеко дуже него данас.

На располагању нам, та-

кође, увек стоји и један други пут: покушај да наше смртне душе пребацимо на компјутере. Умреш, ал' претходно умеморишеш сваку своју карактерну цртицу у компјутерски програм.

Све је то лепо и красно, ал' је још далеко од бесмртности и зато треба бити реалан. Сви су изгледи да нам се жеља никада неће испунити. На крају крајева, будите искрени. Зар уистину желите да живите вечно?

+

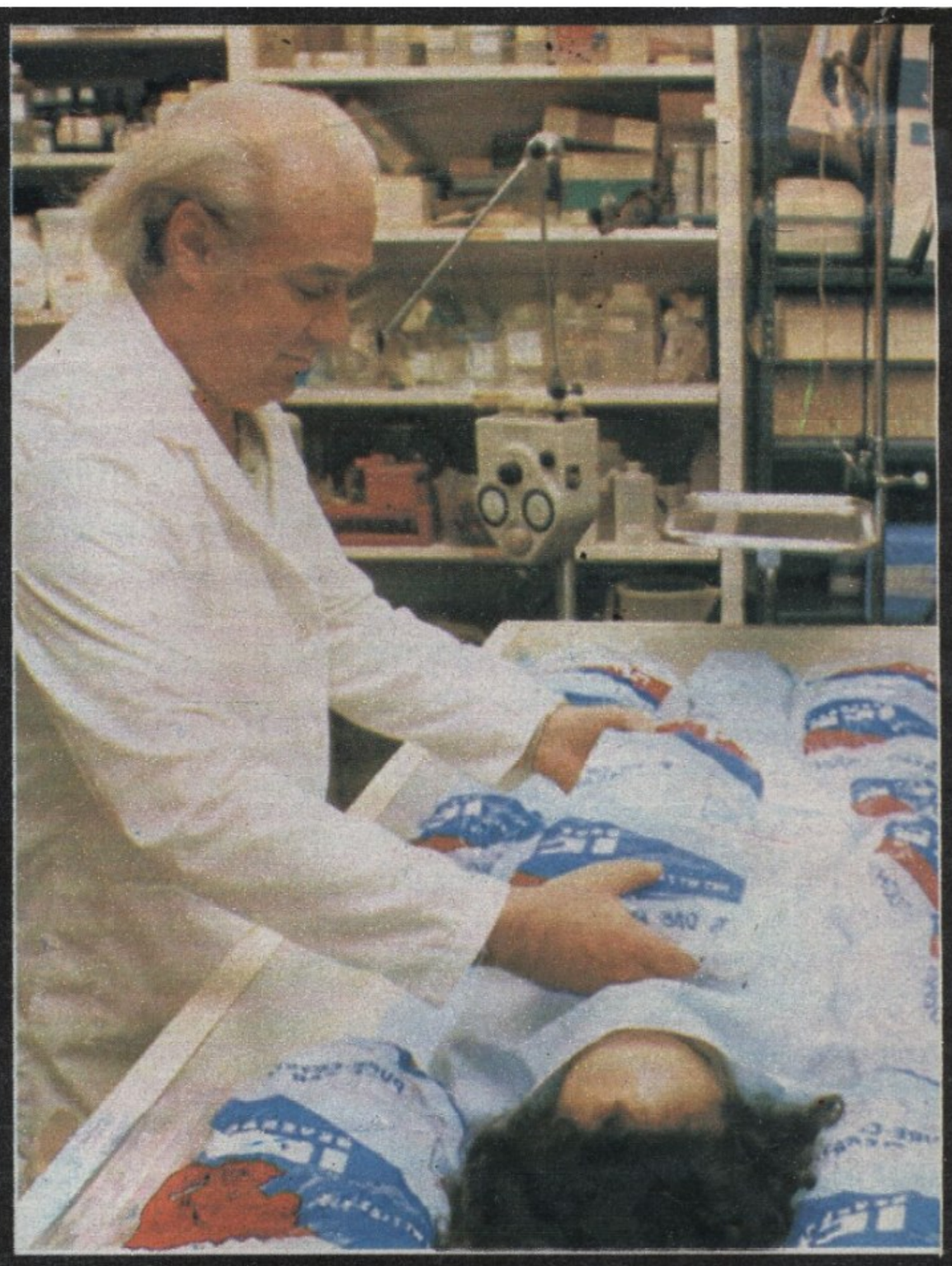

Гуру Дипак Чопра: човек који верује да је смрт тек грешка у начину размишљања.

Крај пута

ПРАХ ПРАХУ, ПЕПЕО ПЕПЕЛУ

Океј, умрли смо. Само, шта се тада, у ствари, збива? Ко одлучује када смо мртви и како тај зна да не греши?

За дубоко замрзавање тела потребно је много новца и око 140 килограма леда.

ЛОША ВЕСТ

И тако, умрли смо. Лежимо као проштац на болничкој постељи. Крв нам се већ сјурила с лица, бледи смо к'о крпа, пулса нема, не дишемо, лекар је проверио, ни мозак не ради. Одмахује главом и каже: „Искључите апарате." Његов помоћник без поговора извршава наређење. Дежурна сестра склапа нам очи и навлачи чаршав преко лица.

Компјутерски приказ лица некадашње секс-бомбе Мерилин Монро, онако како би данас изгледала да је поживела.

Пошто навуче завесу око нашег кревета, баца се на посао. Најпре нам исправља ноге и руке и повезује их лепљивом траком, а можда ће се указати потреба да том истом траком запуши отворе на телу кроз које телесне течности каткада настављају да се цеде и након смрти. Подупире нам браду јастуком како се не би догодило да нам вилица падне пре него што наступи самртнички грч (rigor mortis), а онда нас трља сунђером натопљеним у сапуницу.

Кад она заврши, појављује се човек из болничке мртвачнице. Он ће нас пребацити с постеље на колица и с колица у фиоку фрижидера, у којој ћемо сачекати погребника. Шта ће се даље с нама дешавати, зависи од земље у којој смо умрли. Ако смо Енглези, изгледи да ће нас спалити (пардон, кремирати) износе 70 одсто. У том случају, на могућност традиционалне сахране можемо да рачунамо са извесношћу од свега 30 одсто.

Уколико нас буду кремирали, то ће морати да обаве на температури од хиљаду степени Целзијусових, а биће им, брат брату, потребно најмање 80 минута да речени посао обаве како ваља, то јест да нас сведу на два до највише три килограма пепела, колико од наших тела по правилу остаје након кремације.

Сем Енглеза, исти крај врло је вероватан и за велики број осталих хришћана, атеиста, хинду верника и Сика.

Храна за црве

Како умремо, тако почиње „сложен процес растакања молекула" од којих сте саздани и у коме учествује читав низ бактерија, гљивица и углавном одвратних инсеката.

Прво што ће нам се сигурно десити јесте да ће се сва крв која нам је доскора колала по телу услед Земљине теже слећи а затим се и угрушати. Потом ће нам се сви мишићи укрутити, а као последица тога јавиће се rigor mortis.

Онда ће нам кожа склизнути с костију, а трбух ће се надути услед гасова које стварају бактерије што се ту још настањују. Сасвим је могуће и да нам ти гасови одједном навру кроз уста, што би на живе могло да остави непријатан утисак да још увек дишемо.

Услед некрозе, изумирања живог ткива, појавиће се ензими као

што су лизозими који ће се бацити на уништавање и разградњу свих ћелија које им се нађу на путу. Због губитка пигмента и бактеријских оштећења, кожа ће нам најпре поцрвенети, па поплавети и позеленети и на крају попримити онај беживотни, мртвачко-мраморни тон. Једом речју, свако ко би нас тада видео, морао би да се згрози.

У следећој фази распадања опростићемо се од свих меких ткива. Појешће их бактерије, глиивице и бубетине којима је то животни задатак. На крају ће од нас остати само костур. Буду ли се за то стекли одговарајући услови, претходно ће муве наћи начина да у наш леш одложе јајашца, а црви који се из њих буду излегли само ће додатно убрзати ионако неумитно распадање бедних остатака нашег некадашњег тела.

И, док тако будемо трунули, из нас ће се ширити неподношљиви смрад разноразних гасова који прате овај процес: задах метана, угљен-диоксида и сумпор-диоксида.

У реду, чињеница да смо умрли и да су се од нас опростили не мора обавезно да значи да ћемо иструнути. Може, рецимо, да нам се догоди и да се, у одсуству влаге, мумифицирамо. У медицини је познат феномен такозваног масног воска, то јест лешева с вишком масног ткива које након смрти може да одигра улогу „конзерванса".

Све у свему, колико брзо и да ли ћемо уопште трулити кад једном умремо, зависи пре свега од температуре и влажности простора у који нас одложе. Кад нас спале, дилеме нема. Кад нас сахране под земљу, то може да траје годинама. Упоредите то с 12 до 18 месеци колико је потребно да од тела остављеног да труне на ваздуху остану само кости.

И изаберите. Ако вам је, после свега, уопште до тога...

ДОБРА ВЕСТ

Чињеница да смо умрли уопште не мора да значи да од тог у основи тужног податка не можемо да направимо фешту које ће се сви дуго сећати.

Могли бисмо, рецимо, да се угледамо на Питера Лабиљеа из енглеске грофовије Сари који је у опоруци оставио упутство да му, ако је икако могуће, деца његове газдарице заиграју на мртвачком сандуку и да га, кад за то куцне час, обавезно у земљу положе у усправном положају, с главом надоле.

Или да се угледамо на његовог земљака, лорда Ејвберија, који је тело завештао уточишту за псе луталице у Батерстију, а све у жељи да тим јадним кућама „омогућим да се бар једном у животу поштено наједу".

Треба ли уопште истицати? Нема те земље која се да упоредити с Америком, кад је о уврнутим начинима сахрањивања реч.

Тридесет и првог марта прошле године Мери Лу Клеменс испунила се животна жеља. Најпре је, додуше, морала да умре. Непосредно након тога постала је први корисник погребних услуга деоничарског друштва с ограниченом одговорности под називом „Вечно успеће" са Флориде. Укратко, Мери Лу је за своје паре доживела (ако тако може да се каже), да јој прах најпре однесу у висине уз помоћ хелимујског балона, а затим одатле развеју на све четири стране света.

Уколико нам се то чини недовољно откаченим, увек можемо да се обратимо погребном предузећу „Селестис", такође с Флориде. За око три хиљаде фунти они ће наше посмртне остатке гарантовано лансирати у орбиту с првом следећом ракетом која се запути у те висине.

Балони? Ракете? Није то за нас... У том случају остаје нам да постанемо тибетански монаси. Осим авионске карте у једном правцу, то нас ништа неће коштати. А стећи ћемо фантастичну могућност да нам, након смрти, тело раскомадају у парчиће и пуну де као храну лешинарима.

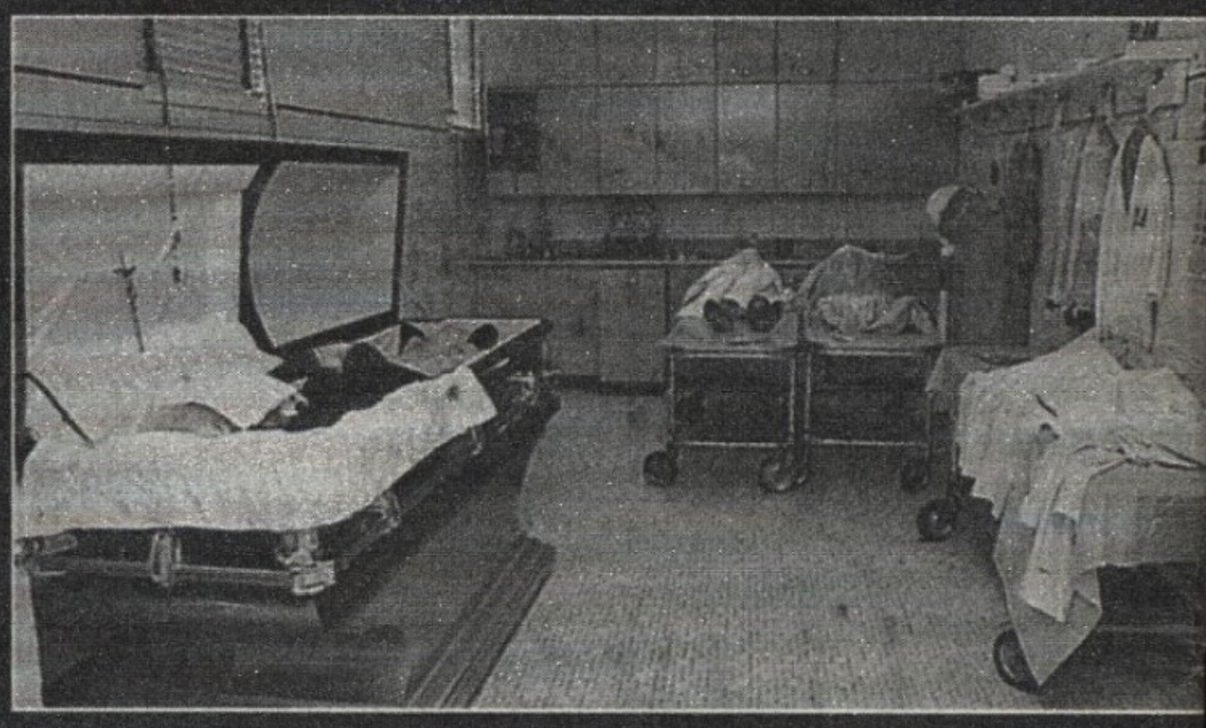
Увек је, наравно, могуће да немамо довољно пара за селидбу до Тибета. У том случају, свакако треба да се одлучимо за еколошки исправну сахрану која нас неће много коштати. За релативно мале паре можемо, рецимо, да уприличимо да нас сахране у дворишту сопствене куће, тачно испод дрвета које ће озеленети захваљујући хранљивим материјама из нашег (упокојеног) тела. У највећем броју европских земаља све ово је савршено законито. (Не и у Југославији.)

Уколико умремо негде у околини Њу Хејвна или острва Вајт у северном Атлантику, уцвељена родбина може да нас сахрани на отвореној пучини, под условом да обезбеди дозволу коју издаје лучка капетанија. У овом делу света на тај начин бива сахрањено двадесетак људи годишње.

У преосталом делу кугле земаљске овакав начин сахрањивања је забрањен, превасходно зато што власти нису расположене да запрепашћеним пецарошима објашњавају откуд на њиховим удицама ишта што није скуша или сардела...

На крају пута, сваког чека фиока у болничкој мртвачници.

ТРЕПНИ ДВАПУТ АКО СИ ЖИВ...

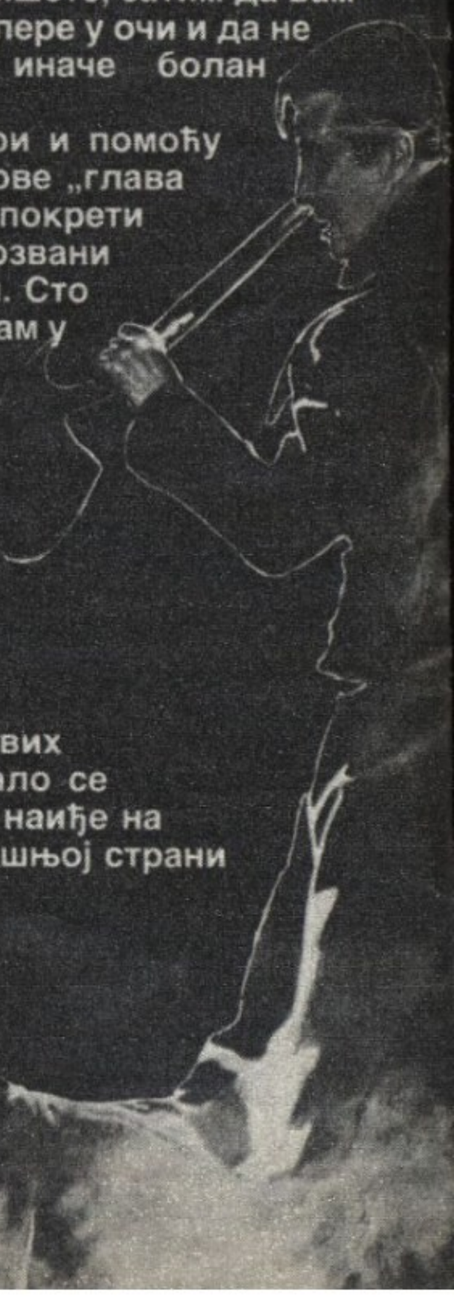
Има ли страшније море од оне да вас живе закопају? И, како уопште да човек буде сигуран да лекари никада не греше када некога прогласе мртвим?

Данас по том питању углавном можемо да одахнемо јер је ствар чак и законом уређена. Мртви сте тек када вам откажу и срце, и плућа и мозак. Постоји, међутим, и један број тестова помоћу којих се ово недвосмислено утврђује. Да би вас и званично отписали, потребно је да лекар читав минут не може да вам напипа пулс, чује како дишете, затим да вам зенице не реагују на светло које вам упере у очи и да не показујете никакву реакцију на иначе болан надражај.

Ствар додатно може да се провери и помоћу теста који се у лекарском жаргону зове „глава лутке", а састоји се у томе да се прате покрети очију док вам окрећу главу. Такозвани калоријски тест је нешто драстичнији. Сто посто сте мртви ако не трепнете док вам у ухо ушприцавају ледену воду...

Наведени тестови обавезно се примењују код пацијената код којих су могућа стања са лажним знацима смрти. Реч је о оболелима од дијабетеса, који често падају у инсулинске коме, епилептичарима, наркоманима који узимају превелику дозу и пацијентима са оштећењима мозга.

У мрачна времена, док се оваквих тестова још нисмо досетили, дешавало се да се приликом откопавања гробова наиђе на сандук са траговима ноктију у унутрашњој страни поклопца...

Кад се све сабере, изузетака нема. Уредно опране и умотане у најлон кесе, лаборанти нас отпремају ка коначном одредишту. Црној земљи или огњу крематоријума...

ЛОША ВЕСТ

Питање је прастаро: има ли живота после смрти? Хиљадама година људи верују у загробни живот. Египћани су на том уверењу сазидали читаву цивилизацију и у њено средиште поставили мумију. Готово све вере проповедају да је душа вечна и да наставља да постоји и након физичке смрти. А да ли је заиста тако? Имамо ли икаквих доказа о постојању загробног живота или је можда крајње време да признамо: кад умремо, то је крај. Готово.

Скептици и неверници упорно тврде да након смрти немамо чему да се надамо. Позивајући се на науку, одмахују главом на све приче о наводним случајевима реинкарнације, духовима и искуствима људи који су преживели клиничку смрт.

Биолози верују да су људски ум и свест која из њега проистиче производ мождане рада. Онога трена када мозак престане да ради и ви престајете да постојите.

Могуће је да је вера у загробни живот у ствари одбрамбени механизам који је људски род изградио како би се што безболније суочио с неминовношћу умирања.

Биолошки фундаменталисти иду и корак даље. Њима можемо да захвалимо за теорију „себичних гена" коју је у истоименом делу први изложио оксфордски биолог Ричард Докинс. Наше тело, каже он, није ништа друго до љуштура за смештај „себичних гена" чији је једини циљ да произведу што већи број сопствених копија које ће се преносити с генерације на генерацију...

Том Кирквуд са универзитета у Манчестеру је још оштрији. По њему, старимо и умиремо зато што, кад једном обавимо оно за шта смо створени, а то је репродукција, с биолошке тачке гледишта, наш даљи опстанак на Земљи губи сваки смисао. Од тренутка када себи обезбедимо потомство па надаље, ми смо заправо биолошке наказе, вишак с којим природа не зна шта би. Зато на крају и умиремо, и то након највише 120 година трајања.

Неиспитана територија

О ДУХОВИМА, РЕИНКАРНАЦИЈИ И ТОМИЈУ СТИЛУ

Сахранили су вас. И шта следи? Вечно ништавило или вечна ловишта?

ДОБРА ВЕСТ

Уколико упркос свему што је речено и даље не можете да поверујете како вас једнога дана више једноставно неће бити, сви су изгледи да у ствари верујете у реинкарнацију. У том случају, нећете бити усамљени. Велики број људи дели исто мишљење.

Има случајева да се чак и деца сећају бивших живота и да их описују до невероватних подробности. Дешава се чак и да проговоре мртвим језицима за чије постојање, с обзиром на узраст, никако нису могла да чују. Како објаснити случај четворогодишњака из енглеске радничке породице који течно говори старогрчки?

А ако мислите да су сви случајеви инкарнације измишљотине, кажите откуда онда тако велики број сећања на насилне смрти и углавном тегобне животе. Кад већ измишљају, зашто ти људи не измишљају пријатне и лепе ствари?

Енглески психолог Јан Стивенсон који је проучио велики број случајева реинкарнације широм света на крају је одбацио већину. За неколицину, међутим, никако није могао да нађе задовољавајуће објашњење.

Један од таквих случајева су и близнакиње Полок из Нортамберланда у Великој Британији, девојчице рођене у породици која је претходно изгубила близнакиње у саобраћајној несрећи.

Једна од девојчица из другог пара дојена је с белегом на челу тачно на месту ране коју је њена сестра задобила у судару и од које је касније умрла.

Близнакиње су једног дана случајно нашле лутке које су некада припадале њиховим сестрама, сместа их присвојиле и заволеле више од свих осталих лутака. Да све буде невероватније, наденуле су им иста имена као и њихове сестре пре тога...

Узгред, девојчице су често играле игру коју су саме измислиле, а за коју би се тешко могло рећи да је уобичајена. Њих две су често „глумиле" судар. Викале би: „Види онај аутомобил!" и „Хеј, па он иде право на нас!" и једна другој довикивале: „Погледај се, сва си крвава..."

Клиничка смрт или – светло на крају тунела

Није их мало, а што је најгоре, искази им се у много чему поклапају. Људи који су преживели клиничку смрт често тврде да су том приликом доживели да им се „душа" одвоји од тела и да на њега гледа с висине (такозвано астрално тело).

Колико да нас слуде, често помињу и „заслепљујућу светлост на крају тунела", односно доживљај „спокојства и блажености" какве никада раније нису искусили...

Дешава се и да се тачно „сећају" разговора или поступака људи из своје непосредне околине што не би било чудно да се не односи на време након што су их и званично (клинички) прогласили за мртве.

Први случај:

Једна жена проглашена је за клинички мртву у градској болници у Сијетлу, САД, али су лекари касније ипак успели да је поврате. Она је касније тврдила да се сећа како је одлепршала кроз болнички прозор и да је том приликом на оближњем симсу угледала једну тениску патику.

Такође је тачно навела шта су све лекари предузели не би ли је оживели, а знала је чак и стручни назив за сваки од примењених метода. У настојању да ствар истера на чистац, дежурни болничар испентрао се на симс који је жена поменула. Тачно на месту које је описала, нашао је белу тениску патику...

Духови

На хиљаде људи тврди да су их лично видели. Неки наводе и да су им ови пренели податке о најближима или познаницима за које до тада нико није могао да зна.

Други случај:

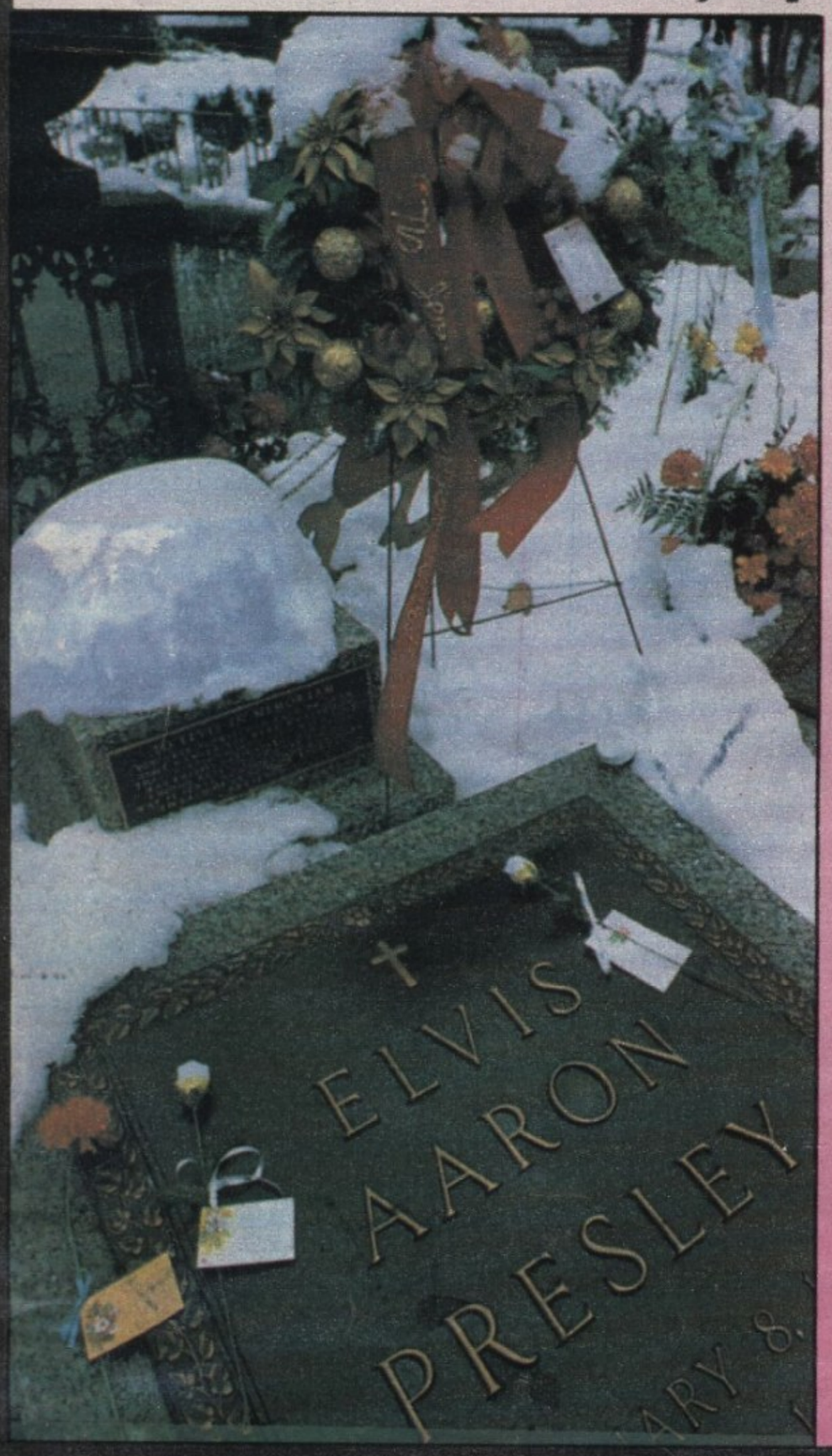
Енглески глумац и забављач Томи Стил један је од оних који су без оклевања спремини да се закуну како су сопственим очима видели духа. Томи је у петнаестој години оболео од менингитиса. Био је парализован од струка наниже и очекивало се да ће умрети.

Док је једне вечери лежао у болници ишчекујући крај, одједном је осетио да више није сам у соби. Крај његове постеље ниоткуд се створио дечак који му је нежно добацио шарену лопту. Томи ју је спремно дочекао и вратио дечаку.

Већ сутрадан Томи Стил почео је да се, супротно свим очекивањима, опоравља. Када је покушао да сазна нешто више о дечаку с којим се играо, речено му је да му се у међувремену осим лекара и сестара, нико није приближавао.

Када је родитељима поверио причу о тајанственом дечаку и његовој шареној лопти, признали су му да његов опис тог детета и лопте, савршено одговарају опису његовог брата Родниј и лопте коју је овај некада имао. Родни је, иначе, умро у трећој години живота, а Томи је за њега сазнао тек пошто га је „видео" на самрти...

ЕЛВИСЕ, ЦРНИ СИНЕ!

● Елвис Присли је баш ишчекивао књигу под насловом: „Наука у потрази за правим лицем Исуса Христа" кад је пао с клозетске шоље и умро.

● Године 1982. један гроб у Сан Салвадору незаконито је откопан. Припадао је човеку који је умро пре него што је подигао главни згодитак на државној лутрији. Мада починиоци никада нису откривени, полиција верује да је недело, надајући се да ће наћи победнички тикет, починио неко од најближе родбине.

● Октобра 1988. године једна пудлица несрећно је пала с балкона вишеспратнице у Буенос Ајресу. Том приликом погинуло је троје људи. Особа којој је куче пало на главу, недужни пролазник кога је згазио аутобус док је све то посматрао и очевидац који је стајао по страни гледајући, прво, како пудлица пада, а затим и како убија онога коме се стропоштала на главу. При погледу на толики број малера човек је добио срчани напад од кога је издахнуо на лицу места.

● Усред сопствене сахране Роберто Родригез из Пекаје у Венецуели ђипио је из мртвачког сандука силно бесан на лекара који је потписао умрлицу, али и на најближу родбину окупљену око раке. Том приликом, од претрпљеног шока, умрла му је ташта. Практични какви су, Родригезови су је сахранили у гробу који је већ био ископан, а и плаћен за Роберта.

● Априла 1988. године несрећним случајем погинуо је инструктор падобранства Иван Мек Гвајер. Иван је заборавио да отвори падобран, а скок је иначе лично снимао видео-камером. Захваљујући томе, камера је све забележила, па и инструкторове последње речи: „Јаој", рече Иван пре него што је тресnуо о земљу.

● Нема ни две године како су два врача из Зимбабвеа умрла од сиде. Главе их је коштало то што су се обојица спетљала с пацијенткињама за које се чврсто поверовало да су их излечили од опаке болештине. А нису.

Будите срећни и весели

Све је више доказа да је стрес опаснији по дуг живот чак и од пушења и гојазности.

Ако сте Француз, слободно пијуцкајте

Французи годишње попију 99 флаша вина по глави становника и први су по утрошку алкохола на свету. Британци у просеку попију свега 12 флаша, а ипак имају највећи проценат смртних случајева проузрокованих цирозом јетре.

Кувајте на маслиновом уљу

Кардиолози процењују да ћете на тај начин за тридесетак одсто смањити изгледе да оболите од срца.

Припалите цигарету дневно

Количина никотина коју на тај начин унесете у организам премала је да због тога оболите од срца или рака, али би могла да вас заштити од старачке деменције.

Таманите поморанџе и киви

Има наговештаја да С витамин продужује живот. Што да чекате званичну потврду? Навалите!

Мушкарци: баталите пиће, маните се сумњивог друштва!

Статистички гледано, док су млади, мушкарци имају одличне изгледе да погину у саобраћајкама и да буду убијени.

Жене: сместа у самостан

Далеко су већи изгледи да жена добије сиду од мушкарца, него обрнуто. Отприлике исто важи и за шансу да је убије муж или разгоропађени партнер.

Све што имате завештајте самом себи

Ко каже да богатство не можете да понесете са собом у гроб? Довољно је да у тестаменту наведете како целокупну покрет-

Дванаест практичних савета

КЛОНИТЕ СЕ УКЛЕТОГ ИСЛАНДА!

Умирање вам не гине. Али, ипак има начина да мало одложите смрт, отупите још оштрицу и на крају не извучете баш најдебљи крај

Верујте у Бога

Није важно ког. Основно је да вас богобојажљивост натера да будете добри. Ако Рај постоји (а нарочито ако постоји Пакао), исплатиће вам се.

Немојте да живите на Исланду

Број самоубистава по глави становника тамо је неупоредиво виши него ма где другде на свету. Преселите се на Флориду. Тамо пензионери често доживе стоту.

Живите на Исланду

Ако не изврше самоубиство, Исланђани живе дуже од свих других народа изузев Јапанаца.

Немојте да идете у Јоханесбург или Милано

Први има највиши постотак убистава, а други је најзагађенији град на свету.

Не уплаћујте пакет-аранжман за Екваторијалну Гвинеју

Здравствена служба им је ужасна: један лекар на 70.600 становника...

Свакако посетите Кувајт

Тамо је стопа смртности најнижа на свету и износи 3,1 на хиљаду становника годишње према 11,2 колико та бројка износи, рецимо, у Великој Британији.

Погребна ломача индијског премијера Рацива Гандија: Делхи, 1991. године.

На Тибету лешинари знају зашто живе. Парчићи расko-маданог људ-ског тела мешају се, по обичају, с храном која се даје овим светим пти-цама.

ну и непокретну имовину остављате својој следећој инкарнацији. ОК, намучићете адвокате, ал' ко их шиша...

Задужите се до гуше

... али тек пред смрт. Било би просто блесаво не искористити шансу да никада не вратиш позајмљено, а да ти не могу ништа...

Умрите језивом и насилном смрћу

Највећи број оних који тврде да су реинкарнирани, наводе да су гиљотинирани у доба француске револуције или да су умрли некаквом другом насилном смрћу. Ако је то начин да себи обезбедите још који живот, што да не?

У следећој реинкарнацији обавезно будите сељак с Кавказа

Сви они тврде да имају преко 120 година.

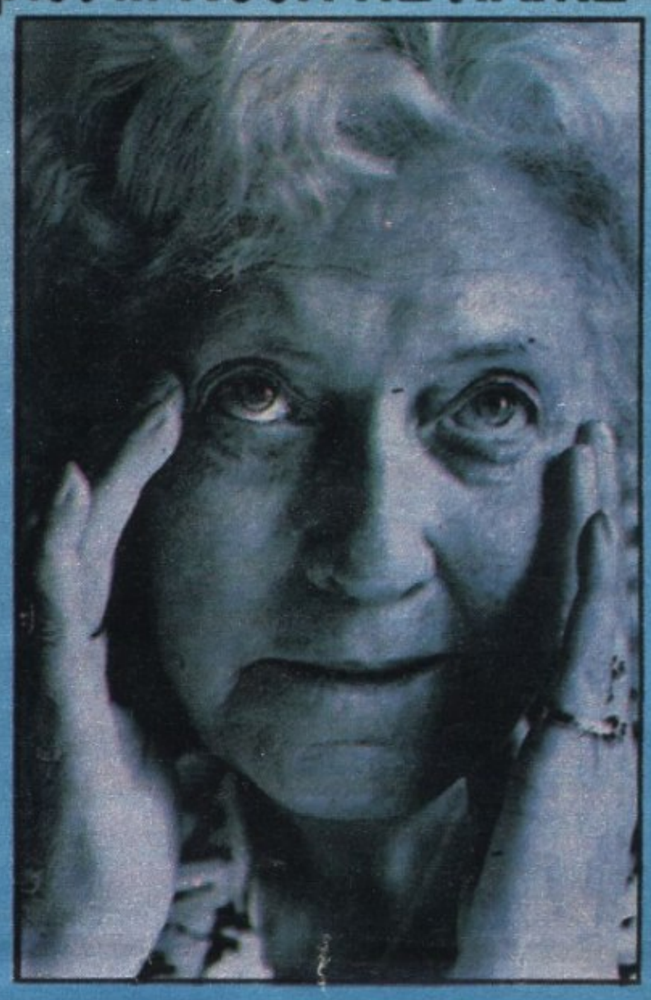
Добровољно се пријавите за први интергалактички лет

Искористите оно што је Ајнштајн укапирао о релативности времена и укрцајте се у први свемирски брод који ће се запутити ван наше галаксије брзином само мало мањом од брзине светлости. Тако ћете остати млади док ће сви које оставите на Земљи поумирати.

Почините гнусни злочин, а онда нетрагом нестаните

Као у случају Џека Трбосека, сви ће вас се сећати дуго након смрти, а неки ће тврдити да вас и даље виђају. Живе и здраве.

ДОРИС, МЕДИЈУМ КОЈИ НЕ ЛАЖЕ

Медијуми су, је л' тако, људи који тврде да разговарају с покојницима.

Што се вас тиче, сумњате: Сви лажу. А шта да радимо с извесним бројем њих који су исувише скромни и поштени да би олако могли да их назовемо преварантима? Шта, рецимо, радити с Дорис Стоукс?

Дорис се пуних тридесет година бави посредовањем између овог и оног света, а за све то време нико још није доказао како је она преварант коме не треба веровати. Штавише.

Други светски рат био је у пуном јеку када су је обавестили да јој је муж, редов у енглеској војсци, погинуо. Следеће вечери сањала је оца који јој је рекао како не сме очајавати јер јој је муж жив. Неколико месеци касније Дорис је заиста дочекала да јој се муж врати жив и здрав.

Много година касније доживела је да јој неповерљиви новинар једног познатог светског часописа каже како јој, све на страну, уопште не верује.

– Грешите, питајте вашу сестру – одговорила му је на то Дорис.

– Ето видите. Ја немам сестру, а ви дакле лажете – одговорио јој је он.

И грдно се преварио. Свега неколико месеци раније њему су умрли родитељи, а да нису стигли (или хтели) да му кажу истину. Имао је, баш као што му је Дорис и рекла, старију сестру коју су они дали на усвајање. Усвојио ју је један аустралијски брачни пар и она је одрасла у тој земљи.

Новинар је истину сазнао тек пошто је, уверен да је у праву, кренуо да доказује како је Дорис Стоукс преваранткиња на коју се не треба обазирати.

ПРИПРРЕМИЛА МИНА ИЛИЋ

Убитачно просечни Џон: један од приличног броја Американаца који у мртвачницу доспевају с картончићем око ножног палца на коме пише: DOA (енгл. Dead On Arival – мртви у тренутку кад су до нас стигли).

У реду, смејте се ако вам је баш до тога. Само, не заборавите, неколико месеци након смрти изгледаћете далеко горе од друшкана са слике.

Духови не постоје, је л' тако? А шта онда са снимком девојчице који је начинила камера у градској већници Вема у енглеској грофовији Шропшин 1995. године? Ако га је уопште начинила, разуме се.

ХИТ ХИТ ХИТ

„Трећи српски устанак" је назив компакт диска који је недавно објавила „Рибља чорба". Реч је о својеврсној компилацији на којој су се нашле политички обојене песме „Рибље чорбе" настале током њихове осамнаестогодишње каријере. Поред познатих песама „Погледај дом свој, анђеле", „Члан мафије", ту су и раније необјављене „Снаге опозиције" (настала још 1985. али забрањивана за објављивање) и „Волим и ја вас" која је компонована прошле зиме.

После рата

До свог првог компакт диска под називом „Рат или мир" дошао је и Игор Вукојевић, музичар из Добоја. Његове песме, у хард рок стилу, добрим су делом инспирисане ратом у Босни, посебно у темама „Пријатељу", „Добој, децембра '92", „Бијела застава" и друге. Читав посао око плоче Игор је обавио сам, одсвирао је све инструменте, певао, бавио се аранжманима и продукцијом, а и аутор је материјала.

Гимназијалац Балашевић по други пут

РАНИ РАДОВИ

Давне школске 1971/1972. године ученик Ђорђе Балашевић ишао је у IIа новосадске гимназије, писао је поезију и објављивао у листу „Гимназијалац". Заборављене песме талентованог тинејџера недавно су се поново појавиле захваљујући Зорану Колунцији, власнику издавачке куће „Прометеј" који је тада, почетком седамдесетих година, био уредник листа „Гимназијалац". Балашевић и „Прометеј" недавно су објавили нова издања књига „Три послератна друга" и „И живот иде даље..." (све даље одавде...)!. А Балашевић свој трећи роман обећава овог пролећа. Док се та књига не појави, ево како је Ђорђе писао када му је било осамнаест година.

ШТА СЕ ТО ДЕШАВА КАД ПОСЛЕ ПРОБЕ ХОРА САМ СЕДИМ НА КЛУПИ ИСПОД ВЕЛИКЕ СЛИКЕ СВЕТОЗАРА МАРКОВИЋА

Не,
Нису то поруке са далеких звезда,
То ја зрачим,
То ја емитујем речи:
„Због ом њене зелене очи",
И мислим:
Кад би она била пахуљица,
Ја бих сигурно био јануар,
И не би нас могли замислити
Једно без другога.
„Због ом њене зелене очи",
Како је то нелогично,
Мислим ја,
Што „Тоску" није написао Тосканини,
Сукобљавају се у мојој глави
Сви они безразложно, безнадежно завађени,
И мислим
Како је оштроуман био онај мајстор
Што је измислио кликере,
Шта би иначе радили клинци
Под мојим прозором
Читаво пополдне.
И тако, шарене се моје мисли,
Несређене, разбацане, испретуране,
„Због ом њене зелене очи",
Зашто ме увек маме мојих девојака
Воле више него што ме моје девојке воле,
Питам се ја
Док неки инсект у виду муве
Упорно кружи око последње сијалице која светли;
И нешто тише од тишине
Кроз васиону безгласно шуми.
Ал'ја сам миран,
Јер знам;
Нису то поруке са далеких звезда
То ја зрачим,
То ја емитујем речи:
„Због ом, због ом њене зелене очи"

КАД БИ ТИ БИЛА НЕКА СЕСТРА

Кад би ти била медицинска сестра,
Ја би онда био доктор Финли,
Па бисмо заједно пелцовали друштво
Против великих, малих
И грчких богиња,
И заједно би дежурали
У дугим ноћима
За време штрајкова пацијената,
И онда би се, у недостатку истих
Морали међусобно прегледати.
И увек би наилазили
На исто стање срца,
И долазили до истих дијагноза.
Кад би ти била часна сестра,
Ја бих био папа Павле Седми,
Па би онда,
Вадећи се на неког светог Аугустина,
Ил' на неку другу
Црквену мустру,
Заједно палили свеће
За време нестанка струје
Па би се онда међусобно
Исповедали и причешћивали,
И све тако.
Да си ти моја сестра,
То би можда било симпатично
Ал' не би било романтично,
И не би ваљало

ПАР РЕЧИ О НАШОЈ ЉУБАВИ

Ја сам претежно тежио ка сексу,
Ти си волела укрштене речи,
У реду, признајем,
Можда се нисмо волели
Баш као голуб и голубица,
Али смо се волели
Као неке друге животиње,
И било нам је лепо.
Ја сам претежно тежио ка сексу,
Ти си волела укрштене речи,
Твоја мама је због мене
Добијала лупање срца
И због ње сам коначно успео да схватим
Све оне силне вицеве о таштама.
Тек,
Ја сам претежно тежио ка сексу,
Ти си волела укрштене речи,
Ето, то радимо и данас,
Али не више у дуету.

ПОРУКА ЧОВЕЧАНСТВУ

Родићу се ја опет,
Нисам ја од оних
Што једном заувек умиру.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

NO WOMAN NO CRY — НЕ ЖЕНО, НЕ ПЛАЧИ

I remember when we used to sit
in a government yard in Brooklyn
observing the croodedness
as they would mingle
with the good people we meet
good friends we had
good friends we've lost along the way
in this great future
you can't forget your past
so dry your tears
I say to my people who passed away
no woman no cry, say say say
hey little sister don't shed no tears
no woman no cry
I remember when we used to rock
in a project yard in Jersey
and little Georgie would make the fire light
stolen cars past through the night
and then we'd hit the corner store
for roots, paper and brew
my drinks, my only remedy
for pain of losing family
but while I'm gonne shortly
everything is gonna be all right
Fugee's come to the dance tonight
the gun man's in the house tonight
but everything is gonna be allright
Oh, I'm high
I remember when we used to sit
in a government yard in Trenchtown
observing the croodedness
as they would mingle
with the good people we meet
good friends we had
good friends we've lost along the way
in this great future
you can't forget your past
so dry your tears I say

Сећам се када смо седели
у владином дворишту у Бруклину
гледајући гужву како се комеша
са добрим људима које смо имали
добрим пријатељима које смо уз пут погубили
у овој сјајној будућности
не можеш заборавити своју прошлост
и зато престани да плачеш
то кажем својим пријатељима који су умрли
не, жено, не плачи, кажем, кажем, кажем
хеј, сестро мала, не проливај више сузе
не, жено, не плачи
сећам се када смо свирали рок
у двориштима новоградњи у Џерсију
мали Џорџи је распиривао ватру
украдена кола су јурила кроз ноћ
онда смо навалили у радњу на углу
по биљке, новине и пиво
моје пиће, моје једино излечење
од бола за изгубљеном породицом
али чим се вратим са кратког пута
све ће бити у реду
Fugee's долазе на игру вечерас
човек са пиштољем је у кући вечерас
али све ће бити у реду јер ја сам добро
сећам се када смо седели
у владином дворишту у Тренчтауну
гледајући гужву како се комеша
са добрим људима које смо знали
добрим пријатељима које смо уз пут погубили
у овој сјајној будућности
не можеш заборавити своју прошлост
и зато престани да плачеш, кажем.

Текст и музика: ***Винсент Форд*** ● *Изводе:* ***„Fugees"***

Уређује
др Зоран Живковић

ДАН ДУГ 800

ЈАН ВИТСОН

Отац Хопкинс стрпљиво је чекао до поднева. Своје вернике тек тада је звоном обавестио да почиње проповед. До тог тренутка тако нешто није могао да учини из једноставног разлога што црква, између осталог, није ни имала звоник.

Стигли су Лукасови, брачни пар Рендал, читава породица Смит, па Бејкер, Бакстер... На лицима свих видео се умор, било је очигледно да су цело јутро провели у напорном раду.

– Тата, зашто ме тераш да скупљам ђубриво, то је тако непријатан посао? – једанаестогодишњи Џонатан обратио се оцу. У истом тренутку Маргарет, Џонатанова сестра близнакиња, питала је мајку чему толики труд око сејања кад би преподне лепо могли да преспавају, сачекају смирај дана и оду у самопослугу.

И, заиста, ујутру је увек било сувише рано, за отприлике осамсто година. Тако је, рецимо, кућа Елизабете и Ричарда Лукаса, у којој су живели са својим близанцима, ујутру била једна кућица склепана од сламе и блата. Тада су они, баш као и Смитови, Бакстерови, Бејкерови, морали да скупљају ђубриво, сеју у пољу, користе примитивна оруђа, једном речи муче се најтежим пословима на које нису били навикли.

Поднева су полако доносила благодети цивилизације. Тамо где су се простирала поља засејана пшеницом низале су се стамбене зграде и солитери, уместо изложаних путева појавили би се асфалтни друмови којима су јурили аутомобили. Дневне новине и часописи појављивали би се око четири сата, до шест увече у кућама се чуо звук радија, само пола сата касније сви су увелико седели испред својих телевизора. Примитивно село претварало се у град којим су на све стране врвели људи.

И сами збуњени оним што им се дешава, Лукасови би једва сачекали смирај дана, да децу отпрате на спавање (мада су их свесно остављали у соби с телевизором, да Маргарет и Џонатан макар увече уживају неоптерећени пословима који су и за одрасле били тешки), па да позову своје прве комшије Сели и Пола Дивајза.

Седећи у дневној соби Лукасових њих четворо упиљили би се у телевизијски научни програм. Извесни професор са Колумбија универзитета објашњавао је да се десило чудо које тешко да су и у најстручнијим круговима могли да објасне. Покушао је да то што се догађа образложи неким временским мехуровима који су се наднели над планетом и упорно усисавају и прошлост и садашњост. Потпуни хаос изазвао је поремећај читавог тока еволуције.

– Баш бих волео да знам да ли је и њему самом јасно о чему прича? – био је замишљен Сели Дивајз. – Знате ли шта ме копка? Кад бих решио да вечерас останем код вас да преспавам, да ли бих се сутра ујутру пробудио у вашем или мом временском мехуру?

– Мислим да се отац Хопкинс не би сложио с тим – Елизабет Лукас изговорила је ово искрено уплашена. Уосталом, није само она била ужаснута невероватном судбином коју је, хтела то или не, морала да дели са свим осталим људима.

Оно о чему су, заједно са Дивајзовима, расправљали било је питање које су им деца упорно постављала. Шта би се, заиста, догодило да неким случајем одбију да учествују у оном делу дана пре него што стигну све благодети цивилизације? Кад би, рецимо, ујутру спавали уместо што падају на нос оптерећени досадним пословима у пољу и око куће, да ли би били награђени кућом у којој се нађу у сумрак, да ли би и били у прилици да с децом и пријатељи-

РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА ПОЛИТИКА

Прославите са нама осамдесети рођендан Артура Кларка, највећег визионара нашег столећа!

Од 2. маја 1997. сваког петка, суботе и недеље, у вечерњем термину (и репризно сутрадан у подне) на Телевизији Политика: Кларкове документарне ТВ серије „Тајанствени свемир", „Тајанствени светови" и „Светови чудних сила".

„Забавник" вас унапред извештава о најзанимљивијим епизодама серије.

– Лиз, не буди дете – и у очима Сели Дивајз виделе су се сузе. – И сама знаш да се сви претварамо да живимо нормално, па макар то било само у вечерњим сатима. Шта нам друго преостаје?

– Уместо да нас умире – Пол Дивајз се разбеснео – они трабуњају о некаквим мехуровима. – Једино што ме теши јесте да и сви ти набеђени учењаци јутра проводе напорно радећи у пољу.

У свим средствима обавештавања, почев од новина, потом радија, телевизије, па Интернета који се последњи појављивао, расправљало се само о једном. С обзиром на то да је постало јасно да се не ради о крају цивилизације, јер се она изјутра поново обнављала, нагађало се шта је то довело до потпуног прекида њеног тока. Правог одговора, мада су многи износили различите претпоставке као и онај професор са Колумбија универзитета, није било.

А људи су, баш као Лукасови, Дивајзови, настојали да ухвате корак и са таквим начином живота, по могућности са што мањим последицама по здравље, нарочито душевно стање. Неки су чак, наравно у послеподневним сатима, и по неколико десетина километара колима путовали на посао журећи да се врате кући до једанаест увече. Тада, дакле један сат пре поноћи, све би почела да обузима нека врста омамљености. И ма колико се неко трудио да остане будан, није успевао.

Било је научника који су, поред литара и литара кафе, пили разне наркотике не би ли се, у пуној приправности, суочили с тим тренутком, ма како кратким, потпуне ништавности, одсуства времена и простора, тим нечим... Чиме?

Поремећај није значио, рецимо, престанак катастрофа, ратова. И даље би долазило до поплава у Бангладешу у којима су се губили људски животи, сударали би се возови у Јапану, танкери за превоз нафте такође, црне мрље реметиле би равнотежу у природи.

У тренутку када су се и Елизабет и Сели расплакале, зазвонио је телефон. Ричард Лукас гледао је у апарат као да га види први пут у животу. Кад се телефон огласио седми, осми пут, он је бојажљиво дигао слушалицу.

– Не знам ко сте, а то у овом часу није ни важно – чуо је глас непознате жене. – Све су то бесмислице којима нас обасипају и са малих екрана и путем Интернета. Ја ћу вам рећи шта се, у ствари, догађа. Број становништва у овом нашем веку толико је нарастао да више не постоји могућност да се реинкарнирамо у било шта друго осим у нас саме! Схватате? Ми више нисмо живи, претворили смо се у ходајуће мртваце.

Ричард је испустио слушалицу као да је ужарена. Само му је недостајала ова непозната жена и њене мрачне претпоставке. Иако га је узнемирило оно што му је саопштила, Ричард је и својој супрузи и суседима рекао да је то био позив неког трговца некретнинама који је нудио своје услуге. Намерно није желео да их оптерећује том новом теоријом која, помислио је, можда и није тако далеко од памети.

Кад су Дивајзови отишли кући, Ричард је легао поред Елизабете мислећи да ли би било паметно да воде љубав. Шта кад би Елизабет затруднела? Како би се плод развијао у том дану дугом осамсто или, можда, још више година? И да ли би се беба родила у савременој болници или у њиховој кући од блата и сламе?

– Зашто се правиш луда, Елизабет? – Ричард је гледао своју жену обасјану светлошћу двеју свећа. – Добро знаш да сам ставио три коцкице леда у виски који сам пио док смо седели са Дивајзовима и гледали телевизију?

– Не бих желела да те увредим, али понекад не схватам како ти не досади да стално нешто измишљаш, Рич? – Елизабет га је гледала готово сажаљиво. – И, зашто трошиш две свеће, сасвим нам је довољна светлост једне.

– Елизабет, Бет моја, па само пре неколико сати загревала си нам храну у микроталасној пећници, ни тога се не сећаш?

– Пошто си већ толико упоран са тим твојим измишљотинама, можда би, уместо што гњавиш мене, могао да попричаш са нашим духовником? Хајде, молим те, плашим се да лудиш, Рич.

– Бет, не могу да верујем да се баш ничега више не сећаш. Реци ми, молим те, шта смо радили око седам?

– Наше племе, па и ми с њима, бежали смо пред војницима Рима. Твоје лице било је обојено плавим бојама. Сада смо већ сигурнији, видиш и сам, имамо прави дом. Треба да будеш захвалан што у последње време живимо удобније.

Биће обрасло дугом длаком гледало је своју женку како плодове које је он сакупио са осталим мужјацима сакрива у пећини. Ударао је каменом о камен покушавајући да изазове варницу и запали ватру. У глави му се јавила необична слика. Да није некада ходао на све четири?

Стресао се од хладноће. Зашто је уопште напустио сигурност воде, океана?

Све се помутило, остала је само збркана мисао. Потом – ништа. Таласи су се ваљали огромним воденим пространством, ветар је хучао Земљом којом је царовала нежива природа.

В. С.

Илустровао Добросав Боб Живковић

ма седе испред телевизора или би били кажњени? Можда само они који марљиво подносе бреме преподнева, добију као награду све те погодности у вечерњим сатима?

Иако се ово питање неминовно наметало свима, одрасли као одрасли, нису се усуђивали да се успротиве наметнутим обавезама ма колико им оне тешко падале. Живели су у сталном страху да не поремете равнотежу и да, у неком од тих временских мехурова, једноставно не нестану.

– Не знам за вас – изненада је зајецала Елизабет Лукас – али ја нисам сигурна да ћу овакво стање још дуго моћи да подносим.

– Драга – Ричард је обгрлио своју супругу око рамена – не смеш да посустанеш. Ако ништа друго, мораш да мислиш на Маргарет и Џонатана.

УПОЗНАЈТЕ ПУШКУ „М-16”

ЗА ЛЕПОТИЦА

Лепоту и склад њених линија многи су покушали да опонашају. У Вијетнамском рату стекла је славу, али и глас најомраженијег оружја икада направљеног

Када су момци са зеленим беретkама, распоређени у Вијетнаму, добили нову пушку да је испробају, нису били баш одушевљени. Пушкица која је напуњена тежила свега три килограма и користила муницију од само 5,56 mm није уливала поверење. Чули су се коментари како се мала зрна могу лако ухватити рукавицом за бејзбол. Зли језици ућутали су се после првих борбених испитивања. Погођени Вијетнамци (или још чешће цивили) нису се могли препознати. Војни патолози који су учествовали у испитивањима били су запрепашћени не само величином излазне ране него и њеним положајем. Не само што није била паралелна са улазном раном, него је одступала и двадесетак центиметара, што значи да је метак кривудао пролазећи кроз тело погођеног. Поред изузетне убојитости, ново оружје имало је и многе добре особине па је прихваћено у наоружању специјалних америчких и јужновијетнамских јединица, а неколико година касније одлучено је да се све јединице америчке војске опреме пушком М-16.

Развој ове пушке започео је 1950. године на основу захтева Пентагона за краћим, лакшим а довољно убојитим оружјем. Од више понуда одабран је предлог Еугена Стонера. Његова AR-10 била је прототип пушке будућности. Израђена у великој мери од алуминијумских легура и пластичних материјала била је много лакша од тадашње америчке аутоматске пушке М-14. Део механизма смештен је у кундак чиме је AR-10 постала и краћа од својих супарника, али је тиме Стонер постигао и нешто више.

Сви који су пуцали из аутоматског оружја знају како оно одскаче навише приликом рафалне паљбе и како га је тешко обуздати. Код ове пушке цев, затварач и кундак постављени су у једној линији, па трзај пушке иде право у раме стрелца а не и навише као код осталог оружја. Идеја је позната одраније, али је ретко коришћена јер захтева високо постављене нишане што отежава тачно гађање. Стонер је, међутим, исправно сматрао да је боље нешто слабије нишанити него уопште не обуздавати оружје. Уз све наведено, AR-10 је била пушка релативно једноставне грађе и није захтевала дугу обуку.

На полигону, међутим, није било све тако сјајно. Пентагон је упорно захтевао да се пушке израђују за стандардни метак НАТО пакта калибра 7,62 mm. То је снажан метак јаког трзаја и упркос свим Стонеровим напорима AR-10 није испуњавала тачност гађања рафалном паљбом, и ту је битно заостајала за великом М-14.

По ко зна који пут показало се да је немогуће направити добру малу пушку за снажан метак. С друге стране, слаб метак није довољно убојит.

Док су Руси полако постајали познати као произвођачи најбољег оружја на свету, амерички генерали и даље су робовали јаком и убојитом метку великог домета. Незадовољни понуђеним решењем, окренули су се новом пројекту. За то време Еуген Стонер није мировао. Решио је да направи метак код ког ће бити обједињена убојитост са малим трзајем.

Једини начин да се то постигне био је да се лаганом зрну да огромна почетна брзина. У свету ловачког оружја постојало је неколико таквих метака, па је Стонер за основу своје муниције узео један метак намењен одстрелу ситније дивљачи и знатно га усавршио.

Резултат је био задивљујући. Зрно његове муниције тежило је само 3,56 грама, али испаљено брзином од близу 1000 метара у секунди постизало је на циљу стравичан учинак. Експерименталне животиње често су умирале од шока иако сам погодак није био смртоносан. Када на већим даљинама брзина падне испод потребних 800 метара у секунди, зрно је задржавало своју убојитост тако што је приликом поготка губило стабилност и лутало кроз тело правећи тешке ране. Уз све остало лагани метак омогућавао је стрелцу да понесе много више муниције.

Своју AR-10 Стонер је прилагодио новој муницији и направио нову пушку названу AR-15. После вишегодишњег испитивања и усавршавања на полигонима и војномедицинским установама, лиценцу за производњу пушке купила је чувена фирма „Колт”. Упркос одличним особинама, америчка војска није желела да усвоји такво оружје у нестандардном калибру и тек ју је сурова ратна пракса натерала да постепено промени своје мишљење.

Када су се амерички војници у Вијетнаму први пут суочили с партизанима, с неверицом су схватили да „примитивни" Вијетнамци имају већу ватрену моћ. Американци су засипани рафалима из компактног и брзометног „калашњикова", док су се кроз прашуму једва провлачили са својим дугачким и тешким М-14, подешеним само за полуаутоматску ватру. Како је ова због јаког трзаја онемогућавала тачност поготка, решење је потражено у масовнијем коришћењу аутомата. Међутим, аутомати се разликују од аутоматских пушака по томе што користе пиштољску муницију којом се погађа са сигурношћу само на малим даљинама и никад нису били замена за пушку.

Амерички генерали осећали су се понижено док се међу јединицама под њиховом командом ширио очај. Тада се неко сетио Стонерове AR-15. Као део тајног програма „Еџил" којим се предвиђало наоружавање и опремање плаћеничких јединица у југоисточној Азији, у Вијетнам је 1962. године стигло 60.000 пушака које су добиле званичну ознаку М-16А1.

Постепено је све већи број Американаца добијао М-16, а средином рата постала је основно оружје америчке армије. У Вијетнамском рату М-16 је стекла славу, али и „углед" најомраженијег оружја икада произведеног. Ране које је стварала биле су исте као оне које прави забрањена распрскавајућа дум-дум муниција и на међународним конференцијама о контроли наоружања многе земље тражиле су забрану муниције калибра 5,56 mm. Та особина уплашила је противнике, но, рат је открио и њене друге особине које су забрињавале саме Американце.

Да би AR-15 радила поуздано, Стонер је сасвим поједноставио њену грађу, али је у томе мало претерао. Док све пушке које за рад аутоматике користе снагу барутних гасова позајмљених из цеви имају посебан клип за ту сврху, код AR-15 гасови право из цеви ударају у затварач. Теоретски, па и на полигонима, то је изгледало савршено, само се заборавило на једну „ситницу". После дуже паљбе гареж барута нагомила се на затварачу и доводи до застоја а борци на ратишту немају времена да стално чисте оружје. Поред тога, М-16 је прављена на уобичајен амерички начин – изузетно квалитетно са деловима који се беспрекорно уклапају. Руски „калашњиков" а нарочито кинеска верзија коју су користили вијетнамски партизани изгледао је поред М-16 као гомила лоше склепане лимарије. Међутим, иако доприносе већој тачности при гађању делови урађени без одступања чине да блато и песак лако заглављују оружје.

Просечном војнику ипак је, много важније да га пушка не изда у одсудном тренутку него да има тачност коју, иначе, само врхунски стрелци могу да искористе. Амерички генерали поново су били понижени: њихови војници често су бацали М-16 и користили заплењене „калашњикове". За разлику од америчког чуда технике, руска и кинеска „гвожђурија" радила је савршено.

Стонерова пушка била је ипак релативно добро оружје и после Вијетнамског рата остала је у америчком наоружању. Тада су све земље НАТО пакта прешле на калибар 5,56 mm. За овај метак многе земље направиле су боље пушке од М-16.

Када су крајем седамдесетих година, западни обавештајци сазнали да Совјетски Савез уводи у наоружање нови „калашњиков" АК-74 још мањег калибра од само 5,45 mm, Американцима је постало јасно да хитно морају да усаврше своје пушке. Гасни механизам преправљен је и уведена је нова муниција од 5,56 mm која је имала нешто мању брзину али већи домет и пробојност.

Нова верзија са службеном ознаком М-16 А2 постала је 1985. године стандардна америчка пушка. Поред ње, производи се и М-733 „командо", скраћена верзија намењена специјалцима.

М-16 постала је опште позната захваљујући филмовима о Вијетнамском рату али и крими ћима. Још једна особина учинила је да она постане оружје за сва времена: лепота, ако то за оружје може да се каже! Њен изглед покушали су да копирају многи конструктори, али нико није достигао склад и лепоту њених линија. Уз један Маузеров пиштољ, М-16 је једино оружје које је обавезан експонат у свим музејима савременог индустријског дизајна.

Иако по квалитету и борбеним особинама никада није била равна свом љутом противнику – „калашњикову", она је неоспорно много лепша.

Н. Рондовић

ШТА СЕ НОСИ.. ШТА СЕ СЛУША...

НУМЕРИЧКИ ФОТО-АПАРАТ

Најмањи од свих нумеричких фото-апарата: Nikon Coolpix 100 „памти" 42 фотографије. Да бисте их видели, више не морате да укључујете апарат у посебно напајање (то јест градску мрежу), довољно је да га прикопчате на утичницу компјутера. Нешто крупнији од малиша који следе: 60x 154,4x34 mm. Цена: 999 DEM.

СЛУША ГЛАС ГОСПОДАРА

Први радио CD који ће слушати ваше команде у најбуквалнијем смислу те речи. Довољно је да унесете у меморију 96 наслова (капацитет: 84 CD и 12 радио-станица) и да гласно изговорите име станице или CD, па да истог часа крене најновији диск групе без које сте као луди. Цена (свака се послушност плаћа) – 275 DEM.

РЕБУС (11)

СПОЈИТЕ ПАР

1. Е. Клептон ..... а. виолина
2. Д. Елингтон ..... б. кларинет
3. Л. Армстронг ..... в. хармоника
4. Б. Дугић ..... г. виолончело
5. Р. Стар ..... д. гитара
6. М. Ростропович.. ђ. фрула
7. Ј. Колунџија ..... е. клавир
8. Б. Милошевић ... ж. тамбура
9. Ј. Балаж ..... з. бубњеви
10. Б. Ђокић ..... и. труба

СЛОВНИ РЕБУС (4, 5)

ЛЕ ЧА

20 РАЗЛИКА

АУТОР: МИЛОШ	НАУЧНИК СА СЛИКЕ	РУСКИ КОСМОНАУТ, АЛЕКСЕЈ	КРХАК МЕТАЛ, СТИБИЈУМ	ТЕОРИЈА КОЈУ ЈЕ УТЕМЕЉИО НАУЧНИК СА СЛИКЕ

ПРИБОР ЗА РАД

ЖЕНСКО ИМЕ, ЛЕНА, ЛЕНЧЕ

ПЕСНИК ЈАН

ЛИТАР

РАВНАЛО, ЛЕЊИР

ГЛУМИЦА ШНАЈДЕР

ПРИСВОЈНА ЗАМЕНИЦА

ПРВО СЛОВО

ИНИЦ. ГЛУМИЦЕ АРНЕРИЋ

СРДИТИ СЕ

ИНИЦ. ГЛУМИЦЕ СРЕТЕНОВИЋ

РУБЉА

АМЕРИЧКИ ГЛУМАЦ БИТИ

НЕРАСПОЛОЖЕЊЕ

НАКНАДА ЗА ШКОЛОВАЊЕ

ЗЛОСТАВЉАТИ, ТЛАЧИТИ

ПЕВАЧИЦА ФРЕНКЛИН

БИВШИ ФРАНЦУСКИ ТЕНИСЕР

ИНИЦ. НАУЧНИКА ТЕСЛЕ

ВОЛТ

ЧЛАН ДЕЛЕГАЦИЈЕ

ЧОВЕК КОЈИ ГОВОРИ МЕЂ. ЈЕЗИКОМ ИДО

ЛОВАЧКИ ПАС ЗА ЛОВ НА ПТИЦЕ

ФЕУДАЛНА ТАКСА НА ЛОВАЧКЕ ПСЕ

ВИДОВИТОСТ

ИСТОК

ДЕО ПУТА

БИВШИ БОКСЕР МУХАМЕД

РЕКА У МОЛДАВИЈИ

ЗМАЈ НЕМАН

ВИТЕЗ (мн.)

ЛАГАН САН

БРИТАНСКИ АСТРОНОМ, ЏОРЏ БИДЕЛ

БИВШИ БОКСЕР, СОНИ

КАО ОНАЈ

БИВШИ ЈАПАНСКИ ПОЛИТИЧАР ВИСАКУ

ТОНА

ИНДИЈСКО БОЖАНСТВО НЕБА

МЕСТО НА ПАШМАНУ

НАБАСАТИ

ПОЛИТИЧАРЕЛ САДАТ

ДАХ

ДИНАР

ПРИПАДНИК СТАРОГРЧКОГ ПЛЕМЕНА

ПИСАЦ ЗВЕВО

26. И 1. СЛОВО АЗБУКЕ

НИШ

УЗБУНА

ЗНАК ЗА ЗАУСТАВЉАЊЕ

ЕЛЕКТРОН

СОРТА ТРЕШЊЕ

СВОЈЕРУЧНО (скр.)

ИМЕ ГЛУМЦА ПАЋИНА

ГРАД У БЕЛГИЈИ

РАДИЈУС

ИЗНОС

"ВЕЧНИ ГРАД"

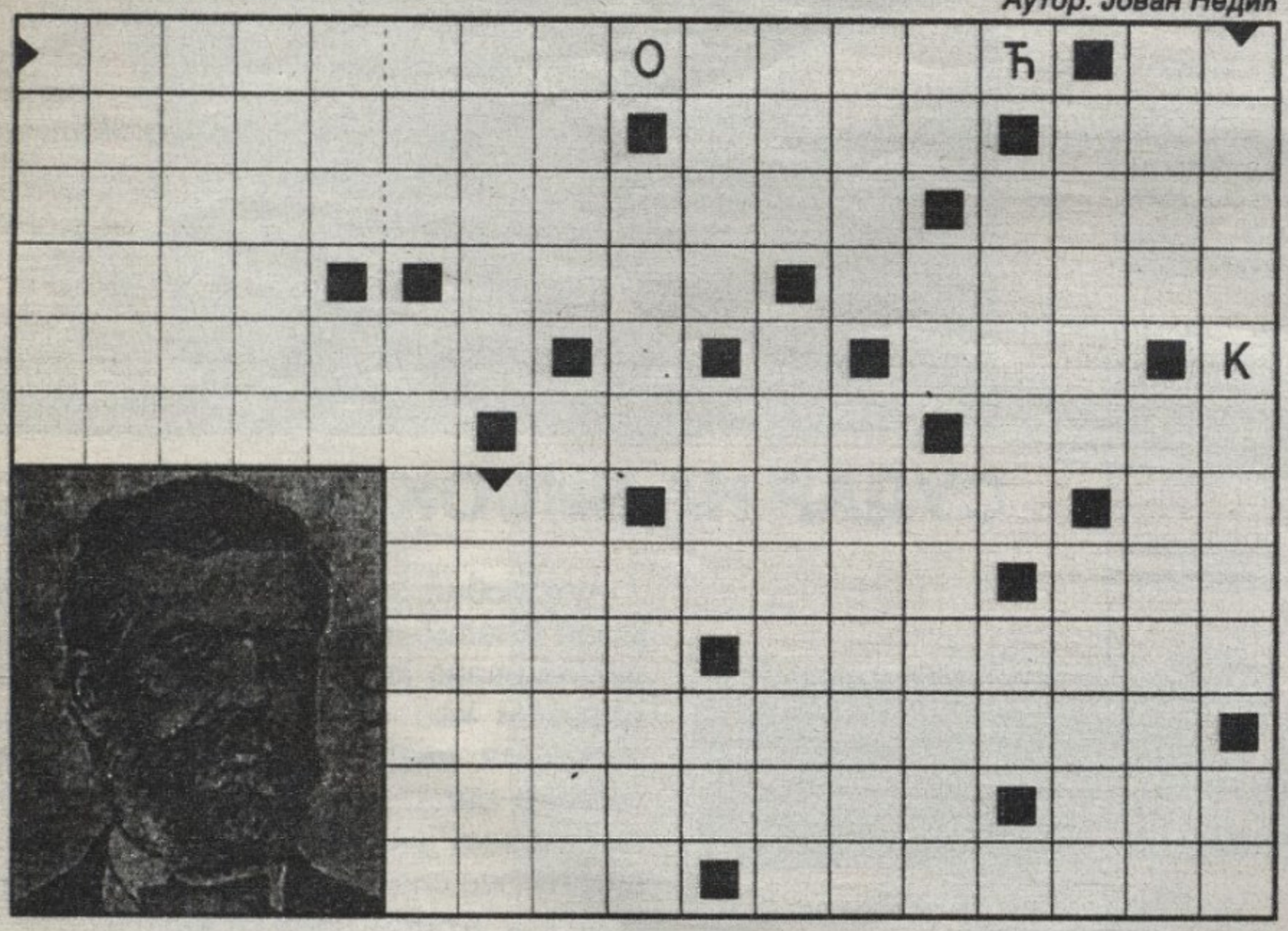
МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Речи из пописа распоредите у мрежу тако да добијете исправну укрштеницу. Водоравно у смеру стрелице добићете име и презиме лекара, школског реформатора и писца првог уџбеника по Вуковом правопису (слика). Усправно у смеру стрелице добићете називе два града у којима је живео великан са слике.

ВОДОРАВНО: **АБРАКАДАБРА, ВЕЧНА ЛОВИШТА, ГАЛ, ЕЛЕОНОРА, ЕТИВАЖА, ЖУЉ, ИРАН, КЕЕ, КИКИЦЕ, КМЕР, КОМБАЈН, МЕГА, НСУ, ОСЛО, ОСОБА, ОЧИ, ПЕГА, РАНО, РМ, РОКОВНИК, СНОШЉИВ, СОМБРЕРА, СС, СУКОБ, ТРКА, ХОРМОН.**

УСПРАВНО: **АРОМА, АЦ, БАМАКО, ББ, БОРОДИН, БРАОН, ВЛАХ, ГРЕЈАЧИ, ГРМЉЕ, ЂЕВРЕК, ЂОНОВИ, ЕНА, ЕСТ, ЖЕНСКАРИ, ИВ, ИГЛУ, ИО, КАРОЉ, КВ, КОР, КОСЕКАНС, НОЛ, ОЖ, ОЛЕАТИ, РЕЧНИК, САКО, СУМЕРКА, ТАВЕ, ТРУПА, ШОША.**

Аутор: Јован Недић

ОСМОСМЕРКА

У овој осмосмерци треба да пронађете презимена глумаца и глумица са списка. Неискоришћена слова, читана редом, дају презиме филмског уметника са слике (Чарли).

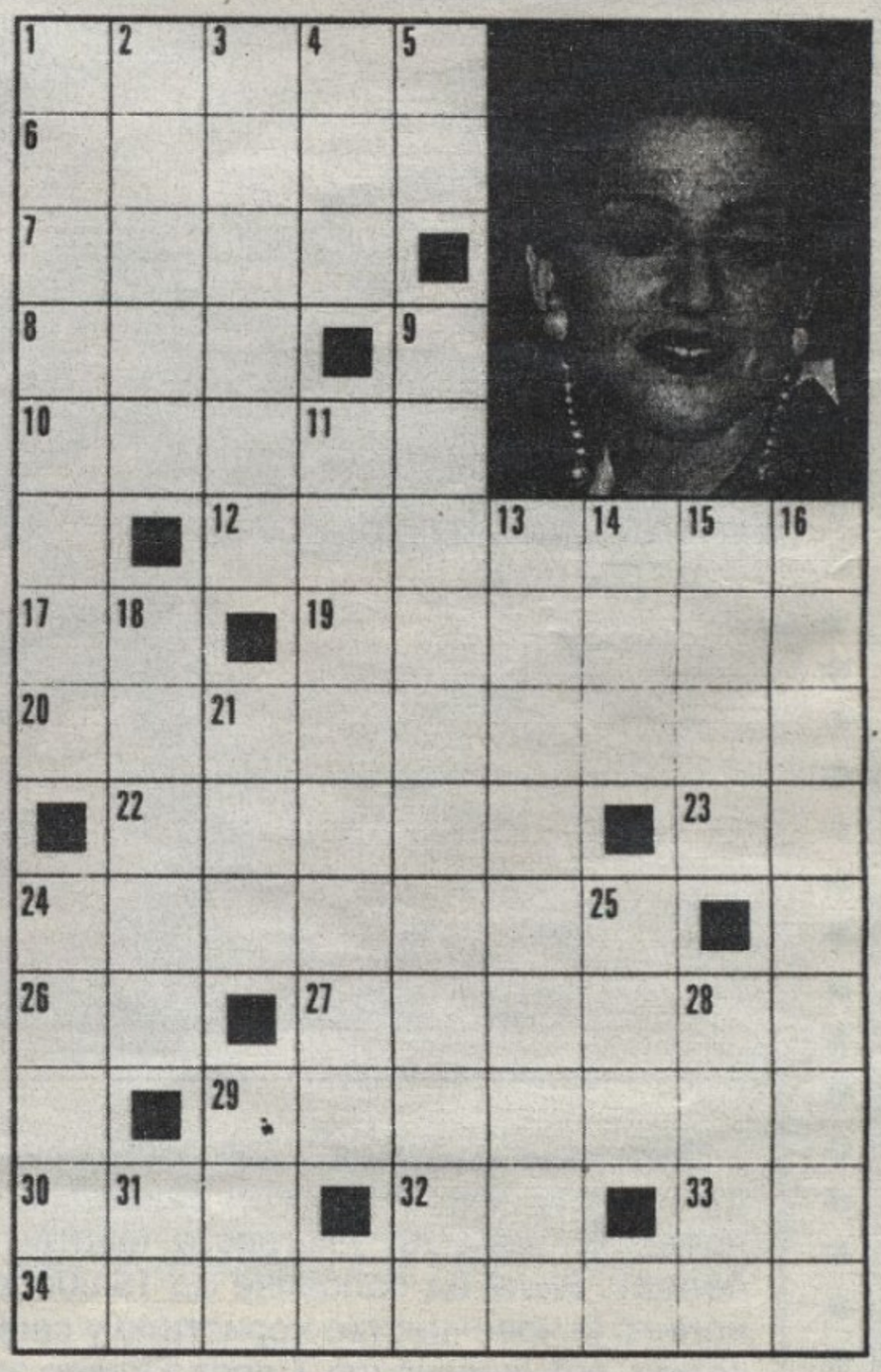
АЛЕН, АНДРЕС, БАРТОН, БЕДИ, БЕКОЛ, БЕЛМОНДО, БРАНДО, БРОНСОН, ГРАНТ, ДАНСОН, ДЕ ВИТО, ДЕЛОН, ДЕ НИРО, ЕВАНС, ИСТВУД, КВИН, КИНГСЛИ, КОНЕРИ, КОСТНЕР, ЛЕМОН, ЛОРЕН, МАЛДЕН, МАРВИН, МАРФИ, МОНРО, МОРГАН, НИВЕН, ПРИСЛИ, РАСЕЛ, РЕДФОРД, РИВС, РОБЕРТС, РОСИ, СВЕЈЗИ, СЕЛЕРС, СТАЛОНЕ, СТЕНВИК, СТРИП, ТАРНЕР, ТЕЈЛОР, ФОНДА, ЏОНС.

К	О	Д	Н	А	Р	Б	Е	Д	И	Н	К	И	Н	Г	С	Л	И
И	О	Т	Д	Е	А	Д	Е	В	И	Т	О	И	С	О	Р	Н	Л
В	Е	С	Н	Р	В	Л	Ч	Л	Р	И	В	С	Р	А	П	И	С
Н	В	Р	Т	А	О	И	М	Н	М	Р	Л	И	Н	С	Ф	В	И
Е	А	О	И	Н	Р	Ф	Н	О	А	О	Н	А	Т	О	Е	К	Р
Т	Н	Л	Р	Л	Е	Г	Д	М	Р	Е	Н	Р	Н	Ј	Р	О	П
С	С	С	Е	Л	Е	Р	С	Е	Д	Г	Е	Д	З	Д	Л	Б	И
Н	О	С	Н	А	Д	С	Н	Л	Р	Б	А	И	О	Ј	Р	И	Р
О	Р	Н	О	М	С	Т	А	Л	О	Н	Е	Н	Е	Л	А	Е	Т
Џ	Л	О	К	Е	Б	М	А	Р	Ф	И	С	Т	В	У	Д	Н	С

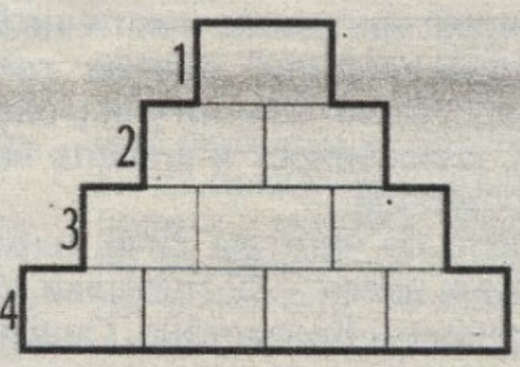
УКРШТЕНИЦА

ВОДОРАВНО: 1. Нови филм певачице и глумице са слике; 6. Певач, Зоран; 7. Град у Холандији (сир); 8. Највеће јадранско острво; 10. Бреме, терет; 12. Исказ дат на постављено питање; 17. Велика река у Сибиру; 19. **Певачица и глумица са слике**; 20. Први падеж; 22. Сиромах (тур.); 23. 28. и 10. слово азбуке; 24. Наметник на организму; 26. 7. и 14. слово азбуке; 27. Град у Тексасу; 29. Руско мушко име; 30. Овамо; 32. Иницијали Дикенсовог јунака Твиста; 33. Слично (скр.); 34. Женка канаринца.

УСПРАВНО: 1. Негативно наелектрисана честица у атому; 2. Расположено, весело; 3. Било какво; 4. Екипа; 5. Иницијали певача Челентана; 9. Човек који се брине око организације; 11. Висок морнарички чин (мн.); 13. Изабирати; 14. Руска показна заменица; 15. Словеначки песник, Франце; 16. Вила из епске поезије; 18. Инвалид; 21. Марљивост; 24. Дан у седмици; 25. Швајцарски јунак, Вилјем; 28. Атлетски бацачки реквизит; 29. Певачица, Сара; 31. Иницијали певача Алексића.

СЛОГОВНА ПИРАМИДА

1. Нота солмизације; 2. Већи водени ток; 3. Гомиле, рпе; 4. Популарни плес.

КА, КА, КА, МА, МА, НА, РЕ, РЕ, РЕ, РЕ.

Решења се налазе на страници "Маше поште".

ЈАК КАО ШЕРПАС

Припадници племена Шерпаса из Непала пењу се на врхове Хималаја, и то под теретом, много лакше него најбоље припремљени планинари који стижу из равнице зато што њихов срчани мишић користи много целисходније кисеоник из ваздуха. До овог закључка дошла је екипа Питера Хочака с универзитета у Ванкуверу (Канада) после проучавања овог народа.

Да би се схватило шта доктор Хочак хоће да каже, треба знати да је грчење мишићних влакана увелико омогућено разлагањем аденозина трифосфата (АТР), који игра улогу „бензина" за мишиће. А овај незаменљиви АТР ствара се, нарочито при продуженим напорима, преко ваздуха, то јест уз присуство кисеоника.

Канадска екипа доказала је да Шерпаси производе више АТР који снабдева енергијом ћелије него најприпремљенији алпинисти и то зато што је њихов аеробни метаболизам, размена материја преко ваздуха, спорији. Објашњење овог парадокса треба потражити у мишићним ћелијама. У поређењу с народима који живе на мањим висинама, оне код Шерпаса производе 60 одсто више АТР за сваки удахнути молекул кисеоника што је неупоредиво виши коефицијент корисног деловања, што би рекли инжењери.

Ова способност највероватније је записана у гене сваког Шерпаса.

И то са осмехом... „Мотор издржљивости" код Шерпаса има изванредан радни учинак – закључак је истраживача из Ванкувера.

СУДАР НА ВИСОКОМ НИВОУ

Аутомобил за чијим је воланом био један младић (нама непознатог имена) неочекивано је скренуо с пута и, пролетевши као муња поред једног од стражара, ударио право у капију краљевске палате у Лондону. Ударац је био толико јак да се једна страна капије готово сасвим одвалила. Утврђено је да је у питању била саобраћајна незгода, што и није необично ако се зна да је трг испред Бакингемске палате један од најпрометнијих у граду.

ЈЕЗИК КОЈИМ ГОВОРИ ЈЕДАН ЧОВЕК

Деведесет одсто од 7.000 постојећих језика у свету нестаће током следећег века, предвиђа немачки лингвиста Мартин Хаспелмат. Више од половине од 15.000 језика колико је човечанство користило у својој историји, већ је ишчезло. Савет Европе зато је сачинио програм угрожених језика, као што је јидиш, на пример. Пре Другог светског рата овим језиком говорило је осам милиона Јевреја централне и источне Европе, а данас „јидиш-немачки" разуме тек два милиона особа. Језик се и не учи у световним школама, књижевност и штампа на јидишу све су угроженији.

Што се чагатаја тиче, њиме говори један једини човек – 62-годишњи Максуд Шафиги, становник Казахстана. Овај језик, који је мешавина турског, казахстанског и монголског, пише се арапским писмом, а увео га је у 13. веку монголски владар Џингис Кан да би и језички ујединачио своје царство. Максуд Шафиги убрзано ради на речнику казахстанско-чагатском да се не би сасвим изгубио.

Јидиш нестаје...

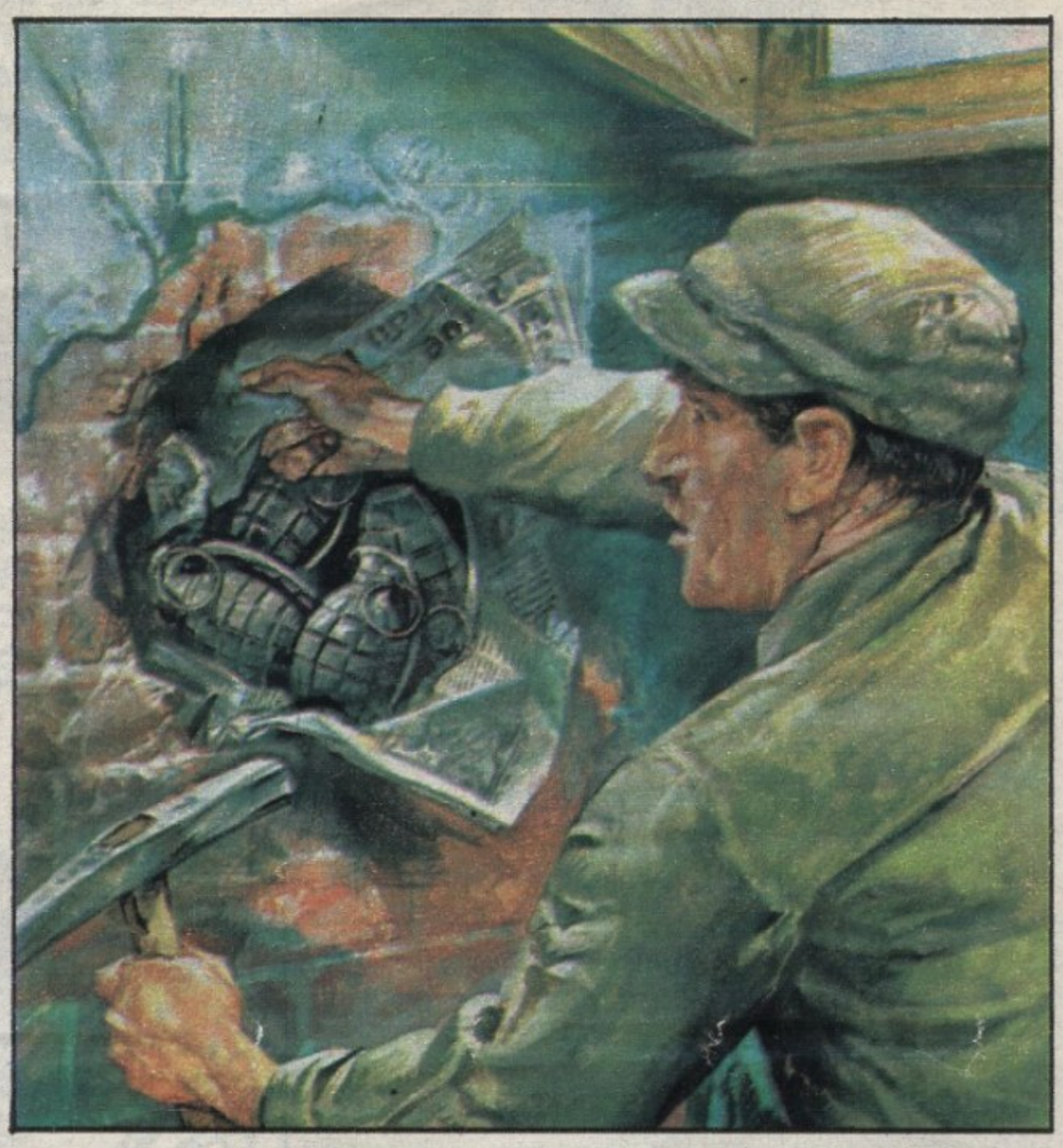
ЦИПЕЛИЋ, АЛИ ПРАВИ

Највећа ципела на свету дугачка је 140 центиметара и тешка 38 килограма, а могла би да буде „кнап" неком џину високом осам метара. Да би је направили, Лино Мерло (видите га у ципели) и још неколико обућара из фабрике „Treemme" у Монтебелуну код Тревиза, у Италији, утрошили су 190 часова рада.

ОПАСНЕ ИГРЕ

Десетогодишњи Марко Мармели и његов две године млађи брат Андреја играли су се на прузи кад је наишао воз који саобраћа на линији Чечина – Салине, у Италији. Тек кад се зачула шкрипа кочница, схватили су да им прети опасност, али за Марка је већ било касно: локомотива га је ударила и одбацила у страну. Срећом, прошао је само с поломљеном бедреном кости.

...А У ЗИДУ – БОМБЕ!

Пажљиво увијене у новинску хартију из тридесетих година, савршено очуване и још увек употребљиве биле су ручне бомбе које је Италијан Антонио Јудиче, из околине Барија, нашао скривене у зиду куће коју је обнављао. Одмах је обуставио радове и позвао полицију, а стигли су и војни стручњаци за експлозивне направе који су бомбе пажљиво уклонили.

РЕКЛАМЕ – БЕЗ ГАЛАМЕ

На страницама унутрашње хронике јапанске новине „Асахи Шимбун" објавиле су фотографију са пашњака на планини Асо где су краве ишаране рекламама за производе разних фирми из околине. На ову идеју дошли су узгајивачи стоке из места Убујама. У рекламне сврхе, али и за паре, изнајмљују све домаће животиње које се по читав дан шеткају уз пут којим годишње прође преко 700 хиљада возила.

Уређује: Вито Недељковић

Илуструје:Љубомир Милојевић Љубац

Како да помогнем Кићи?

Имам папагаја Кићу – тигрицу – старог око седам година. Раније је био веома весео, летео је по кући, али сад ретко излази из кавеза. Кад га и натерам да изађе, он слети на наслон фотеље и ту као да се одмара. Да ли је болестан или је у питању старост. Знам да тигрице живе око 12 година.

АНА ЖИЖИЋ
Нови Београд

Папагаји тигрице у кавезу живе просечно осам година, али није реткост да доживе и 12. Све то зависи од квалитета легла односно порекла тигрице и услова живљења. Твој Кића је, нажалост, ипак стара тигрица и зато ћемо ти дати неколико савета како да му олакшаш старост. То што не жели да излази сасвим је природно. Њему је сада потребан мир и неко мекано удубљење у коме ће спокојно лежати јер за његове ноге већ је велики напор да се одржи на пречки. Ето зашто он, и када изађе из кавеза, легне на наслон фотеље. Било би добро да му у кавез ставиш неко гнездо (од суве траве или крпе), а поред њега обавезно семење и воду. Покушај да му даш измрвљеног кекса, а најбоље је да га храниш док ти лежи на длану.

Осам турнира

Мартине Хигинс

Желео бих да напишете нешто о младој тенисерки Мартини Хигинс, где је рођена, да ли је тачно да је Чехиња и које је све турнире освојила.

ГОРАН ПЛАЗИНИЋ
Лесковац

Седамнаестогодишња тенисерка Мартина Хигинс нагло се винула у орбиту овог спорта. Наши љубитељи тениса добро су је упамтили јер је три пута победила Монику Селеш. Ова млада спортисткиња има швајцарско држављанство, живи у Трубаху – код Цириха – а рођена је 1980. године у Кошицама у Словачкој. Дакле, по рођењу је Словакиња.

Мартина Хигинс освојила је осам турнира: Филдерштат и Оукленд 1996. године, Сиднеј, Аустралијски отворени турнир у Мелбурну, затим Токио, Париз, Ки Бискејн и Хилтон Хед. Она држи и један рекорд: била је најмлађи јуниорски „грен-слем" шампион (Ролан Гарос 1993), најмлађи шампион Вимблдона (дубл 1996) као и најмлађи сениорски „грен-слем" шампион (отворено првенство Аустралије 1997. године). Иначе, Мартина је висока 1,67 центиметара, а тешка око 52 килограма. Забележено је да је само у прошлој години зарадила милијарду и двеста педесет милиона долара.

Марс напада

У питању је опклада. Мој друг Града тврди да је филм „Марс напада" настао по америчком стрипу који је некад објављиван у новинама, а ја мислим да није у праву. Ако добијем опкладу, Града ме води у биоскоп.

ЦАНЕ из Београда

Твој друг Града само је делимично у праву. Филм режисера Тима Бартона, који се иначе прославио „Бетменом", заснован је на серији сличица које су се током 1962. године појављивале у неким америчким жвакама. Иако сличице са ликовима Марсоваца који нападају Земљане нису дуго излазиле – побунили су се, наиме, родитељи сматрајући да су призори сувише сурови и да застрашују децу – остала је забележена прича. Идеја је сачувана и прошле године преточена у филм који се недавно појавио и код нас. У њему игра екипа сјајних глумаца, на челу са Џеком Николсоном, Пирсом Броснаном, Глен Клоуз.

Анк и диск са Крита

Код уличних продаваца све је више сребрног накита који, очигледно, поново улази у моду. Да ли можеш да ми одговориш шта означавају ова два симбола која често виђам.

МАРИЈА М.
Београд

Староегипатски крст, познат као анк (Crux ansata), симбол је бесмртног живота и скривене мудрости. Он је јединство мушког, оличеног у Изирису, богу Сунца и плодности, и женског – оличења у богињи Изиди, заштитници брака, медицине, пловидбе. Круг на врху оличава слику онога што нема ни почетка

ни краја, а сам крст, са својим крацима, симбол је бесконачности.

Друга амајлија, диск са Крита, заоставштина је претхришћанске цивилизације и потиче још из 8. века пре наше ере. Хијероглифи унутар круга исписани су као химна Богу. Сматра се да доноси срећу и штити од сваког зла.

Врачање и гатање

Каква је разлика, ако је уопште има, између врачања и гатања и да ли је у реду плашити се врачара и гатара?

СОЊА СТЕВИЋ
Зајечар

У народном схватању врачање и гатање није исто. Иако имају посебне улоге, ипак стоје у међусобној вези. Врачањем се тежи нарочитим предметима и радњама постићи напредак у животу (здравље, дуг живот, слога, љубав...) или коме наудити. Код гатања се, међутим, прориче будућност и погађа прошлост. Па ко воли нек' изволи. А што се тиче њихове међусобне повезаности, она је превасходно у чињеници да су и једно и друго „жвака за лудака". А да ми не оскудевамо ни у томе, речито говори податак да код нас има поприлично агенција које се баве и једним и другим и поприлично добро им иде.

Sic! – тако!

У појединим, углавном старијим, издањима књига које позајмљујем из библиотеке, наилазила сам на реч „Sic!" исписану поред одређених пасуса. Зашто то читаоци пишу?

ВЕРА МАЛИЋ
Крагујевац

Латинска реч sic! (која значи: тако) обично се исписује поред одређених одломака или речника на које онај ко чита жели нарочито да обрати пажњу – због неког податка или тврдње – да изрази чуђење, понекад згражање, негодовање, можда да нагласи да се оно што је прочитао баш подудара са његовим мишљењем.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА:

Скандинавка: алат, Лене, Бото, ленир, Роми, твој, а, НА, JC, р, невеселост, школарина, тиранисати, Арета, Ткон, Јаник Ноа, д, НТ, В, Анвар, идист, ха, псетарина, телепатија, И, етапа, Ал, Чага, алица, ала, стоп, р, ритери, Рим; **Ребус:** солидарност (со "Л", "И" дар, нос "Т"); **Спојите пар:** 1д, 2е, 3и, 4ђ, 5з, 6г, 7а, 8б, 9ж,, 10в; **Словни ребус:** лепа прича ("ЛЕ" па при "Ч", "А"); **Мозаичка укрштеница:** Ђорђе Натошевић, сс, Елеонора, Осло, Гал, вечна ловишта, трка, рано, мега, хормон, етиважа, л, к, жуљ, к, кикице, сукоб, пега, НСУ, особа, рм, сомбрера, кее, Кмер, комбајн, абракадабра, роковник, очи, Иран, сношљив; **Осмосмерка:** Чаплин; **Укрштеница:** "Евита", Лекић, Едам, Крк, о, товар, р, одговор, Об, Мадона, номинатив, гариб, чи, паразит, ј, ељ, Ларедо, т, Виталиј, амо, ОТ, СЛ, канаринка; **Слоговна пирамида:** ре, река, камаре, макарена.

Енигматске стране припрема:
ЕД "Ђорђе Натошевић", Сомбор
Уређује Славко Бован
Аутори: Димовић, А. М. Јанковић, Милин, Ј. Недић и Бован

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
БРОЈ **2360**

YU ISSN 0032-339X
Први број »Политикиног Забавника« изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси
Генерални директор »ПОЛИТИКЕ А. Д.«
Хаџи Драган Антић
Издаје и штампа ПОЛИТИКА А. Д.
11000 Београд, Македонска 29

Ликовно графички уредник Душан Глушац
Графички уредник стрипа Горан Војиновић
Редакција Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Мина Илић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић
Техничка редакција
Радоје Савић и Зоран Петканић
Секретаријат Зорица Филиповић
Дописници »ПОЛИТИКЕ« из иностранства:
Петар Поповић (Москва), Дарко Рибникар (Њујорк), Душан Симић (Лондон), Бошко Јакшић (Рим), Верица Рупар (Будимпешта) Момчило Пантелић (Пекинг), Боривој Ердељан (Атина)
Редакција »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«
Македонска 29, 11001 Београд, П. фах 124.
Телефони: секретаријат 3224-471, редакција 3224-483, техничка редакција 3226-620, централа 3224-191 и 3225-761, претплата: 3228-776.
Маркетинг агенција: Македонска 31/I, телефон 3220-645.
Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата за нашу земљу:
1 месец 39,00 дин. 3 месеца 117,00 дин.
6 месеци 234,00 дин.

Претплата на жиро рачун број:
40801-603-2-47280, уз обавезну назнаку:
»ПОЛИТИКА А. Д.« – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
Полугодишња – возом: 90 DEM или противвредност осталих валута. Полугодишња авионом: I група-Европа: 150 DEM. II група-Блиски исток: 150 DEM. III група-Африка, Азија: 158 DEM. IV група-Америка, Канада: 165 DEM. V група-Далеки исток: 165 DEM. VI група-Јужна Америка: 175 DEM. VII група-Аустралија: 178 DEM. или противвредност осталих валута
• Претплата се врши преко DEUTSCHE BANK AG FRANKFURT/M (BLZ 500 700 10) на рачун КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД, Београд, број: 9359662, у противвредности USD или DEM у корист: »ПОЛИТИКА А. Д.« – Београд, девизни рачун број: 70400-07021747 који се води код Комерцијалне банке АД - Београд. Код уплате обавезно навести - »Сврха плаћања« ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«. Копију уплате обавезно послати на факс: ++ 381 11 3228 776 или на адресу:
»ПОЛИТИКА А. Д.« 11000 БЕОГРАД, 29. НОВЕМБРА 24, ЈУГОСЛАВИЈА
• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун у Франкфурту/М, а копију уплате на факс: ++381 113226 353 или ++381 11 3249 293

Годишњу претплату на лист не примамо.

TAKO UKUSNI - TAKO ČAROBNI

Mama kaže da su ovo čarobni sendvići.

Čarobni sendvići dolaze
samo iz "Takova" :
hrskavi i slatki - sa eurokremom
ili marmeladom.
Probaj - osetićeš da su čarobni.
Tako ukusni i prijatni !

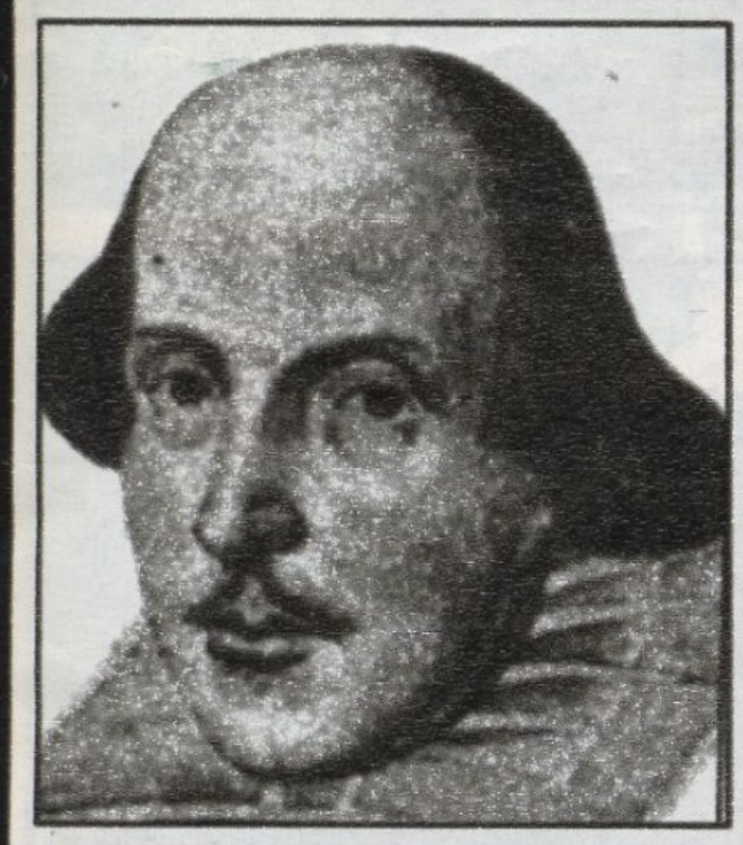
NOVI PROGRAM

Takovo

ЈТЕЉЕ ПОЛИТИКЈ

РЕКЛИ СУ...

О СМРТИ

Умерена жалост је право умрлог, претерани бол је непријатељ живог.

Вилијем Шекспир
енглески драмски песник
(1564–1616

● + ●

Слободан човек најмање мисли о смрти, а његова мудрост састоји се у размишљању не о смрти, већ о животу.

Барух де Спиноза.
холандски филозоф
(1632–1677)

● + ●

Не плашим се ја да умрем, једино не желим да будем присутан кад се то догоди.

Вуди Ален
амерички филмски глумац и редитељ
(1930–)

Често сам размишљао о смрти и сматрам да је она најмање од свих зала.

Френсис Бекон
енглески филозоф и државник
(1561–1626)

● + ●

Изгледа да се човек не научи умирању убијајући друге.

Франсоа Рене Шатобријан
француски књижевник и државник
(1768–1848)

● + ●

Кад умремо, сваки дан је недеља.

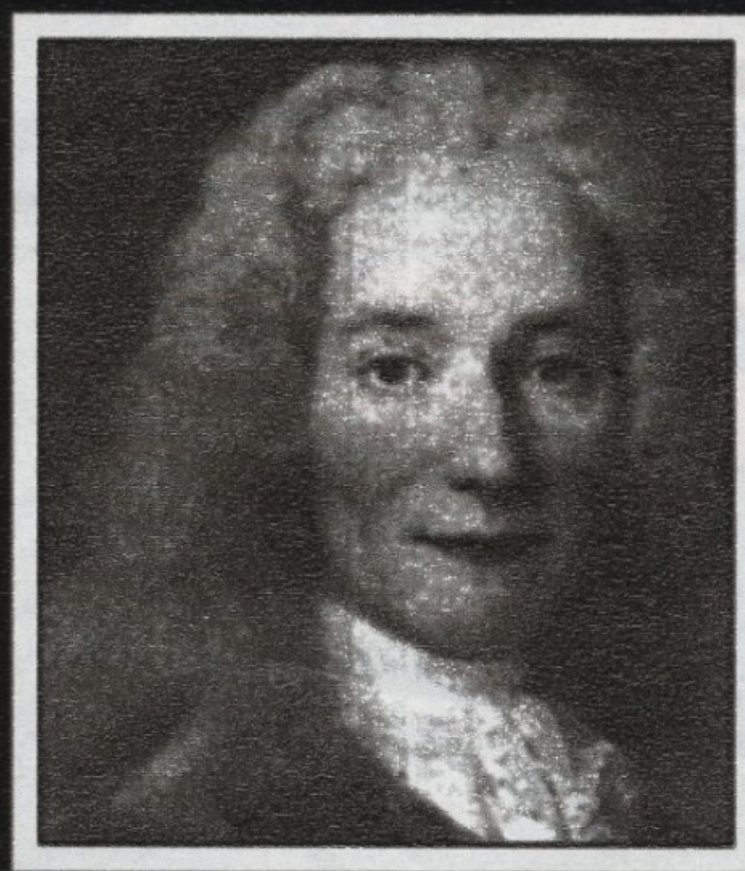
Жан Долет
француски књижевник
(1835–1919)

● + ●

Живот је песма чији је рефрен смрт.

Виктор Иго
француски књижевник
(1802–1885)

● + ●

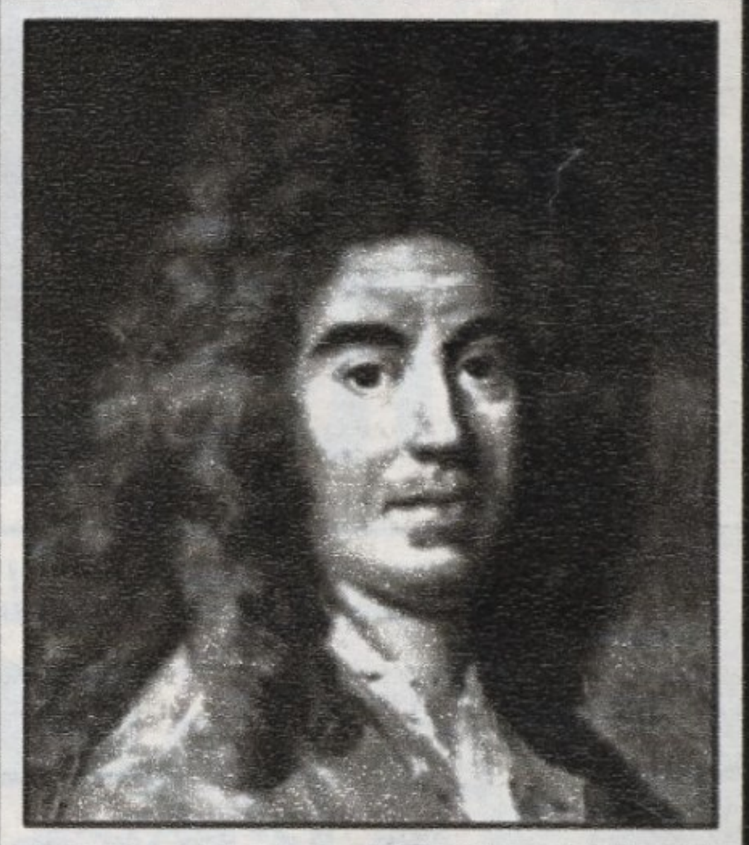
Умрла је од четири лекара и два апотекара.

Молијер
француски књижевник и глумац
(1622–1673)

Или је овај човек мртав, или је мени стао сат.

Гручо Маркс
амерички глумац и режисер
(1890–1977)

● + ●

Кад би неки људи умирали, а неки не би, смрт би заиста била ужасна болештина.

Жан де Ла Бријер
француски књижевник
(1645–1696)

● + ●

За човека постоје само три догађаја: рођење, живот и смрт. Кад се рађа не осећа, кад умире пати, а заборавља да живи.

Жан де Ла Бријер
француски књижевник
(1645–1696)

● + ●

Умрети – то није ништа. Почните, дакле, тиме што ћете живети. То је мање забавно и дуже траје.

Жан Ануј
француски драмски писац
(1910–1987)

● + ●

Сунце и смрт не могу се гледати нетремице.

Франсоа де Ларошфуко
француски моралист
(1613–1680)

● + ●

Не умиреш од онога од чега си болестан, умиреш од онога од чега си жив.

Мишел Монтењ
француски књижевник и филозоф
(1533–1592)

WALT DISNEY

МИКИ

ШТАП МИ ЈЕ ПОЛОМЉЕН, МАМАЦ НИКАКАВ...НИЈЕ ЧУДО ШТО НИЈЕДНА РИБА НЕКЕ ДА ЗАГРИЗЕ!

НА ПРАВОМ СТЕ МЕСТУ! ИМАМО ПРВОКЛАСНУ ОПРЕМУ

НА СОМА ИДЕМ ЈА, РИБОЛОВАЦ ШИЛА...

И НЕК МИ НЕКО КАЖЕ ДА ОДЕЛО И ПРИБОР НЕ ЧИНЕ РИБОЛОВ-ЦА!